

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯ
ವಿಜ್ಞಾನ ಸೌರಭ

ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ.
ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಪ್ರಶಾಂತ ಜಿ. ನಾಯಕ

ಸಂಪಾದಕರು
ಬೊಮ್ಮೆಗೌಡ
ಡಾ. ಪ್ರಮೀಳ
ಮೋಹನ್ ರಾವ್. ಸಿ.ಎನ್.

KANNADA BHASHA PATHYA - VIJNYANA SOURABHA :
A Prescribed Text Book for B.Sc Degree Course (First and
Second Semester);

Chief Editor: Prof. Prashanth G. Nayak (Professor of Kannada &
Director, Kannada Bharathi, Kuvempu University, Shankaraghatta,
B.R. Project. Shimoga Dist.)

Edited By : Bommegouda, Dr. Pramila, Mohan rao C.N.

Publishd by : Bengaluru City University, BENGALURU

Pp : 000 + ix

© Bengaluru City University,

First print : 2021

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಪ್ರಶಾಂತ ಜಿ. ನಾಯಕ

ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ:

ಡಾ. ಕೆ.ವೈ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ

ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್. ಆಶಾದೇವಿ

ಸಂಯೋಜಕರು:

ಡಾ. ಬೆಳಕೆರೆ ಲಿಂಗರಾಜಯ್ಯ

ಬೆಲೆ: ರೂ. 00/-

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಕುಲಪತಿಗಳ ಆಶಯ ನುಡಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಯುವಜನತೆಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗೀಣವಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೊರಬೇಕಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಗರಿಮೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು; ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಂತಸ್ಥವಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ದೊರೆತಿರುವ ಮನ್ನಣೆಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು, ಅಪರೂಪದ ಶಾಸನಗಳು, ಜಾನಪದ ವಿವಿಧ ವಾಚ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿವೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯನ್ನು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಭಾಷೆಯಾಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯವಹಾರದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಜ್ಞಾನಭಾಷೆಯಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ನಾವು ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ 'ಕನ್ನಡ ಭಾವೋಪಯೋಗಿ ಭಾಷೆಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಲದು ಅದು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸೆಣೆಸುತ್ತಲೆ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯು ಕನ್ನಡಿಗರ ಆತ್ಮಸಂಗಾತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಿದೆ'.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಸಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಿಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2020ರ ವರ್ಷವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯಕರ್ಷಣೆವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಸರಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಾರ್ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದೆ. ಕಳೆದ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ

ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಕಲಿಕಾಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆಪಾದನೆ ಇತ್ತು. ಈಗ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಈವರೆಗೆ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಜಡತ್ವವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಮುಂದಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ ನೀಡಿರುವ ಮಾದರಿ ಪಠ್ಯವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಪಠ್ಯಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿ ಸಂವಾದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿವೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸಕ್ಕೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ರೂಪಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ, ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರೊ. ಲಿಂಗರಾಜಗಾಂಧಿ

ಕುಲಪತಿಗಳು

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

ಆಧುನಿಕತೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಬದಲಾವಣೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಹುಪಾಲು ಎಲ್ಲಾ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೆನ್ನುವಂತಾಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಸರಳವೂ ಸಹಜವೂ ಆದ ಅರಿವಿನಂತಿದೆ. ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗಳ ಅರ್ಥವೂ ಹೀಗೆ ಹೊಸತನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಲಿಕೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಕಲಿಯುವವರ ಮತ್ತು ಕಲಿಸುವವರ ನಡುವಿನ ಅನುಸಂಧಾನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೂ ಹೌದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಿರಂತರವಾದ ಎಚ್ಚರವೂ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಹೀಗೆ ಸದಾ ತನ್ನನ್ನು ಸವಾಲಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅದುರಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು.

ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ನಮ್ಮ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪದವಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಠ್ಯವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೊಂದು ಕನ್ನಡತನವನ್ನು ನಮ್ಮತನ ಎಂದುಕೊಂಡ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕ ಬಂಧುಗಳು ಮೊದಲ ದಿನದಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹ, ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಫಲಿತವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಪಠ್ಯಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೈಸೇರುವಂತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹೃದಯ ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪಠ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಆತ್ಮೀಯ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಆತ್ಮೀಯರಾದ ಡಾ. ಲಿಂಗರಾಜಯ್ಯ ನವರ ಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲೇ ಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಯನ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ನನಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನೀಡಿದ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಲಿಂಗರಾಜ ಗಾಂಧಿ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಪ್ರತೀ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿದ್ದು ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಪ್ರೊ. ರಮೇಶ್. ಬಿ ಮಾನ್ಯ ಕುಲ ಸಚಿವರು ಪರಿಕ್ಷಾಂಗ ಇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯುತ ಶ್ರೀಧರ್ ಸಿ.ಎಸ್ ಮಾನ್ಯ ಕುಲ ಸಚಿವರು ಇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಾ. ಪ್ರಶಾಂತ ಜಿ. ನಾಯಕ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಪ್ರಥಮ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ.
ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯ

ಘಟಕ I. ನಾಡು - ನುಡಿ ಚಿಂತನೆ :

1.1 ನಾಡಸಿರಿ	-ನಂಜುಂಡ ಕವಿ	004
1.2 ಕನ್ನಡ ಮಾತು ತಲೆ ಎತ್ತುವ ಬಗೆ	-ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ	007
1.3 ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ಜಗತ್ತು	-ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ	017
1.4 ಓದು ಪಠ್ಯ: ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ (ಸಂ)		028

ಘಟಕ II. ಭೂಮಿ :

2.1 ಚಿಗರಿಗಂಗಳ ಚೆಲುವಿ	-ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	036
2.2 ಭೂಮಿ ಕಥೆ	-ಮೊಗ್ಗಿ ಗಣೇಶ	038
2.3 ಭೂರಮೆಯ ಗಂಟಲಿಗೆ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್‌ಗೋಲಿಗಳು	-ನಾಗೇಶ್ ಹೆಗಡೆ	050
2.4 ಓದು ಪಠ್ಯ: ಚೋಮನ ದುಡಿ (ಆಯ್ದ ಭಾಗ)	-ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ	054

ಘಟಕ III. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮ:

3.1 ಒಮ್ಮೆ ಹೆಣ್ಣಾಗು ಪ್ರಭುವೇ	-ಭಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್	063
3.2 ಗೋರಿ ಮತ್ತು ದೇಗುಲಗಳು	-ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಪೋಕಳೆ	074
3.3 ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು	-ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ	078
3.4 ಓದು ಪಠ್ಯ: ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಅಡೆತಡೆಗಳು	-ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ	084

ಘಟಕ IV. ಸೃಜನಶೀಲತೆ :

4.1 ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಹಿಂಡು ಬೆದರ್ಯಾವು	- ಜಾನಪದ	096
4.2 ಕಥೆ ಕಟ್ಟುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು	-ಅಮರೇಶ್ ನುಗಡೋಣಿ	098
4.3 ಲೇಖಕಿಯ ತಲ್ಲಣಗಳು	-ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ	108
4.4 ಓದು ಪಠ್ಯ: ಬಿಚ್ಚಿದ ಜೋಳಿಗೆ	-ಡಾ ಸ.ಜ. ನಾಗಲೋಟಿಮಠ	114

1. ನಾಡು-ನುಡಿ ಚಿಂತನೆ

1.1	ನಾಡಸಿರಿ	-ನಂಜುಂಡ ಕವಿ	004
1.2	ಕನ್ನಡ ಮಾತು ತಲೆ ಎತ್ತುವ ಬಗೆ	-ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ	007
1.3	ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ಜಗತ್ತು	-ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ	017
1.4	ಓದು ಪಠ್ಯ: ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ (ಸಂ)		028

1. ನಾಡು ನುಡಿ ಚಿಂತನೆ

ಆಶಯ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ತಮಿಳು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಗಳೆರಡೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಗಾರಿಕೆ 1500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿಸ್ತಶಕದ ಎರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಒಂದು ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತುಗಳಿವೆಯೆಂದು ಪ್ರಾಕ್ತನ ಪಂಡಿತರಾದ ಫಾದರ್ ಹೆರಾಸ್, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಹಾಗೂ ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತೊರೆಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳಂತೂ ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏಳೆಂಟು ಪುಟಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದುಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳಿವೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ಉದ್ಯತಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡವು ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರಬಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಇರಲೇಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಎರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದ ಭೂಗೋಲ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ, ಟಾಲೆಮಿ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ತಬಸೈ (ತಪಸಿ), ಇಂಡೆ (ಇಚಿಡಿ), ಹಿಪ್ಪೋಕೋರ (ಹೂವಿನ ಹಿಪ್ಪರಗಿ), ಮಾಡೂಗುಲ್ (ಮುದಗಲ್), ನಾಗರೂರಿಸ್ (ನಾಗರೂರು), ಕಲ್ಲಿಗೇರಿಸ್ (ಕಲಕೇರಿ), ಬನವಾಸ್ತ (ಬನವಾಸಿ), ಪೌನತ (ಪುನ್ನಾಟ) ಈ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳಾಗಿವೆಯೆಂದು ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮಿಳಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥ (ಶಿಲಪದಿಕಾರಂ) ಎಂಬುದು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ಒಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ್ದು. ಶಂಗುಟ್ಟವಂ ಎಂಬ ಚೀರ ರಾಜನು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ನೀಲಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿ 'ಕನ್ನಡರು' ಆಡಿದ ಕುಣಿತವನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟನೆನ್ನುವ ಉಲ್ಲೇಖ ಅದರಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಆರ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂದಲ್ಲಿ 'ಕರುನಾಡರ್', 'ಕರುನಡರ್' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿವೆ. ಅವು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ನುಡಿಯಿಂದಲೇ ನಾಡಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಡಾ.ಶಂ.ಬಾ. ಜೋಶಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶೂದ್ರಕನ ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟ ದೇಶವೆಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಐದನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರಾಹ ಮಿಹಿರನ ಬೃಹತ್ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪಥವ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟ'ದ ವಿಚಾರವಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗುಜರಾಥ, ವಿದರ್ಭ, ಆಂಧ್ರ, ಒರಿಸ್ಸಾ, ಬಿಹಾರ, ಮಾಳ್ವಾ, ಮಿಥಿಲಾ, ನೇಪಾಳ ಹಾಗೂ ಬಂಗಾಳಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಿತು. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 10-11ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅದರ ತುಂಬ ಕರ್ನಾಟಕ ಭವನಗಳಿದ್ದವು. ಹಿಂದಿನ 1200 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೇಪಾಳದ ಪಶುಪತಿನಾಥ ದೇವಾಲಯದ ಪೂಜಾರಿಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರಾದಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾದಿ (ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕಿ) ಸಂಗೀತವೆರಡೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಉಗಮಗೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು? ಇಂದಿಗೆ 1200 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ತನ್ನ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಜಲಧಿವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಮನುಷ್ಯ ಕುಲಂ ಎನ್ನುವ ವಿಶ್ವ ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಬೀರಿ ಹೋದನು, 12ನೇ ಶತಮಾನ ಬಸವೇಶ್ವರ ಮೊದಲಾದವರು ನೀಡಿದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

—ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

1.1 ನಾಡಸಿರಿ

—ನಂಜುಂಡ ಕವಿ

ಆ ಮೇರುಗಿರಿಯ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದೊಳಭಿ
ರಾಮತೆವಡೆದೆಸೆದಿಪ್ಪ
ಭೂಮಿಗಳೆಡೆಯೊಳಿಪುದು ಕರ್ನಾಟ ಮ
ಹೀಮಂಡಲ ಗಾಡಿವೆತ್ತು

ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿವರೆಗಮಿ
ದಾರ್ ವಸುಧಾತಳವಳಯ
ಭಾವಿಸೆ ಕರ್ನಾಟಜನಪದವದ
ನಾವನೊಲಿದು ಬಣ್ಣಿಸುವನು

ಭೂರಮೆಯುಟ್ಟೊಲ್ಲದಿಟ್ಟ ದುಕೂಲದ
ಸೀರೆಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಪ
ಭೂರಿನದಿಗಳಾ ಕರ್ನಾಟಭೂಮಿಯೊ
ಳೋರಂತೆ ಪರಿದೆಸೆದಿಹವು

ಶರಧಿಯನೊಲಿದಮರ್ದಪ್ಪಲಾ ತೊರೆವೆಣ್ಣ
ಳಿರದೆ ನೀಡಿದ ಕೈಗಳಂತೆ
ಕರಮೆಸೆದಿಪ್ಪವು ಪರಿಕಾಲ್ಗಳಾ ನಾಡ
ಸಿರಿಯನದೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು

ನಂದನದಂತೆ ನೋಳ್ವರ ಕಣ್ಣಿಗಾ
ನಂದವನಿರದೆ ಪುಟ್ಟಿಸುತ
ಕುಂದದ ಫಲತತಿಯಿಂದ ಮೆರೆವ
ವೃಂದದಿಂದೆಸೆವುದಾ ಭೂಮಿ

ನಾರಿಕೇಳಾಮ್ನ ಪನಸ ಕದಳಿ ಖ
ಜೂರ ಚಂದನ ಚಂಪಕಗಳ
ಆರಾಮದಿಂದ ರಂಜಿಸುತಿಹುದು ಕಣ್ಣೆ
ಪಾರಣೆಯನು ಪಾಂಥಜನದ

ದೇವನದೀಮಾತೃಕೋರ್ವರೆಯಿಂದದು
 ದೇವಲೋಕವನೇಳಿಸುತ
 ಭೂವನಿತೆಯ ಧಾನ್ಯದಕ್ಷಯನಿಧಿಯಂ
 ತಾವಗಮೆಸೆದಿರುತಿಹುದು

ಅಳಿಯಿಲ್ಲದಂಬುಜ ಅಂಬುಜವಿಲ್ಲದ
 ಕೊಳ ಕೊಳನಿಲ್ಲದಾರಾಮ
 ವಿಲಸಿತಾರಾಮವಿಲ್ಲದ ಕಾಲೂರ್ಗಗಳಾ
 ಇಳೆಯೊಳಿಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು

ಪಲ್ಲವವಿಲ್ಲದ ಮಾವು ಮಾವಿಲ್ಲದ
 ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಲತಿಕೆ
 ಯಿಲ್ಲದ ವನ ವನವಿಲ್ಲದ ಭೋಗಿಗ
 ಳಿಲ್ಲಾ ದೇಶದೆಯೊಳು

ನಡೆವಕ್ಕಿ ನುಡಿವಕ್ಕಿ ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿ ಪೊಣರ್ವಕ್ಕಿ
 ಪಡಿಯರವಕ್ಕಿ ಕೇಳಿಸುವ
 ಗೆಡೆವಕ್ಕಿ ಗರಿಗಣ್ಣಕ್ಕಿಗಳಾ ನೆಲ
 ದೆಡೆಯ ಬನದೊಳಿರುತಿಹವು

ಅಆರ್ದಂಬುಜದುಳ್ಳಲರ್ಧ ಚೆನ್ನೈದಿಲ
 ಕೊಳಗಳ ಶಾಲಿವನಗಳ
 ನೆಲೆವನೆಯಾಗಿಹುದೆಲ್ಲ ನೋಡಿದೊಡಾ
 ನೆಲನನದೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು

ನಡೆಪಂಚೆ ನುಡಿವರಗಿಳಿ ನಲಿದಾಡುವ
 ಬೆಡಗಿನ ನವಿಲು ಕೂಗಿಡುವ
 ಪಡಿಯರವಕ್ಕಿ ಮೊರೆವ ಪರಮೆಗಳೆದೆ
 ಗೆಡಿಪವು ಪಧಿಕರವಲ್ಲಿ

ಕಡಲುಗಳಾ ನಾಡಸಿರಿಯ ಮೊಗವ ನೋಡೆ
 ಬಿಡದೆಂದುವೆಂಬಂತೆ
 ಕಡೆಗೋಡಿಗಳಿಂದ ಮೆರೆವ ಬಲ್ಲೆರೆಗಳಾ
 ಪೊಡವಿಯೊಳೆಸೆದಿರುತಿಹವು

ಅಗೆವೊಯ್ವು ಕಳೆಗೀಳ್ವ ಬೆದೆಯ ಬಿಚ್ಚುವ ನೀರ
 ಬಗೆಯರಿದೂಡುವ ಸಸಿಯ
 ತೆಗೆವ ನಡುವ ನಗೆಮೊಗದ ಪಾಮರಿಯರ
 ಬಗೆ ಬೆಡಗಾಗಿಹುದಲ್ಲಿ

ಅರವಟ್ಟಿಗೆಯೊಳು ನೀರೆರೆವ ನೀರೆಯರ ಕ
 ಣ್ಣರಮೆಗಳ್ಳಧಿಕರೆದೆಗಳ
 ಕೊರೆದಲರ್ಗಣೆಗಳಿಗವರಂತರಂಗವ
 ಗುರಿಮಾಡುತಹವಲ್ಲಿ

ಸರಸಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗೀತಕಲಾಪ್ರೌಢಿ
 ಹರೆಯ ರೂಪುಳ್ಳ ಜಾಣರಿಗೆ
 ಹರಣವನೀವ ನೀರೆಯರಲ್ಲದರಿಯದ
 ತರುಣಿಯರಾ ನಾಡೊಳಿಲ್ಲಾ

ವೀರರಲ್ಲದೆ ಹಂದೆಗಳು ವಿತರಣಗುಣ
 ಶೂರರಲ್ಲದೆ ಲೋಭಿಗಳು
 ಸಾರಗುಣಗ್ರಾಹಿ ರಸಿಕರಲ್ಲದೆ ದುರ್ವಿ
 ಕಾರಿಗಳಿಲ್ಲಾ ನೆಲದೊಳು

1.2 ಕನ್ನಡ ಮಾತು ತಲೆ ಎತ್ತುವ ಬಗೆ

- ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಆರೈರೆ

ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಈ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಷೆಯ ಮುಂದಿನ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಸಮವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಕೆಲವರು ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಗಳೇ ಇರಬಹುದು; ಇದಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಭೆ ಕೂಡಿದಾಗ ಉತ್ಸಾಹ ಕಳೆ ತುಂಬಿದ್ದು, ಮನೆಗೆ ತಿರುಗಿದಾಗ ಮಾಯವಾಗುವುದೂ ಉಂಟು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಕೃತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಸಂಘದ ಕಾಯ್ದೆಲ್ಲಿ ಅಸಮಾಧಾನ ಪಡತಕ್ಕವರ ಕಾರಣಗಳೇನು, ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡತಕ್ಕವರ ಕಾರಣಗಳೇನು, ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಸಮಾಧಾನಗಳೇನು, ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

2. ದೇಶಭಾಷೆಗಳು ಪ್ರಬಲವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸೂಚಿಸಬಹುದು.-“ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯ ನೆಲೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೆಲೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯವೂ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾಗಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಪರ್ಕವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಇತ್ತು. ಜೀವನ ಸುಲಭವಾಗಿಜರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಕ್ಕ ಹಾಗೇ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮಾಯೆವೆಂದು ಎಣಿಸಿ, ಸಂಸಾರವನ್ನು ಪಾಶವೆಂದು ಹೇಳಿ ಬೇಸರಪಟ್ಟು, ಈ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯೆಷ್ಟು ಬೇಗ ಮುಗಿದೀತೋ ಎಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಡಿನ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಇದೊಂದೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಒಬ್ಬನಾದನು; ದೇಸವೆಲ್ಲಾ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಗಿದಂತೆ ಏಕವಾಯಿತು; ಕೆಂಪು ಜನರ ವಿದ್ಯೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಇವುಗಳ ಉರುಬಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಮೂಲೆಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಶಾಂತಿಯೇನೋ ದೊರಕಿತು. ಆದರೆ ಮಿಕ್ಕ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾವೇ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಂತೆ ಒಡೆದುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೇವೆ, ಬಿದ್ದೇಹೋಗುವೆವು; ಒಗ್ಗಟ್ಟಾದವೇ, ಇನ್ನೂ ನಿಲ್ಲುವ ಆಸೆಯುಂಟು. ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಬಾಯಿಮಾತಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಯಾವ ಭೇದಗಳಿಂದ ಆರ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವೋ, ಆಯಾ ಭೇದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಲಸಿಬಿಡಬೇಕು. ಆಚಾರ,

ಜಾತಿ, ಮತ, ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಆಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಭಾಷೆ ಒಂದಾಗಬೇಕು; ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಇಲ್ಲವೆ ಹಿಂದಿ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು, ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು. ಮಿಕ್ಕ ಭಾಷೆಗಳು ಸತ್ತು ಹೋಗಲಿ, ಈಗ ತಾವಾಗಿಯೇ ಸಾಯುತ್ತಾ ಬಿದ್ದಿರುವುವು; ಎರಡು ದಿನ ನಾವು ತಟಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರೆ ಹೋಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುವು; ಆಗ ರಾಜಭಾಷೆಯೊಂದು ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ರಾಮೇಶ್ವರದವರೆಗೂ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಓಡಾಡುವುದು. ಇದು ಬಿಟ್ಟು, ನರಳುತ್ತಿರುವ ದೇಶಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಗುಣಮಾಡಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವರು ಇಂಡಿಯದ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಂದು ನಿಲ್ಲುವರು; ಅವರು ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಚಿಂತನೆಗೆ ಮೃತ್ಯುಗಳು.”

3.ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸತಕ್ಕವರು ತಿಳಿಯದವರು, ಕೆಡುಕಿಗಳು, ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದವರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಬಹುದೂರ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ, ಒಗ್ಗಿ ಬಂದ ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ತೊರೆದು, ಅಲ್ಪಲಾಭಕ್ಕೇ ದಣಿದುಹೋಗದೆ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತಮವಾಗಿಯೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಳ್ಳವರು ಇವರಿಗೆ ಏನು ತಾನೇ ಹೇಳಲಾದೀತು? ನಮಗೆ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಬೇಡ ಎನ್ನಬಹುದೆ? ಎಂದು ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ದೇಶಭಾಷೆಗಳನ್ನು ನಾವೂ ಕೈ ಬಿಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ನಿರ್ಬಂಧವೇನೂ ಇಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಪ್ಪಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಭಾಷೆ ಇರುವುದು ಉತ್ತಮ ಪಕ್ಷವೇ ಸರಿ; ಆ ರೀತಿ ಇರತಕ್ಕ ಜನರು ಪುಣ್ಯವಂತರು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಜನರ ಚರಿತ್ರೆ ಮೂಲಕಾಣವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋದರೋ, ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಲವರಾದ ಪೂರ್ವನಿವಾಸಿಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಹಿಂದೆಯೇ ಕಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರೋ, ಅಲ್ಲಿ ಈಗ ಒಂದೇ ಭಾಷೆ ನಿಂತಿದೆ. ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಬುಡಕಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ ಆರ್ಯಶೂದ್ರವೇ ಇದ್ದರೂ, ಅವರ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳು ಒಡೆದು ಈಗ ಮೇಲಾಗಿರತಕ್ಕುವು ಹತ್ತು ಹದಿನೈದಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಹರಡಬೇಕಾದರೆ ಮಿಕ್ಕಮಾತಿನವರು ಒಪ್ಪುವರೋ? ಅವರ ಅಭಿಮಾನವೇನಾಗಬೇಕು? ಇದಲ್ಲದೆ ಶ್ರಮವೆಷ್ಟು? ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೊನೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕು? ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಪ್ರಜೆಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಯಿತೇ ಹೊರತು, ಎಂದಿನಂತೆ ರಾಜರ ಸಂಗಡ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿತೇ ತೀರಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನೇ ಏಕೆ ದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹರಡಬಾರದು? ಆಗಬಹುದು? ಆಗಬಹುದು;

ಆದರೆ ಮೂವತ್ತು ಕೋಟಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಿಳೆಯೂ ಬಿಡದಹಾಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವೇ ಯೋಚಿಸಿ; ಆ ಯುಗ ಬರುವ ತನಕ ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗಂಟಿಗಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೆ ।

4. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಿದರೆ ಅಭಿಂಜನವೂ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅನುಕೂಲವೂ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರಾಜಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಇಂಡಿಯ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಂದ ಜನ ಕಲೆಯತಕ್ಕ ಸಭೆಗಳಿಗೂ, ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು; ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು, ಹೆಂಗಸರು, ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಎಲ್ಲರ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಆಯಾ ಜನರ ದೇಶಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಎರಡಲ್ಲ. ಇಷ್ಟತ್ತು ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿದ್ದರೂ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗೆ ಕುಂದುಕವಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಡೆ ಬಹುದಾದ ಒಂದು ರಾಜಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಎಷ್ಟುಬೇಕಾದರೂ ಇವು ಇರಬಹುದು. ಒಂದೇ ಏಕಭಾಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಏಕರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು. ಹಿಂದೆ. ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗತ್ತು; ಈಗಲೂ ಕೆಲವುಕಡೆ ಹೀಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ. ಸಮವಾದ ನಾಗರಿಕತೆಯೂ, ರಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದ ಕಷ್ಟ ಸುಖಕ್ಕೂ ಜಯಾಪಜಯಕ್ಕೂ ಸಮಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಮುಂದೆಯೂ ಏಕಗೃಹಕೃತ್ಯದಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಲಾಭವುಂಟೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೂ, ಮತ, ಜಾತಿ, ಆಚಾರ, ಭಾಷೆಗಳ ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಸೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ನಾಗರಿಕತೆ ಇಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಂದ ಉಂಟು; ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಈಗೀಗ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ಐಕ್ಯಮತವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಪಡಿಯಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನು ನೀಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಲ್ಲ; ಭೇದವಿರಬೇಕಾದ ಕಡೆ ಭೇದವೂ, ಸಾಮ್ಯವಿರಬೇಕಾದ ಕಡೆ ಸಮ್ಯವೂ, ಮುಖ್ಯ ಪರಸ್ಪರ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಐಕ್ಯಮತದಲ್ಲಿ ಸೇರಬಹುದು. ಆದಕಾರಣ, ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ದೇಶಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿ ಆಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೂ, ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಒದ್ದಾಡುವ ಇಂಡಿಯದ ವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೂ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಲಾಭವಾಗುವಂತೆ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೇ ಮೇಲು. ಈ ರೀತಿ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಅದನ್ನೇ ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಮೇಲೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

5. ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸತಕ್ಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು

ಬಿಡುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಆರ್ಯರ ಭಾಷೆ; ಇದರಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡರವೆಲ್ಲಾ ಅಡಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಹೊರತು ಹಿಂದಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಲಿ. ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಲಿ, ಮುಂದೆ ತಿದ್ದ ಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಾಗಲಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಡಿಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತನೆನ್ನುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್. ಸಂಸ್ಕೃತ, ತನ್ನ ಕಡೆಯ ದೇಶಭಾಷೆ ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ತನಗೆ ಹರ್ಷವೂ ಲಾಭವೂ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಉನ್ನತಿಯೂ ಸೌಖ್ಯವೂ ಬರುವಂತೆ ಶ್ರಮಬೀಳಬೇಕೆನ್ನುವವನಿಗೆ ಈ ಮೂರೂ ಬಂದೇ ತೀರಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟು ನೇರ್ಪಿಲ್ಲ.

6. ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಭಾರ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಪಂಡಿತರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಭಾರ ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಮೇಲಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಎರಡು ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಇವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷೇನೋ ಬಲವಾಗುತ್ತಿದೆ; ಮಿಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳೆರಡೂ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಯುವ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡವನ್ನಾಗಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನಾಗಲಿ ಒಂದನ್ನಾದರೂ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದೂ ಹೋಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳನ್ನು ಈಗ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತಾರಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು; ಇದೇನೋ ಸರಿಯೆ; ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಜನ! ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ತೇಲಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಿ ಬಿ.ವಿ. ಡಿಗ್ರಿ ಪಡೆದು ತಾವಾಗಿ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೋಗಿ, ಪ್ರಪಂಚಪಂಡಿತರು ಬಹುದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲೇನೋ ಇದು ಮುದ್ದಾಗಿದೆ; ನಡವಳಿಕೆ ತಾನೇ ಅಷ್ಟು ಮುದ್ದಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡವರು ಈ ಏರ್ಪಾಟಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು, ನಿಜ; ಆದರೆ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರಾದರೂ ಉಂಟೋ, ತಿಳಿಯದೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಕೊರಗದವರು ಉಂಟೋ? ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ, ಬಹುಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಒಂದು ರೀತಿ; ಬಹುಮಾನ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಒಂದು ರೀತಿ; ಇದರ ಮೇಲೆ, ಎರಡೂ ಇಲ್ಲದೆ. ದುರ್ಬಲವಾಗಿ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರಿಂದಲೂ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದಲೂ, ಲೋಕವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದಲೂ ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಎತ್ತುವ-ರಿಲ್ಲದೆ ಮುರಿದುಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡದ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಯಾರೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಓದುವುದಿಲ್ಲ; ಜವನಕ್ಕೆ

ಮಾರ್ಗವೋ, ಅದು ಕನಸಿಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲ, ಜೀವನವೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಯಾವ ಪುರಷಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು? ಒಳ್ಳೆಯದು, ಮುಂದಾದರೂ ವೃದ್ಧಿಯಾದೀತೆಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಬಹುಮಾನದ ಆಶೆಯನ್ನು ತೊರೆದು, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸೇರುತ್ತಾರಲ್ಲಾ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಭಾಷಾಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಕಂಕಣಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸೋಣ. ಆಯಿತು, ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಇವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಫಲವನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕವರು ಯಾರು? ಕನ್ನಡವನ್ನು ಹಿಡಿದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಹುಟ್ಟುಗನ್ನಡವನ್ನೂ ಮರೆಯುತ್ತಾ. ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರಾಗುವ ಇವರ ಸಹಪಾಠಿಗಳೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಇದು ಹೇಗಾಯಿತು ಎಂದರೆ, ಊರಕಿವಿಗೆಲ್ಲಾ ಹತ್ತಿಯಿಟ್ಟು, ಒಬ್ಬನಿಗೆ ವೀಣೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು ಸರಸ್ವತೀದೇವಿ. ಜನರಿಗೆ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಬರುವ ಒಡವೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಒಂದು; ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಷ್ಟೂ ಭೂಷಣ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಶ್ರಮವಿದ್ದು, ಪ್ರಮುಖರಾದವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಲಾಭವೂ, ಇವರಿಗೆ ಉತ್ತಮವೂ ಉಂಟಾಗಿ, ಭಾಷೆಯೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಗರಿಬೆಳೆದು ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳದ ಕಾಲಬಂದಾಗ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಬಲವಂತದಿಂದ ಬದುಕಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹುಯ್ಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಭಿಮಾನವಿದ್ದವರು ಓದಿ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ನ್ಯಾಯವೂ ಅಲ್ಲ; ವಿವೇಕವೂ ಅಲ್ಲ. ಇದರ ಕೆಡಕು ಆಗಲೇ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ; ಬೇಗ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯವರು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಏರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಲೆಂದು ಹಾರೈಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

7. ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸತಕ್ಕವರು ಅದಕ್ಕೆ ತಂದ ಅಪಾಯವನ್ನು ನೋಡಿದವಷ್ಟೆ; ಅದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಓದಿ ಬಿರುದುಪಡೆದವರು ಮಾಡುವ ಸಹಾಯವೇನು ನೋಡೋಣ. ಇವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಏಳಿಗೆಯ ಆತಂಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾವ್ಯದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ. ಆದರೆ ಅಂದವನ್ನು ಕಂಡ ಇವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ, ಇಂಪನ್ನು ಕೇಳಿದ ಇವರ ಕಿವಿಗೆ, ಕನ್ನಡ ಸೊಗಸದು. ಓದುವುದು ಆನಂದಕ್ಕೆ. ಇಲ್ಲ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ. ಇವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಎರಡೂ ಉಂಟು; ಕನ್ನಡದಿಂದ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಮಾತಿನಲ್ಲಿನಿಮಗೆ ಅಕ್ಕರೆಯೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಕೊರಗಿನಿಂದ ನಾವು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಎತ್ತಿದರೆ - “ದಿಟ, ಮಾಡುವುದೇನು, ನಾವೂ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಅದಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣುಹಾಕಿದೆವು. ಅಪ್ಪ ನೆಟ್ಟ ಆಲದ ಮರ ಎಂದು ನೇತುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳೋಣವೇ! ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮಾತು; ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಜನ ಆಡುತ್ತಾರೆ; ಅದೂ ಅವರೂ ಎರಡು ಮೂರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹೋಳು ಒಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡೇವೇ, ಮೇಲೆ ತೋಟ ಶೃಂಗಾರ, ಒಳಗೆ ಗೋಣಿಸೊಪ್ಪು. ಯಾವ

ಕವಿಯ ಕವನವೇ ತೆಗೆಯಿರಿ, ಲೋಕಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನೀತಿಗಳಾಗಲಿ, ದಿವ್ಯಜೀವನಕ್ಕೆ ಮೇಲುಪಂಕ್ತಿಯಾದ ಚರಿತ್ರೆಗಳಾಗಿ, ರಮ್ಯವಾದ ಸಹಜವರ್ಣನೆಗಳಾಗಲಿ, ಮನಸ್ಸು ಮುಳುಗಿಹೋಗುವ ಕಲ್ಪನೆಗಳಾಗಲಿ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ನಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನು ಆನಂದಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು, ದುಃಖಮಯವಾದ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲೇ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಂತದು ಇದೆಯೇ? ಹಿತವಾಗಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯಬಹುದಾದ ವಚನ ಕಾವ್ಯಗಳುಂಟೇ? ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಸತ್ಯವಾದ ವೃತ್ತಾಂತವಿಲ್ಲ; ನೀತಿ ಹೇಳಿ ಪ್ರಪಂಚಧರ್ಮವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕಟ್ಟುಕಥೆ ಇಲ್ಲ; ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗವಿಲ್ಲ; ಅದ್ಭುತ ಇಲ್ಲ ತುಚ್ಛವಾದ ಮಹಾತ್ಮೆಯಿಂದ ಪೊಳ್ಳಾಗದಂತ ದೇಶದ ಮಹನೀಯರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಇಲ್ಲ; ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ, ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೂ ಸುಖಲೋಲುಪ್ತಿಗೂ ಅನುಕೂಲಿಸತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಈ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಏನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಕಾಪಾಡಬೇಕು; ಕಷ್ಟಬಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು? ಅದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವೈರವೂ ಇಲ್ಲ, ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಇದ್ದರೆಷ್ಟು, ಹೋದರೆಷ್ಟು? ನಿಮಗೆ ಇನ್ನೇನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯಿರಿ, ನಿಮಗೆ ದುಃಖವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಹಾಲಿನಲ್ಲೇ ಬೆರೆದು ಬಂದುಹೋಯಿತು; ಅಷ್ಟು ಆಡುತ್ತೇವೆ, ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ ಜೋಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕಾಗದಗಳು ಬೇಕಾದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಏನೋ ಎರಡು ದಿನ ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೆ ಮೇಳಾಗಿ ಬಾಳಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಕನ್ನಡದಿಂದ ನಮಗೆ ಆಗಬೇಕಾದದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ; ಆ ಹಾಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನಾವು ಪಟ್ಟರಗಳೆಯೇ ಸಾಕಾಗಿದೆ; ಒಂದು ಸಲ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೂಡ ಆಗದೆ ಹೋಗುವ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರನ್ನೂ ಏತಕ್ಕೆ ಗೋಳು ಹುಯ್ದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ?” ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವರು.

8. ಆರ್ಯರೆ, ಇವರ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸ್ತವ. ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷೇಪಣೆಗೆ ಗಮನಕೊಡುವುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಯಾವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಯಾವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಸರ್ವಜನಸಮ್ಮತವಾಗುವಂತೆ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಯನ್ನು ಬೆಳಸಬಹುದೋ ಆ ಮಾರ್ಗ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಇಷ್ಟೇ ಭೇದ. ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬರಿಯ ಹುಳುಕೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ; ನಮಗೆ ಅಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬಲವಾದ ಕೊರತೆಗಳುಂಟೆಂದು ನಾವೂ ಬಲ್ಲೆವು. ಹುಳುಕನ್ನು ಕಂಡು

ಅವರು ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದಿದ್ದಾರೆ; ನಮಗೆ ಆ ಹುಳುಕೇ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇತರ ಹವ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಗ್ನರಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಪಾಡು ಏನು ಎನ್ನುವ ಚಿಂತೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತುವುದಿಲ್ಲ; ನಮಗೆ ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯೂ ಅಕ್ಕರೆಯೂ ಸಡಗರವೂ ಹುಟ್ಟಿ ಎಂದಿಗೆ ನಾವೂ ಕೈಯಲ್ಲಾದಷ್ಟು ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಪದವಿಗೆ ತಂದೇವು ಎಂದು ಕುದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಮುಖ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಉಪಭಾಷೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಆದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೈಬಿಡಬಾರದು; ದೋಷಗಳನ್ನೇ ಎತ್ತಿಹಾಕುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬಾರದು; ಭಾಷೆಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಯ ಪೂರ್ವೋತ್ತರವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅವು ಮುಂದೆ ಶೋಭಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸತ್ತದಿಂದಲೇ ಜನರು ಮೋಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಅಭಿಮಾನಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು. ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಹುಲಿಗೆ ತಲಿಗೊಂಡು ಕಲ್ಲು ಎನ್ನುವ ಗಾದೆಯ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಾವು ಎತ್ತದೇ ಹೋದರೆ, ಎತ್ತುವರು ಯಾರು? ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತರೆ, ತಡೆಯುವವರು ಯಾರು?

9. ಇದಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹೆಮ್ಮೆಯೂ ಹೆಬ್ಬುಬ್ಬು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ನಮ್ಮ ಮಾತೇನೂ ನೆನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯ ಕಾಡುಮಾತಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆ ಓದುಬರಹ ಬರೆದ ಒಡ್ಡರು ಹೇಳುವ ಕುರುಕುಪರವೂ ಅಲ್ಲ. ಅರೈರು ಇಂಡಿಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆ ನೆಲಸಿತ್ತು; ಈಚೆಗೆ ಒಡೆದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ, ಮಲೆಯಾಳ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಕವಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಗ್ರಂಥ-ಮಾಲೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಐದು ಆರನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ, ಈಚೆಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆದಿರುತ್ತವೆ; ಕೆಲವರು ಹಳಗನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಇತಿಹಾಸಗಳೂ. ನಂಬುತ್ತಿದ್ದ ಮತಗಳೂ. ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಚಾರಗಳೂ, ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾಕರಣ, ನಿಘಂಟು, ಕೆಲವು ಪ್ರಕೃತಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಈ ಭಂಡಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಬಿಟ್ಟು, ಇದ್ದಬದ್ದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಕೈ ಬೀಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುವಷ್ಟು ಮರುಳುತನ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೆ?

10. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಯನ್ನು ಬಲಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರಡುವವರು ಮೊದಲು ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ಅಂಶಗಳು ಕೆಲವಿವೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಯಲ್ಲೂ ಇರತಕ್ಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ; ಅವನ್ನು ತೆಗೆದು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವು ಎರಡೂ ಯಾವ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುವು? ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರತಕ್ಕ ದೋಷಗಳೇನು? ಮುಂದೆ ಇವಕ್ಕೆ ಸೇರತಕ್ಕ ಗುಣಗಳು ಯಾವುವು? ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೆ, ನೀವು ಎಷ್ಟೇ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗಿ, ವಿದ್ಯಾವಂತರು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಕಣ್ಣಿತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ; ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗಂತು ಅದರ ಸೆಲೆಯೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

11. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಪ್ರಬಲವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಆಧಾರವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲ ಎಷಯವಾಗಿದೆ. ಆರ್ಯರು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ದ್ರಾವಿಡರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನು ಹರಡಿದರು; ಆ ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಮಾಡಿದರು; ಬರಹವನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟರು; ಕಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು; ಆ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವೃತ್ತಗಳನ್ನೂ, ಅಲಂಕಾರ ವ್ಯಾಕರಣಗಳನ್ನೂ, ಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ರೀತಿಉಳಿದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಮಾಡಿ ನಾಡೆಲ್ಲಾ ಜೀವಕಳೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿಟ್ಟರು. ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯದ ಬಲದಿಂದ ದ್ರಾವಿಡಜನರಿಗೆ ಲಾಭವನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದರೆ ಹೊರತು ನಷ್ಟವೇನೂ ತೆರಲಿಲ್ಲ:- ಅವರ ಭಾಷೆ ಪುಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅವರ ಜ್ಞಾನ ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು, ಅವರ ಮತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗಿದ ಜೈನರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇದೇ ರೀತಿ ಕರ್ನಾಟಕರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಕೋರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಮತವಿಷಯವಾದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಭೋದಿಸಿದ್ದು ನಿಜ; ಆದರೆ ಇವರ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲ ಮುಕ್ಕಾಲುಪಾಲು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಾಗಲಿ, ಭಾವಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ಶೈಲಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ರುಚಿಸುವಂತೆ ಬರೆಯದೆ ಇರುವುದು ವ್ಯಸನ ಪಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಇವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಜನರು ಓದುತ್ತಿದ್ದರೋ- ಎಲ್ಲರೂ ಓದುವುದಲ್ಲಿ ಬಂತು? - ಓದಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೆಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರಲ್ಲ ಶೂದ್ರರು; ಶೂದ್ರರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆರ್ಯರಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಈಗಲೂ ಇದೆ; ಹಿಂದೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚೇ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಈ ಶೂದ್ರರು ತಮ್ಮನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಮಿಕ್ಕದನ್ನೆಲ್ಲಾ

ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವರ ಏಳಿಗೆಗೆ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಪುರುಷನಾದ ಪೋಷಕನಿಗೆ ಹೊಗಳು ಭಟ್ಟರಾಗಿ, ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಜೆರೆಯುತ್ತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳನ್ನು ತಲೆ ಮೆಟ್ಟಿ ಹಾರಿದವೆಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಕೊಚ್ಚುತ್ತ, ಹತ್ತು ಎಳೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಒಂದು ಎಳೆ ಕನ್ನಡ, ಹೀಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಬರಿಯ ಶಬ್ದಾಡಂಬರದ ಮಗ್ಗವನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಾ, ದೊಡ್ಡ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಧನವನ್ನೂ ಅಗ್ರಹಾರಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರಾದ ಕವಿಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದು. ರಾಜರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಮು-ರಿದು ಹೋದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಈ ಕವಿಗಳ ಅಬ್ಬರವೂ ಅಡಗುತ್ತ ಬಂತು. ಶಿವಭಕ್ತರ ಕಾಲದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅತಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಜನಮಂಡಲಿಗಾಗಿ ಬರೆದ ಕಾವ್ಯಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜೈನರ ಕಾವ್ಯಗಳು ನರೆತುಕೊಂಡುವು; ಲಿಂಗಾಯಿತರ ಕಾವ್ಯಗಳು ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಸಾಲದೆ ಬಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಣಬರಲಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿವೆ. ಈಚೀಚೆಗಂತೂ ಯಕ್ಷಗಾನ, ದೊಂಬಿದಾಸರ ಪದ, ಶುಕಸಪ್ತತಿ, ಹಲ್ಲಿಯ ಶಕುನ, ಇವೇ ಜನಗಳಿಗೆ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು! ಏನು ಇಕ್ಕಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆವು! ಹಿಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವೂ ಅದರ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗವೂ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋದುವು; ಮುಂದೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವೂ ಅದರ ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗವೂ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಇನ್ನೂ ದೃಢವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಹತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮಗೇನೋ ಇದು ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಜೀರ್ಣವಾದ ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಎತ್ತಬೇಕು; ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಗೆ ಇಳಿದಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

12. ಹಾಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗತಕ್ಕ ದೋಷಗಳು ಯಾವುವು ವಿಚಾರಿಸೋಣ. ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಸ್ತು, ರೀತಿ, ಭಾವ, ವರ್ಣನೆ, ಶೈಲಿ, ರೂಪ ಎಂದು ಆರು ಬಗೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು (ಇಲ್ಲಿ ಮೂರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ)

{1} ಕಾವ್ಯವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಳೆಯ ಕಥೆಗಳೇ ಹೊರತು ಹೊಸಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವ ಕವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರ ಬಾಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ವಿಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬಲ್ಲ ಕವಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಮಾಯಣಗಳೆಷ್ಟು, ಭಾರತಗಳೆಷ್ಟು; ಇನ್ನೂ ಇವನ್ನು ಬರೆಯ ತಕ್ಕವರು ಇದ್ದಾರಲ್ಲ! ಇವುಗಳಿಂದ

ಭಾಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕವಮಾಡಿ ದಣಿಯದವರು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ! ಆಯಾ ಮತದ ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಇವು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಹಾಡತಕ್ಕ ದಾಸರೇ ಇಲ್ಲವೋ!

{2} ಕಾವ್ಯರೀತಿಯೂ ಅಷ್ಟೆ, ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಕ್ರಮ. ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನು ಮಾರಿ ಕೊಂಡ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಚಮತ್ಕಾರ ಏನು ಇದ್ದೀತು? ಒಂದರ ಪಡಿಯಚ್ಚು ಒಂದು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾಗುವ ಪಾಪ ಉಂಟೆ? ಕವಿಯ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಸೂತ್ರವೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಾವು ನುಲಿದುಕೊಂಡು ಬಿಗಿಯುತ್ತ ಹೋದಹಾಗೆಲ್ಲ ಕೀಲುಕೊಟ್ಟಂತೆ ಹೊರಡುತ್ತವೆ ನೋಡಿ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದು..... ದೇವತಾಸ್ತುತಿ, ಆತ್ಮ ಶ್ಲಾಘನೆ, ಕುಕವಿನಿಂದೆ, ಸಮುದ್ರವರ್ಣನೆ, ದೇಶ, ಪುರ, (ಅದರಲ್ಲೂ ಹೂವಿನಂಗಡಿ ಸೂಳೆಗೇರಿ ಮರೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ). ರಾಜ, ರಾಣಿ, ಮಕ್ಕಳ ಬಯಕೆ, ವರ, ಮಗುವಿನ ಆಟ, ಹೀಗೆ ತೇರಿನ ಹೊರಜಿಯಂತೆ ಎಷ್ಟು, ಕಾವ್ಯದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ! ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಪ್ಪಿದ್ದರೂ ಮುಕ್ಕಾಯಿತು. ಸಂಸಾರವನ್ನು ತೊರೆದ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಕಥೆಯಾದರೂ ಸರಿಯೇ, ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ, ಅಲೆತ, ಹಿಂದಿನ ದಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಟ, ಎಂದರೆ ಎರಡು ಆಶ್ವಾಸ ಮಲಗಿಹೋಯಿತು ಆ ಕಡೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದುವ ಅಜ್ಜಂದಿರಿಗೆ ಏನು ಪುಣ್ಯ ಕಥೆ! ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಏಕೆ ಓದಬೇಕು? ಅದೂ ಬೇಡ, ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಪಣವನ್ನು ಓದಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಲದೆ?

{3} ಒಂದೇ ಕಥೆ, ಒಂದೇ ಕ್ರಮವಾದರೂ ಭಾವಗಳೇನಾದರೂ ಹೊಸವು ಕಲಿಯಬಹುದೇ? ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ, ಎಲ್ಲಿ ಬಂದಾವು! ನಾಟಕವೇ, ನಾಯಕ ನಾಯಕಿಯರು ಹೀಗೇ ಇರಬೇಕು, ಇಂಥ ಮಾತೇ ಆಡಬೇಕು, ಇಷ್ಟು ಸಲವೇ ಮೂರ್ಛೆ ಬೀಳಬೇಕು. ಕಾವ್ಯವೇ, ಕವಿ ಸಮಯಗಳು ಭದ್ರ, ಅಲಂಕಾರ ಕಂಠಪಾಠವಾಗಿರಲಿ, ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಒಂದು ಮುತ್ತು ಸುರಿಯಬೇಕು. ಆಡಿದ ಹಾಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆದವನೂ ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತನೇ?

1.3 ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ಜಗತ್ತು

—ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ

ದೆಹಲಿಯೊಳಗೆ ಇದ್ದೂ ಇದು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸುವಂಥ ತಮ್ಮ ಸೊಂದರ' ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗ್ರಾಮ'ದಲ್ಲಿ ಈ ಪುಟ್ಟ ಮಿತ್ರಕೂಟವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಓಂಪ್ರಕಾಶ್-ಜಿಯವರು ನನಗೆ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಋಣಿ. ಯಾವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತುಕತೆಯಾಡಬಹುದೆಂದೂ ಮಾತುಕತೆಗೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅವರು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ತಟ್ಟನೆ, 'ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ' ಅಂತಲೂ ಹೇಳಿದೆ. 'ಕನ್ನಡ'ದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ತಟ್ಟನೆ ಅನ್ವೇಷಕವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಅದಾವ ನನ್ನ ಒಳಗಿನ ಒತ್ತಡ ಕಾರಣವಿದ್ದೀತು ಅಂತ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಸಲೀಸಾಗಿ ಬರುವ ಭಾಷೆ ಇದೊಂದೇ ಆಗಿರುವ ಕಾರಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ನನಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ಮುಷಿಯೇ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದಲ್ಲ, ಅಂತ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಏನೇ ಮಾತನಾಡಲಿ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲಿ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಅಜಾನಕವಾಗಿ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ನಾನು ಬಂದುಬಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಬಳಿ ಬಳಗದವರು ನನ್ನ ತುಟಿಗಳೊಳಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂಡಿಸಿ, ಆ ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲಕವೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ಮಾಡಿದರು. ಶಬ್ದಗಳು ನನಗೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟವು; ಹೆಸರುಗಳು ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವು; ಈ ಆಕೃತಿಗಳೇ ಈ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳೇ ನನ್ನ ಪ್ರಪಂಚ, ಇವೊತ್ತಿಗೂ. ಈ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗ್ರಹಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ? ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ? ಆಗ ನಾನು ಕಿವುಡ, ಕುರುಡ, ಮೂಕ, ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಅಷ್ಟೇ. ಆಗ ಜಗತ್ತು ಎನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ದೆಹಲಿಯ ಈ ದೂರದಿಂದ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯ ಇನ್ನೂ ದೂರದ ಇನ್ನಿತರ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ನಿಂತು ನೋಡಿದಾಗ ನನ್ನ ಕನ್ನಡದ ನೆಲ, ನನ್ನ ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆ ಮುಂತಾದವು ಅದೆಷ್ಟು ಸಣ್ಣದಾಗಿ, ನಗಣ್ಯವಾಗಿ ಕೂಡಾ ಕಂಡೀತು ಅಂತ ನಾನು ಊಹಿಸಬಲ್ಲೆ. ಭೂಮಿಗೋಲದ ಮೇಲೆ ಗುರುತಿಸಲು ಹೋದರೆ,

ಪುಟ್ಟಾಲ್ ಚೆಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಅಂಟಿಸಿರುವ ಒಂದು ಕಿರು ಅವರೆಬೇಳೆಯ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ನನ್ನ ಕರ್ನಾಟಕ. ಪ್ರಪಂಚದ ಹಲವಾರು ನೂರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು ಕಿರು ಭಾಷೆ ಅಷ್ಟೇ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲೇ ನೋಡುವುದಾದರೂ ಇದರ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ ಹದಿನೈದಿಪ್ಪತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಭಾಷೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ, ಇತ್ತೀಚಿನ ತನಕ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಹುಜನರಿಗೆ ಕನ್ನಡವೆಂಬ ನುಡಿ ಮತ್ತು ನೆಲ ಇದೆಯೆನ್ನುವುದೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿಂಧ್ಯದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಿರುವ ಜನರಾಶಿಯಷ್ಟೂ ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದೇ ಅವರ ತಿಳುವಳಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಹೊರಗಿನವರ ಮಾತಿರಲಿ, ಜಾಗತೀಕರಣ - ಜಗತ್‌ಗ್ರಾಮಗಳೆಂಬ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಚಿಟ್ಟೆಮಾತುಗಳು ತಲೆಯಮೇಲೇ ದಟ್ಟಯಿಸಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವ ಇವತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮವರೇ ಆದ ಹೊಸ ಯುವಕರು ಅಮೇರಿಕವೊಮತ್ತೊಂದೋ ಮಿಟಿಮಿಟಿ ಸ್ವರ್ಗದ ಕನಸು ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಕನ್ನಡವೆನ್ನುವ ಕಿರುತನದ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೇ ಮುಜುಗರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡವೆಂಬ ಕಿರುಕೂಪದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚಹರೆಯ ಬಿಂಬವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡವು ಚಿಕ್ಕದು, ನಿಜ, ಜಗತ್ತಿನ ತುಂಬ ಇರುವ ಕನ್ನಡದಂಥ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸ್ಥಳ ಭಾಷೆಗಳು ಚಿಕ್ಕವೇ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಜಗತ್ತಿನ ತುಂಬ ಇರುವ ಇಂಥ ಕಿರುನೆಲ-ಕಿರುಭಾಷೆ-ಕಿರು ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಕಿರುತನವನ್ನು ಎಂತೋ ಮೀರಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಕಿರು ಕೂಪದಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಜಗದಗಲದ ಅನಂತ ವಿಶ್ವಾಕಾಶವನ್ನು ಸೃಜಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಳಿಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೇ ಬಂದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕವೆಂದು ಈಗ ನಾವು ಗುರುತಿಸಿದ ಈ ನಾಡು, ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವೂ ಬಹು ಸ್ಥಿರವೂ ಆದ ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಭದ್ರಪೀಠದ ಮೇಲೆ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. 'ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಮಾನದಂಡ ಇವ' 'ನಗಾಧಿರಾಜಃ' ಅಂತೆಲ್ಲ ಕಾಳಿದಾಸನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಜಗತ್ತಿನ ಉನ್ನತೋನ್ನತ ಪರ್ವತವಾದ ಹಿಮಾಲಯವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ಥ ಭೂಮಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾಯಬಂದಿಲ್ಲದ ಹಸುಳೆ. ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಶಿಲೆಯು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾನೈಟ್ ಬೆಳೆದು ಹರಳುಗಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಷ್ಟೋ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ ಅದಿನ್ನೂ ಕಾಯಬೇಕು. ಈ ನಾಡಿನ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವೂ ಉದ್ದನೆಯ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶವೂ ಲಗತ್ತಾಗಿ ಕೊಂಡಿದೆ. ವಿಂಧ್ಯಾಂತವಾದ ಉತ್ತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸತಿಯೆನ್ನುವ ಹಾಗೆ, ಉತ್ತರಾಪಥ-ದಕ್ಷಿಣಾಪಥಗಳ ನಡುವಿನ ಸೇತುವೆಯೆನ್ನುವ ಹಾಗಿದೆ.

ಈ ಭೂಭಾಗ. ಇಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಐದು ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಮಾನವ ವಸತಿಯಿದ್ದಿತನ್ನುವುದನ್ನು ಪುರಾತತ್ವಶೋಧಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸಿವೆ. ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣಗಳ ಸಂಚಾರ-ಪ್ರತಿಸಂಚಾರಗಳಿಗೆ ಸೇತುವೆಯಾಗಿರುವುದು, ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಪಾಟು ಸಮುದ್ರದ ಮೂಲಕ ಪಶ್ಚಿಮ ಭೂಖಂಡಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷಗಳ ಜನವಸತಿಯ ದೀರ್ಘದಾಖಲೆ - ಈ ಮುಂತಾದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅನೇಕಾನೇಕ. ಜನಾಂಗ-ಬುಡಕಟ್ಟು-ಧರ್ಮ-ಭಾಷೆಗಳ-ಸಂಕರ-ಸಮನ್ವಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇವತ್ತಿನ ಕನ್ನಡ ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕಾನೇಕ ಜನಾಂಗ-ಕುಲ-ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳೂ ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೂ ಅರಗಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕನ್ನಡವು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂದು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಕುಟುಂಬವೆಂಬುದು ಮೂಲತಃ, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್‌ನಿಂದ ಮಧ್ಯ ಮಂಗೋಲಿಯದ ತನಕ ಹಬ್ಬಿರುವಂಥ ಫಿನ್ನೋ-ಉಗ್ರಿಯನ್ ಭಾಷಾವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಹಲವು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಊಹಿಸಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಈ ಭಾಷಾಮೂಲದ ಒಂದು ಶಾಖೆಯು ಹಲವು ಸಹಸ್ರಮಾನದ ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂದೋ ಸಂಚಲನೆ ತೊಡಗಿ ಯುರೋಪಿನ ಉದ್ದಗಲಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತ ಕ್ರಮೇಣ ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು; ಅಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೆ ಸಂಚಾರ ಹೊರಟು ಭಾರತದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ತಂಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುನಃ ದಕ್ಷಿಣದ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿ ದಖನ್‌ನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು; ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿತು. ಎಷ್ಟೋ ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದ ಈ ಯುಗಯುಗ ಯಾತ್ರೆಯು ಇವತ್ತು ಯೋಚಿಸಿದರೆ ವಿಸ್ಮಯ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದೀರ್ಘಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮೂಲಭಾಷಾಶಾಖೆಯು ಅದೆಷ್ಟು ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ನೆಲೆಸಿ ಬಳಸಿ ಆ ಭಾಷೆಗಳ ಸಾಹಚರ್ಯ-ಸಂಘರ್ಷ-ಸಂಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಶಬ್ದ-ವ್ಯಾಕರಣ ಸಾರಗಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿತೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಯಃ ಕ್ರಿಸ್ತನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿ 'ದ್ರಮಿಳ' ದ್ರಾವಿಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗೊಂಡ ಈ ಭಾಷೆಯು ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವದ ಎರಡುಮೂರು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು ಮತ್ತು ಮೊದಲಿಗೆ ತಮಿಳು ಹಾಗೂ ಅನಂತರ ಕನ್ನಡವು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು. ವಿಭಜನೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಮಿಕ್ಕಿದ ಇಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ

ಆಮೇಲೆ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯು ಕನ್ನಡ ದೇಶವೆನಿಸಿ, ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಲಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳೆಲ್ಲದರ ಏಕೀಕೃತ ಸಾವಯವ ಘಟಕವಾಗಿ ಹರಳುಗಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವತನಕದ ಎಂಟೊಂಬತ್ತು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಈ ಭಾಷೆಯು, 'ಮಾರ್ಗಭಾಷೆ'ಯನ್ನುವಂತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಡನೆಯೂ ಪಾಕೃತ ಮತ್ತು ಪೈಶಾಚಿ ಅಪಭ್ರಂಶ ಇತ್ಯಾದಿ ಇನ್ನಿತರ ದೇಶಿಭಾಷೆಗಳೊಡನೆಯೂ ಒಡನಾಟಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಕೊಳು ಕೊಡುಗೆಯ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಈ ತನಕದ ಸಹಸ್ರಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಅರಬ್ಬಿ-ಫಾರ್ಸಿ-ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್-ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗಳು ಯಜಮಾನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಗಲೇರಿ ಕೂತಿದ್ದಾಗಲೂ ಕನ್ನಡವು ಎದೆಗುಂದಿ ಕುಗ್ಗದೆ ಆ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಲಾಭಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, 'ಧರ್ಮ', ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವದ ಸಹಸ್ರಮಾನವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಈ ಭಾಗದ ಜನಸಮುದಾಯವು, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಹತ್ತು ಹಲವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳ ಜತೆಗೆ ವೈದಿಕೋತ್ತರ ಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಬೌದ್ಧ-ಜೈನ-ಶೈವ-ಸ್ಮಾರ್ತ-ವೈಷ್ಣವ-ತಾಂತ್ರಿಕ ತ್ಯಾದಿ ಧರ್ಮಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಕಾಲ ಜೈನ ಧರ್ಮವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿತ್ತು. ಈ ಎರಡನೇ ಸಹಸ್ರಮಾನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಜನಪದವು ಹಿಂದಿನ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲದೆ ಶೈವ-ವೀರಶೈವ-ತಾಂತ್ರಿಕ-ಭಕ್ತಿ ಪಂಥಗಳಿಂದಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಇಸ್ಲಾಮ್-ಸೂಫಿ-ಕ್ರೈಸ್ತ ಮುಂತಾದ ವಿದೇಶಿ ಧರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಗೊಂಡಿತು.

ಇತಿಹಾಸದ ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇವತ್ತಿನ ನಾವು ಕನ್ನಡಿಗರು ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಜನ-ಜನಾಂಗ-ಬಡುಕಟ್ಟು-ಧರ್ಮ-ಜಾತಿಗಳನ್ನೂ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಶ್ವಮಾನವರು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡವು ಜಗತ್ತಿನ ಅಸಂಖ್ಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಶ್ವಭಾಷೆ. ಹಾಗೆ ನಮ್ಮದು ಕನ್ನಡ ಕೂಪವಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ, ಕನ್ನಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ.

ಇದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಅಂತಲೂ ಅಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳೂ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇಂಥ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡವು ಮತ್ತು ಅವೆಲ್ಲವೂ ವಿಶ್ವಜನ-ವಿಶ್ವಭಾಷೆಗಳೇ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲದ-ಮೂಲವು 'ಫಿನ್ನೋ-ಉಗ್ರಿಯನ್' ಎಂದೆನ್ನುವ ಊಹೆಯು ನಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಬಹುದು; ಅದು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಮುಂದೆ ಯಾರಾದರೂ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ

ಸಾಬೀತುಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಅದೇನಾದರೂ ನನಗೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ವಾಸ್ತವಸತ್ಯದ 'ಇತಿಹಾಸ' ವಾಗಿಯಲ್ಲದೆ ಸಂಭಾವ್ಯ ಸತ್ಯದ 'ಐತಿಹ್ಯ'ವಾಗಿ ನಾನಿದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೂ ಹೀಗೇ ಆಗಬೇಕಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಪರ್ಯಾಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಯನ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಗ ಉಪವರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವೆಲ್ಲ 'ಕೇವಲ' ಎಂದು ಅಥವಾ 'ವಾಸ್ತವ' ವೆಂದು ನಂಬಿ ಮೋಸ ಹೋಗಬಾರದು. 'ಕೇವಲ ಸ್ವಂತಿಕೆ'ಯ ಶುದ್ಧ ಜನವಾಗಲೀ ಶುದ್ಧ ಭಾಷೆಯಾಗಲೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ.

ಇದಾದ ಮೇಲೆ, ಒಂದೊಂದು ಜನವರ್ಗ-ಭಾಷಾವರ್ಗ ಇವೂ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೂ ತನ್ನದೆಂಬ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹೊರಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬಾಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ನೆಲ-ಜಲ, ಬಯಲು ಬೆಟ್ಟ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಳೆ ನದಿ ಸರೋವರ ಸಮುದ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಅರಳಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜನಪ್ರಜ್ಞೆ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಾಯಃ, ಸ್ವಂತಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮೊದಲು ಹವಣಿಸಿದ ಎರಡು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳೆಂದರೆ, ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ. ತಮಿಳಿನ ನೆಲವು ಪರ್ಯಾಯದ್ವೀಪದ ತುದಿ ತ್ರಿಕೋನದಲ್ಲಿ, ಮೂರು ಕಡೆ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಕಾವೇರಿಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದು; ಹೊರಗಿನ ಜನರ ಆಕ್ರಮಣ-ಸಂಚಾರ-ಸಂಕರಗಳು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಜನಪದವು ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆಮ್ಮದಿಯಲ್ಲಿ ಉದಕ್ಕೂ ತನಗೆ ತಾನೆನ್ನುವಂತೆ ಬಾಳಿಕೊಂಡಿತು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಕನ್ನಡದ ನೆಲವು ಮಧ್ಯಸ್ಥಳ - ಸೇತುಭೂಮಿಯಾಗಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕ್ಷೀಣಭಿಗಳನ್ನೆದುರಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದುದರಿಂದ, ಅದು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅನ್ಯ-ಅನುಸಂಧಾನದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಾಳುವಂತಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಮೈದಾಳಿಕೊಂಡವು.

ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯು, ಸುಮಾರಾಗಿ ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ ಒಂದೆರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಲಿಪಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಮೂಲ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯ ಐವತ್ತೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ಅಕ್ಷರಗಳ ಲಿಪಿಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿತು. ಅದಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಅನಂತರ ಕನ್ನಡವು ತನ್ನ ಲಿಪಿಮಾಲೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ತನ್ನ

ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯ ಬಹುತೇಕ ಅಷ್ಟೂ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಇರಲಿ ಅಂತ, ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡವು ಅನ್ಯಭಾಷೆಗಳ ಶಬ್ದಾಕ್ಷರವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೂ ಯಾವತ್ಕಾಲಕ್ಕೂ ತೆರಪನ್ನು ಕಾದಿ-ರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಈಯೊಂದು ನಿರ್ಧಾರದ ಮೂಲಕ ಈ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಮೌಲಿಕ ಭಿನ್ನತೆಯೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಂತಾಯಿತು.

ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಮೊದಲ ಆಧಾರಗ್ರಂಥವೆನ್ನಬಹುದಾದ 'ತೊಳ್ಳಾಪ್ಪಿಯಂ' (ಕ್ರಿ.ಶ. 4-5ನೇ ಶತಮಾನ?) ಮತ್ತು ಅದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗ್ರಂಥ-ವಾದ 'ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗ' (ಸು.ಕ್ರಿ.ಶ. 860-870) -ಈಯೆರಡು ಸಮಾನಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ-ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಹರಳುಗಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ಬಗೆಯ ಸ್ವಂತಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡವು ಮತ್ತು ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಹೊರಗುಳಿಸಿಕೊಂಡವು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಆಗ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ 'ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ'ಯು ತನಗೆ ಅ-ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಥವಾ ಅಪ-ರಿಚಿತ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ 'ತೊಳ್ಳಾಪ್ಪಿಯಂ', ತಮಿಳಿನದೇ ಆದ ಒಂದು ಸ್ವಂತ ಕಾವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿತು. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ವು ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಆಧಾರಕ್ಕೆಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ವಂತ ಚಿಂತನೆಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಶಾಂತರಸ'ದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದೇ ಬಹುಶಃ, ಕನ್ನಡದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಿಂತನೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ.

ಈ ಭಿನ್ನತೆ-ಏಕತೆಗಳ ಮಾತು ಅಷ್ಟು ಸರಳವಾದ್ದಲ್ಲ ಅಂತಲೂ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಐತಿಹ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕೇರಳದ ವೈಕಂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯು ನಾರಾಯಣ ಗುರುಗಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯಂತೆ ಇದು. ಇಬ್ಬರೂ ಆಶ್ರಮದೊಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂತು ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ನಾರಾಯಣ ಗುರು ಅಪ್ಪಟ ಅದ್ವೈತಿ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿ, 'ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ' ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಅಂಜಿದವರು. 'ಗುರುಜಿ, ನಮ್ಮ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಚಪ್ಪರವಾಗಿರುವ ಈ ದೊಡ್ಡ ಮರದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಎಲೆಗಳಿವೆ; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಹಾಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲವೇ?' ಅಮತ ಗಾಂಧಿ, ಮಾತಿನಮಧ್ಯೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಗುರುಗಳ ಉತ್ತರ: 'ಹೌದು, ಆದರೆ ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಜಗಿದು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲವುಗಳ ರುಚಿಯೂ ಒಂದೇ

ಅಲ್ಲವೆ? ಈ ಮಾತುಕತೆಯ ಸಂಗತಿ ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಗುರು-ಮಹಾತ್ಮರಿಬ್ಬರೂ ಇಂಥ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಅರಿತವರೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಬಲ್ಲೆವು. ಇಂಥ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಅರಿತವರೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಬಲ್ಲೆವು. ಇಂಥ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯಶಃ, ಬುದ್ಧನು ಹೇಳುವಾಗ, 'ಮಾಧ್ಯಮಿಕ' ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಮ್ಮಲೇ ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಗ್ರಹಿಸುವ ಚಾತುರ್ಯ ಬೇಕು.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರದ ಏಕಶಿಲಾವಿಗ್ರಹವಾದ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಕನ್ನಡದ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ. ಕನ್ನಡದ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಅಚಲ ಶಿಲಾಸಾಕ್ಷಿ ಅದು. ಹಾಗಂತ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ್ದೆಂದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಾಣುವ ಚಹರೆಗಳಾವುವೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಒಡವೆಯಿಲ್ಲದ, ಕಡೆಗೆ ತುಂಡು ಬಟ್ಟೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ನಗ್ನ ಮಾನವ ವಿಗ್ರಹ ಅದು. ಆದರೆ, ಪಂಪಕವಿಯ ಕೃತಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳ ಕನ್ನಡದ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೀಪ್ತನಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗನು ಮಾತ್ರವೇ ಆ ಗೊಮ್ಮಟ ಮುಖಚರ್ಯೆಯ ಅಸಂಖ್ಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಅರಿವುಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ - ಇತಾಲಿಯನ್ನೊಬ್ಬ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮೊನಾಲಿಸಾಳ ನಿಗೂಢ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಅರಿವುಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದಾದಂತ. (ಗೊಮ್ಮಟನ ಮುಖಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕ್ರಮೇಣ ಮೊನಾಲಿಸಾಳ ಮುಖಚರ್ಯೆ ಅರಿವುಗೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಹಾಗೇ ಇತಾಲಿಯನ್-ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್‌ಗೆ ಗೊಮ್ಮಟನ ಮುಖಚರ್ಯೆಯೂ ಅವಗತವಾಯಿತು).

'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಮಾತು ಹೇಳಿದೆ. ಕವಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಮತ್ತು ರಾಜಾ ನೃಪತುಂಗರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ರಚಿಸಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥವು, ತನ್ನ ಕಿರುಭಾಷೆಯ ಅಂಗೈನಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚಜಗತ್ತನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡವೆಂಬ ನಿಸ್ಸೀಮೆಯ ಪ್ರತಿಜಗತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತದೆ. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಕಿರು ಕಂದಪದ್ಯವು ಅದನ್ನು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಬಿಣ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. 'ಕಾವೇರಿಯಿಂದಂ-ಆ-ಗೋದಾವ-ರಿವರಂ-ಇದಂ-ನಾಡು-ಅದು ಆ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ'. ಈ ನಾಡು ಮತ್ತು ಜನಪದವು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೌಗೋಲಿಕ ಘಟಕವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅದು 'ಭಾವಿತ' ವಾದದ್ದು; 'ಕನ್ನಡ' ವೆಂಬುದರ ಒಳಗಡೆ - ಆ ಚಿಪ್ಪಿನ ಒಳಗೆ ಎನ್ನಿ - 'ಭಾವಿತ' ವಾದದ್ದು. ಅಂದರೆ, 'ಕನ್ನಡ' ವೆಂಬುದು ಒಂದು ಚಿತ್-ಜಗತ್ತು, ಒಂದು ಕನಸು, ದರ್ಶನ; ಮೊದಲು ಚಿತ್-ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಮೈದಾಳಿದ್ದಾಗಿಅನಂತರ ನಿರ್ಮಿತಗೊಂಡಿವೆ

ಮತ್ತು ಇದು, 'ವಸುಧಾ-ವಲಯ-ವಿಲೀನ, ವಿಶದ-ವಿಷಯ-ವಿಶೇಷಂ', ವಸುಧಾ(ಭೂಮಿ) ಎನ್ನುವುದು ಅನಂತ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗಿನ ಒಂದು 'ವಲಯ' ಅಷ್ಟೇ; ಮತ್ತು 'ಕನ್ನಡ' ವೆಂಬ 'ವಿಷಯ' (ನಾಡು)ವು ಆ ವಸುಧಾವಲಯದಲ್ಲಿ 'ವಲೀನ'ವಾಗಿದೆ, ಸಮರಸವಾಗಿ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇದು ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಚಹರೆಯಿಲ್ಲದೆ ವಸುಧೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಸಿಗದಂತೆ ಮುಳುಗಿಹೋದದ್ದಲ್ಲ; ತನ್ನದೇ 'ವಿಶೇಷ' (ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ) ಇರುವ ನಾಡು. ಅಷಟೇ ಅಲ್ಲ - ಇದು 'ವಿಶದ' ವಾದದ್ದು; ವಸುಧ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಷ್ಟೇ ವ್ಯಾಪಕವಾದದ್ದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದು, 'ವಸುಧಾವಲಯ ವಿಲೀನ', ಇಲ್ಲಿ 'ವಸುಧಾವಲಯವಿಲೀನ' ಎಂಬುದರ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು (ವಸುಧಾವಲಯವನನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂಥದು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು) ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಸುಧೆಯ ಒಳಗಿನ ಒಂದು ಕಿರುಬಿಂದುವಾಗಿದ್ದೂ ತನ್ನೊಳಗೆ ಆ ವಸುಧೆಯನ್ನೇ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ 'ಕನ್ನಡ'ದ ಇಂಥ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗವು'ವು ಕಂಡರಿಸಿಟ್ಟಿದೆ.

ಕನ್ನಡವು ವಸುಧಾವಲಯವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪರಿಯನ್ನು 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ವು ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದರೆ, ರಾಜಾ ನೃಪತುಂಗನು ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಕಿರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದೊಳಗೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪರಿಯನ್ನು ನೃಪತುಂಗನದೇ ಆದ 'ಸಂಜಾನ ಶಾಸನ' (ಕ್ರಿ.ಶ. 871)ದ ಒಂದು ವೃತ್ತವು (ಪ.ಸಂ.43) ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದೆ:

ರಾಜಾತ್ಮಾ ಮನ ವಿವ ತಸ್ಯ ಸಚಿವಃ ಸಾಮಂತಚಕ್ರಂ ಪುನಃ

ತನ್ನಿತ್ಯೇಂದ್ರಿಯವರ್ಗ ವಿಷ ವಿಧಿವದ್ವಾಗಾದಯಸ್ತೇವಕಾಃ

ದೇಹಸ್ಯಾನಮಧಿಷ್ಟಿತಃ ಸ್ವವಷಯಮ ಭೋಕ್ತುಂ ಸ್ವತಂತ್ರಃ ಕ್ಷಮಃ

ತಸ್ಮಿನ್ ಭೋಕ್ತರಿ ಸನ್ನಿಪಾತವಿವಶೇ ಸರ್ವೇಪಿ ನಶ್ಯಂತಿ ತೇ

(ತನ್ನ ಆತ್ಮವೇ ರಾಜ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಥೇ ಮಂತ್ರಿ, ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೇ ಸಾಮಂತವರ್ಗ, ತನ್ನ ಮಾತು ಮುಂತಾದವರೇ ಸೇವಕರು - ಹೀಗೆ ತನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲೇ ದೇಶವನ್ನು ಅಧಿಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಹನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ; ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ರೋಗಸನ್ನಿಪಾತಗಳು ಸಮಸ್ತವೂ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಾನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಚೋದ್ಯದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು,

ವ್ಯವಸಾಯಗಾರನಾಗಿ ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ನೆಲದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟುಕೊಂಡ ಬೀಜವು ಅಲ್ಲೇ ಮೊಗ್ಗು ಮೊಗವಡೆದು ಮುನ್ನೂಕಿಕೊಂಡು ಕ್ರಮೇಣ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಮರವಾಗಿ ಉಪಬೃಂಹಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಬಾನನ್ನು ತುಂಬುತ್ತದೆ; ಅನಂತರ ತನ್ನ ಬೃಹತ್ತನ್ನು ಕಿರುಬೀಜವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಆ ಕುಮಚನಗೊಳಿಸಿ, ಸಂಗೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಎಂಬ ಭಾಷಾಸಮುದಾಯವು ಏಕಘಟಕ ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜ್ಯವೂ ಆಗಿದ್ದುದು 9ನೇಶತಮಾನದಲ್ಲೊಮ್ಮೆ, ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮಾತ್ರ. ಮತ್ತೆ ಅದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಂಡದ್ದು ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲೇ; 1956ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾರಾಜ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾದಾಗ, ಹಾಗಾದರೂ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ವು ಹರಳುಗಟ್ಟಿಸಿಟ್ಟ ಕನ್ನಡ ಭಾವರಾಜ್ಯವು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮಿಕ್ಕು ಮುಕ್ಕಾಗದೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತಾಳಿ ಬಾಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಅನಂತರದ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು (ದುರ್ಗಸಿಂಹ;ಕ್ರಿ.ಶ 1030) 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ವನ್ನು 'ಕನ್ನಡಿಯುಂ ಕೈದೀವಿಗೆಯುಂ' ಅಂತ ಹೊಗಳಿದ. ಇದು ಮಾರ್ಮಿಕವಾದ ರೂಪಕ. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ವುಶ ವಸುಧಾ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡದ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸುವ ಕನ್ನಡಿ; ಮತ್ತು ಅವಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ನವೋನವ ಚಾಯಮಾನ-ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ 'ಕನ್ನಡದರ್ಶನ'ದ ಕೈದೀವಿಗೆ.

ಈ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವಿಡೀ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯ ಏಕೀಕರಣ-ಕ್ಕಾಗಿ ಹಮಬಲಿಸಿ ಹೋರಾಡಿದ್ದರು. ಆಗ ರಚಿತವಾದ 'ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡನಾಡು' ಎಂಬ ಹಾಡು ಕನ್ನಡದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತವೆನ್ನಿಕೊಂಡಿತು. 1956ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವಾದ ದಿನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹಾಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಹಾಡುಗಾರ ಪಿ. ಕಾಳಿಂಗರಾಯರು, 'ಉದಯವಾಗಲಿ' ಎಂದಿದ್ದುದನ್ನು ಕೊಂಚ ಬದಲಿಸಿ, 'ಉದಯವಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡನಾಡು' ಅಂತ ಹಾಡಿದರಂತೆ. ಆಗ, ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕೊಮಚ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ, 'ಹಾಂಗೆ ಬದಲಿಸಬಾರದಪಾ, ಅಂದರಂತೆ. ಕವಿಯ ಮಾತು ಸಂಗೀತಗಾರನಿಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಅಥ್ವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥವೆಂದರೆ-'ಕನ್ನಡದರ್ಶನ' ಅಥವಾ 'ಭಾವಕನ್ನಡ'ವೆಂಬುದು ಪ್ರಾಯಃ ಯಾವತ್ತೂ ಉದಯವಾದ, ಆದರೆ ಯಾವದ್ಭವಿಷ್ಯವೂ ಅದರ ಪೂರ್ಣೋದಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸಹೊಸ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಲೇ ಹೋಗಲು ಸವಾಲುಹಾಕಿ ಛಲ ಹುಟ್ಟಿಸುವ - ಮುಂಗೈಲಿದ್ದು ಅಂಗೈಗೆ ಬಾರದೆ- ಕನ್ನಡ

ಜನಪದ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಕುಬೀರಿ ಮುಂದುಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆಸುವ ಮಾಯದ ಕೈದೀವಿಗೆ.

ಯಾಕೆ ಇದನ್ನು ಹೃಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಮೂಲನಿಷ್ಠಾವಾದವು (ಫಂಡಮೆಂಟಲಿಸ್ಟ್) ಗೂಡುಗಟ್ಟಬಹುದಾದ ಕೊಂಬೆಯೂ ಇದೇ. ಕನ್ನಡದ ಸ್ವರ್ಣಯುಗವೊಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇತ್ತು ಅಂತ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡಿರುವವನು ತನ್ನ ಭ್ರಮೆಯ ಆ ಪ್ರಾಚೀನ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮರಳಿಕೊಳ್ಳಲು ತವಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೂಲನಿಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನನಗೆ ಅಂಥ ಭ್ರಾಂತಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಪೂರ್ವದ ಕನ್ನಡದ ಭವವು ಈಗಿನಷ್ಟೇ, ಅಥವಾ ಬಹುಶಃ ಈಗಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಲುಷಿತವಾದ್ದಿರಬೇಕು, ದುಷ್ಟವಾದ್ದಿರಬೇಕು ಅಂತ ನನ್ನ ಊಹೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ವದ ಯುಗಯುಗಗಳ ಭಾವಕನ್ನಡ ಸ್ಮೃತಿ ಕನ್ನಡವು ಇವತ್ತಿಗೂ ನನಗೆ ಸಂಜೀವನಿಯಿರಬಹುದಾದ ಗಣಿ; ಅಗೆದಗೆದು ಅದನ್ನು ಶೋಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ, ಹವಣಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹುಯ್ಯಲಿಡುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತೀಕರಣ ಜಗತ್‌ಗ್ರಾಮ ಜಾಹೀರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಜಗತ್ತು ಎನ್ನುವ ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಹು ಸಲೀಸಾಗಿ ಉಗ್ಗಡಿಸುತ್ತೇವಲ್ಲ? ಬೇರೆ ಬೇಡ, ಈ ಭೂಜಗತ್ತನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಅದು ಯಾವುದು? ಎಲ್ಲಿದೆ? ಭೂಗೋಲ ಭೂಭಾಗ ನಕಾಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಹೊರಟು ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳ ರಾಜಧಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ಕಾಂ ಮಾಡಿ ತಂಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಸುತ್ತುವವರಿಂದಾರೆ. ಅಂಥವರಿಗೂ ಜಗತ್ತು ಎನ್ನುವ ಆ ಸಮಸ್ತವೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರ ಐದಾರಡಿ ಗಾತ್ರದ ದೇಹಪಂಜರದ ಒಳಗೇನೇ. ಅಂಥ ಚಾರಣಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಿಗೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಜಗತ್ತೆಂದರೆ ಅವರ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ-ಮನಸ್ಸು-ಬುದ್ಧಿಗಳು ಏನೇನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವರ ಗಾತ್ರ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುತ್ತವೋ ಅಂಥ ಚಿತ್ರಗಳು-ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಮಾತ್ರವೇ. ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ-ಗ್ರಹ-ನಕ್ಷತ್ರ ಸ್ಥಗಿತ ಸಮಸ್ತ ವಿಶ್ವಮಂಡಲವೂ ಚಿತ್ರಗತ ಚಿತ್ರವಷ್ಟೇ. ತನ್ನೊಳಗೆ ಅಡಿಸಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗಿನದೇನುಂಟು ನಮಗೆ?

ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಮುಳುಗಿ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ನರಿಯು, 'ಹೋ, ಜಗತ್ತು ಮುಳುಗುತ್ತಿದೆ' ಅಂತ ಅರಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಅದನ್ನೊಂದು ಪರಿಹಾಸದ ಕಥೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಪರಿಹಾಸವ್ಯಾತಕ್ಕೆ? ಅದೇ ವಾಸ್ತವ. ಜಗತ್ತು

ಇರುವುದು ನಮ್ಮ ಒಳಗೇ ಮತ್ತು ನಾವು ಮುಳುಗಿದರೆ ಆ ನಮ್ಮ ಜಗತ್ತು ಮುಳುಗಿದಂತೇ ಅಲ್ಲವೆ? 'ಅಲ್ಲ, ಜಗತ್ತು ನಮ್ಮ ಹೊರಗೆ ಅಚಿಗಿರುವಂಥದು' ಅಂತ ಯಾರಾದರೂ ವಾದಿಸುವುದಾದರೆ, 'ಹಾಗೆನ್ನುವ ಆ ನಂಬಿಕೆ ಕೂಡಾ ನಿಮ್ಮ ಒಳಗಿನದು, ಹೊರಗೆ ಇರುವಂಥದಲ್ಲ' ಅನ್ನುತ್ತೇವೆ ನಾನು.

ಜಾಗತೀಕರಣವೆಂಬ ಇವತ್ತಿನ ನಮ್ಮ ಸಂಭ್ರಮಣವನ್ನು ಕಂಡು ಯಾಕೆ ನನಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾಕೆ ಜುಗುಪ್ಸೆ-ಭೀತಿಗಳಿಂಥ ಮೈ ನಡುಗುತ್ತದೆ - ಅಚಿತ್ತ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. 'ಜಾಗತೀಕರಣ'ದ ನಿರ್ಭಿನ್ನ ಪ್ರತಿಮುಖವಾಗಿರುವ 'ಸ್ಥಳೀಕರಣ'ವನ್ನು ಮರೆತು ಅಥವಾ ಅವಗಣಿಸಿ ಅದೊಂದನ್ನೇ ವಿಜೃಂಭಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲು - ಈ ಜಾಗತೀಕರಣವೆಂಬುದು ಪರರನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ನಫೆ ಕಮಾಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವನೆಂಬ ಅಸಹ್ಯ ಅಮಾನುಷ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶೋಷಣೆಯ ಘೋರ ದುಸ್ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಹೊಸ ಹೆಸರು ಎಂಬುದರ ಅರಿವಾಗಿ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಅಪಾರ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮಸ್ಕಾರ.

1.4 ಓದು ಪಠ್ಯ: ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ

-(ಸಂಗ್ರಹ)

ಪ್ರವೇಶ: ಕನ್ನಡನಾಡು ಕನ್ನಡಿಗರ ನಾಡು. ಅದು ಹರಿದು ಚಿಂದಿಯಾದ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಕನ್ನಡಿಗರು ಚಳುವಳಿಯ ಮೂಲಕನಾಡಿಗೆ ಇತರ ಭಾಷಿಕರಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ಆಘಾತ ಒದಗಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಮಾತೃ ಭಾಷೆಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾದಾಗ ಒಕ್ಕೊರಲಿನಿಂದ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠದ ಆಶಯ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮೂಲ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಿಂತ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೆಯಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನೇ ಗೋದಾವರಿಯು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಉತ್ತರದ ಗಡಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಗೋದಾವರಿ ನದಿ ಹರಿಯುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಂದೇಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿವೆ. ಸೊಲ್ಲಾಪುರವು ಸಿದ್ದರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಊರು - ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯ ಆ ಕನ್ನಡ ಜನರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಇಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿದೆ. ಮರಾಠಿಗರ ಆರಾಧ್ಯದೈವನಾದ ವಿಠಲನಿರುವ ಪಂಥರಪುರವು (ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ) ಅಚ್ಚಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶ: ವಿಠಲನನ್ನು ಮರಾಠಿ ಸಂತ ಜ್ಞಾದೇವನು 'ಕನಾಡಿ' (ಕನ್ನಡಿಗರ ದೇವತೆ) ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿವೆ. ಗೋವಾ ಸೇರಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ದಕ್ಷಿಣದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೆಲ್ಲವೂ ಅಚ್ಚಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆಂಧ್ರದ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯೂ ಅಚ್ಚಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶ. ಸೇಲಂ, ಕೂಯಮತ್ತೂರು, ನೀಲಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳೂ ಅಚ್ಚಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದುವು. ರಕ್ಕಸತಂಗಡಿ ಯುದ್ಧದ ಬಳಿಕ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ವಿಕಾಧಿಪತ್ಯದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಹೋದರು. ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವೂ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವೂ ಕುಗ್ಗಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಒಂಬತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಕೊಡಗು, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನ (ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಬೀದರ್, ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು), ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತ (ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಧಾರವಾಡ, ಬಿಜಾಪುರ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು), ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಬಳ್ಳಾರಿ) ಹೀಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೋಳು ಹೋಳಾಗಿತ್ತು. ಇವಲ್ಲದೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳು ಹದಿನೈದು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮರಾಠಿ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದವು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಮರಾಠಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಉರ್ದು, ಪೂರ್ವ

ದಕ್ಷಿಣಗಳಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇವುಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಕನ್ನಡವು ಕುಸಿದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಅನ್ಯ ಭಾಷೀಯರ ಅನುಕರಣೆಯೇ ನಾಗರಿಕತೆ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಬೆಳೆಯಿತು. 1917ರಲ್ಲಿ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಉದ್ಗರಿಸಿದರು “ಭೇ, ಕರ್ನಾಟಕವೆಲ್ಲಿದೆ? ಕರ್ನಾಟಕವು ಜಗತ್ತಿನ ನಾಟ್ಯ ರಂಗದಿಂದ ಎಂದೋ ನಾಮಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ! ಇನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ? ನಾಲ್ಕಾರು ಕಡೆ ಹರಿದು ಹಂಚಿ ಹೋದ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಹೊಲಿದು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಮಾಡುವವರು? ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಭಿಮಾನವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲುಂಟು?”

ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಜನ ಒಂದಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯು ಭಾರತವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಹದಿನಾರನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಜೊತೆ ಹೋರಾಡಿ ತನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಳು. ಇಕ್ಕೇರಿ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾ-ಜಿಯ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಲೇ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಾಳೆಯಗಾರ ಮದಕರಿನಾಯಕನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1753 1778) ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೈದರ್ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು, ಆ ಕೋಟೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಸೈನಿಕರನ್ನು ನುಗ್ಗಿಸಿದ ಕಾವಲುಗಾರನ ಹೆಂಡತಿ ಓಬವ್ವ ಅವರನ್ನು ಒನಕೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಅಮರಳಾದಳು. ಟಿಪ್ಪು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಜೊತೆ ಹೋರಾಡಿದನು. ಮೊದಲನೆಯ ಕೆಂಪೇಗೌಡ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1513-69) ವಿಜಯನಗರದ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ನಿಷ್ಠಾವಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ, ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲೋಸುಗ ಪೇಟೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೊಂದು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸೊಸೆ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ತಾನೇ ಬಲಿಯಾದಳು. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವೀರ ಪರಂಪರೆ ತ್ಯಾಗ, ಮನೋಭಾವಗಳು ಮುಂದುವರಿದುವು.

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ವೀರ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಕೀಯರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವೀರರಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1780-1830) ಹೆಸರು ಗೌರವೋಲ್ಲೇಖಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದುದು. ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬ್ರಿಟೀಷರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಅವರೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿ ಮಡಿವ ಧೀರೆ ಅವಳು. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಿತ್ತೂರಿನ ದೇಸಾಯಿ ಮಲ್ಲಸರ್ಜನ ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಆಕೆ. ಮಲ್ಲಸರ್ಜನ ಮರಣಾನಂತರ ಅವನ ಮಗ ಶಿವಲಿಂಗ ರುದ್ರಸರ್ಜನು (ಕ್ರಿ.ಶ. 1816) ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲವು ಕಾಲದಲ್ಲೇ

ತೀರಿಕೊಂಡರು. ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ದತ್ತುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಳಿಕೆಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ತಾನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಕಾಲು ಕೆರೆದು ಜಗಳ ತೆಗೆದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಸೋತಾಗ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ ಹಲವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೋಟೆ ಒಳಗಿನ ವಂಚನೆಗೆ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಒಳಗಾದಳು. ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸೈನಿಕರ ಜೊತೆ ನಿಂತು ಅವರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತ ಅಪ್ರತಿಮವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಕೋಟೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಶವಾಯಿತು. ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ ಅವಳನ್ನು ಬೈಲಹೊಂಗದ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ಅವಳ ನೆಚ್ಚಿನ ಬಂಟನಾಗಿದ್ದ ಸಂಗೊಳ್ಳಿರಾಯಣ್ಣ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೈನಿಕರ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಶೌರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸಿದುವು. ಮೋಸದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು 1829ರಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಹತಾಶಳಾಗಿ 30-2-1830ರಂದು ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಸಿರೆಳೆದಳು. ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ರಾಯಣ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಉಜ್ವಲ ದೇಶಪ್ರೇಮ ಸಾಹಸಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಅಮರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾದರು. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಲವಾರು ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಹಾಡುತ್ತ ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಅವರನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಘೋಳ ತಾಲೂಕಿನ ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರ ಹೋರಾಟ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯದು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು 1857ರಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ತಕರಣ ಕಾನೂನನ್ನು ತಂದು ಎಲ್ಲ ಭಾರತೀಯರೂ ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದಾಗ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದೂ ಒಂದೇ ತಮ್ಮ ಮಗ್ಗುಲ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಕೊಡುವುದೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದ ಆ ವೀರ ಬೇಡರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ಹೋರಾಡಿ ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟರು. ಕನ್ನಡಿಗರ ಈ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನದ ಕತೆಯು ಒಂದು ವೀರಲಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ 'ಸಂಸ್ಥಾನ'ಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಚದರಿಹೋಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಒಂದಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಂಬಲವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1903ರಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದರು ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾಯರು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಬೊಂಬಾಯಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚೆನ್ನ ಬಸಪ್ಪನವರು ಮರಾಠಿಯ ಬದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಪಡಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ

(ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ) ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕಾಯಕವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಹುಯಿಲುಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾಯರು 'ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡನಾಡು' ಎಂದು ಹಾಡಿದರೆ, ಕುವೆಂಪು 'ಭಾರತ ಜನನಿಯ ತನುಜಾತೆ' ಯಾವ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತೆಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾಡಿದರು. 1947ರ ಆಗಸ್ಟ್ ಹದಿನೈದರಂದು ಭಾರತವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿತು. ಆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯವು ರೂಪುಗೊಳ್ಳದೆ ಆ ಸಂತೋಷ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತದ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿದವರು ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಂದಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಕುವೆಂಪು ಕಟುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ನೋಟೇಸು ಬಂದಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿಯೋ ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ, 'ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ' ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದರು. ಕರ್ನಾಟಕವು ನಿತ್ಯವಾದುದೆಂದೂ ಅದು ಆಗಲೇ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆಯೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು.

ನೃಪತುಂಗನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ

ಪಂಪನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ರನ್ನ ಜನ್ನ ನಾಗವರ್ಮ

ರಾಘವಾಂಕ ಹರಿಹರ

ಬಸವೇಶ್ವರ ನಾರಣಪ್ಪ

ಸರ್ವಜ್ಞ, ಷಡಕ್ಷರ

ನಿತ್ಯ ಸಚಿವ ಮಂಡಲ,

ತನಗೆ ರುಚಿರ ಕುಂಡಲ!

ಕರ್ನಾಟಕವು ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಬರಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಸರಲ್ಲ ಅದು:

ಮಂತ್ರ ಕಣಾ! ಶಕ್ತಿ ಕಣಾ!

ತಾಯಿ ಕಣಾ! ದೇವಿ ಕಣಾ!

ಬೆಂಕಿ ಕಣಾ! ಸಿಡಿಲು ಕಣಾ!

ಕೆಲವು ಹಿತಾಸಕ್ತ ಶಕ್ತಿಗಳು ವಿರೋಧಿಸಿದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಕಳಕಳಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡವೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಪೊಟ್ಟಿ ಶ್ರೀರಾಮುಲು ಬಲಿದಾನದಿಂದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶವು 1952ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆಗೆ

ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಂದಾನಪ್ಪ ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ, ಆದರಗುಂಚಿ ಶಂಕರಗೌಡ ಪಾಟೀಲ ಮೊದಲಾದವರು ಸರದಿ ಉಪವಾಸ, ಅಮರನಾಂತ ಉಪವಾಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆದವು. ಎಸ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾರು ನಾಯಕರ ಅವಿರತ ಶ್ರಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗವು ರಚನೆಗೊಂಡಿತು. ಈ ಆಯೋಗವು ಭಾಷೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಹದಿನೈದು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ಏಳು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು. ಕನ್ನಡಿಗರ ಏಕೀಕೃತ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಕೆಲವರು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರೂ, ಅವಿರೋಧವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನಸಭೆಯು 1955 ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. 1956ರ ನವೆಂಬರ್ ಒಂದರಂದು 'ಮೈಸೂರು' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊತ್ತ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಉದಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಕನಸನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿಸೇರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾಸರಗೋಡು ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿತು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ, ಸಂಶೋಧಕ ಮಂಜೇಶ್ವರದ ಗೋವಿಂದ ಪೈಯವರು ತಮ್ಮ ಊರು ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರೂ ತಮ್ಮ ಉಸಿರಿರುವವರೆಗೂ "ಮಂಜೇಶ್ವರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆ" ಎಂದೇ ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿ, ಕಾಸರಗೋಡು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರದುದರ ನೋವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದರು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನದ ಬಳಿಕ, ಕನ್ನಡತನ ಒಟ್ಟಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೊರೆತ ಅವಕಾಶದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಪುಳಕಗೊಂಡಿತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿಗಳು ಕುಗ್ಗಿ ಕನ್ನಡ ಜನ ತಮಗೆ ಸೇರಬೇಕಾದ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಭಾಗಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿದರೂ, ಇಷ್ಟಾದರೂ ಲಭ್ಯವಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಮಾಧಾನ ಅವರದಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಡದಿದ್ದು ಒಂದು ಕೊರತೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ದೇವರಾಜು ಅರಸು ಅವರ ಸರ್ಕಾರವು 1973ರ ನವೆಂಬರ್ ಒಂದರಂದು ಮೈಸೂರಿಗೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ'ವೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿತು.

ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆ: ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚರಿತ್ರೆ: ಎರಡೂವರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ. ಅದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲರೂ ಮನನ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೋಗ ಶಿವನ ಸಮುದ್ರ ಜಲಪಾತಗಳನ್ನು, ಕರಾವಳಿಯ ಕಡಲ ದಂಡೆಯನ್ನು, ಕೊಡಗಿನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಕಾಡಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು,

ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳನ್ನು, ಬನವಾಸಿ, ಬಸವ ಕಲ್ಯಾಣ, ಹಂಪೆ, ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಳೂಳಗಳನ್ನು ಬಾದಾಮಿ, ಐಹೊಳೆ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು, ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೂ, ಬಿಜಾಪುರದ ಗೋಳಗುಮ್ಮಟವನ್ನು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯನ್ನು, ಮೈಸೂರು ಸಮೀಪದ ಬೃಂದಾವನವನ್ನು, ತುಂಗಭದ್ರಾ ಬಸವಸಾಗರ ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು, ಬಂಡೀಪುರ ಅರಣ್ಯಧಾಮವನ್ನು, ಹಿತ ಹವೆಯ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಹೋಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಒಂದು ಗತಕಾಲದ ಚರಿತ್ರೆಯ ವೈಭವ: ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಕಾಲೀನ ವೈಭವ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರದೇಶ.

ಸಂಗ್ರಹ : ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ - ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್
 ಕನ್ನಡ ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶ - ಡಾ. ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ
 ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಅವಲೋಕನ - ಬಾ.ರಾ. ಗೋಪಾಲ್

2. ಭೂಮಿ

2.1	ಚಿಗರಿಗಂಗಳ ಚೆಲುವಿ	-ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	036
2.2	ಭೂಮಿ ಕಥೆ	-ಮೊಗ್ಗಿ ಗಣೇಶ	038
2.3	ಭೂರಮೆಯ ಗಂಟಲಿಗೆ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್‌ಗೋಲಿಗಳು	-ನಾಗೇಶ್ ಹೆಗಡೆ	050
2.4	ಓದು ಪಠ್ಯ:ಚೋಮನ ದುಡಿ (ಆಯ್ದ ಭಾಗ)	-ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ	054

2. ಭೂಮಿ

ಆಶಯ

ನೆಲದ ಕರೆ

ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಿರಿ ನಿಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳೆ
ನಾಲ್ಕು ಹನಿಯ ಚೆಲ್ಲಿ.
ದಿನ ದಿನವು ಕಾದು ಬಾಯಾರಿ ಬೆಂದೆ
ಬೆಂಗದಿರ ತಾಪದಲ್ಲಿ

ನನ್ನದೆಯ ಹಸಿರ ಉಸಿರು ಕಂಗೈದರು
ಬರಲಿಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ಕರುಣ.
ನನ್ನ ಹೃದಯದಲಿ ನೋವು ಮಿಡಿಯುತಿದೆ
ನಾನು ನಿಮಗೆ ಶರಣ.

ಬಡವಾದ ನನ್ನ ಒಡಲುರಿಯ ಬೇಗೆ
ನಿಮಗರಿವು ಆಗುಹುದೆ?
ನೀಲಗಗನದಲಿ ತೇಲಿಹೋಗಂತಿಹ
ನಿಮ್ಮನೆಯಬಹುದೆ?

ಬಾಯುಂಟು ನನಗೆ, ಕೂಗಬಲ್ಲೆ ನಾ
ನಿಮ್ಮದೆಯ ಪ್ರೇಮವನ್ನು -
ನೀವು ಕರುಣಿಸಲು ನನ್ನ ಹಸಿರೆದೆಯು
ಉಸಿರುವುದು ತೋಷವನ್ನು.
ಓ ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ, ಓ ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ,
ನನ್ನೆದೆಗೆ ತಂಪ ತನ್ನಿ.
ನೊಂದ ಜೀವರಿಗೆ ತೆಂಪನೀಯುವುದೆ
ಪರಮಪೂಜೆಯೆನ್ನಿ!

-ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

2.1 ಚಿಗರಿಗಂಗಳ ಚೆಲುವಿ

—ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಚಿಗರಿಗಂಗಳ ಚೆಲುವಿ, ಚೆದರಿ ನಿಂತಾಳ ನೋಡೋ ಬೆದರಿ ನಿಂತಾಳ
||ಪಲ್ಲವಿ||

ಹೊಳಿಹಳ್ಳ ತೊರೆದಾವೋ
ಆಗದವರ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರದಾವೋ
ಗೆಣೆಯ ಉರದಾವ
ಅಂಥವರ ದಿಟ್ಟಿ ಮನಿ ಮುರದಾವ;
ಅವನ ತಾ ಕಂಡು ಕೊರಗ್ಯಾಳೊ
ಮರುಗ್ಯಾಳೋ
ಸೊರಗ್ಯಾಳೋ
ಹೂ ಕಾಯಿ ಹಣ್ಣು ತುಂಬಿದ ಬನದಾಗ || ಚಿಗರಿಗಂಗಳ.....

ಬ್ಯಾಟಿ ನಾಯೊದರಾವೋ
ಹಸುಜೀವ ಬೆದರಾವೋ
ಗಳಗಳನೆ ಗಿಡದೇಲಿ ಉದರಾವೋ
ಗೆಣೆಯಾ ಉದರಾವ
ದಿನ್ನಿ ಮಡ್ಡಿ ಗುಡ್ಡ ಅದರಾವ;
ಅದನ ತಾ ಕಂಡು ನೊಂದಾಳೊ
ಬೆಂದಾಳೊ
ಅಂದಾಳೊ
ಇದು ಎಂಥಾ ಜೀವದ ಬ್ಯಾಟಿ ಹಾಡೇ ಹಗಲೆ || ಚಿಗರಿಗಂಗಳ.....

ಆಳುಗಳ ಹೋರಾಟ
ಆಳುವವರಿಗೆ ಆಟ
ಗಾಳಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ಮೀನದ ಗೋಳಾಟೋ
ಗೆಣೆಯಾ ಗೋಳಾಟಾ

ಗೆದ್ದವರ ಇದ್ದವರ ಹಾರಾಟೋ;
 ಅರೆಸತ್ತ ಜೀವಾ ಕೊಳೆತಾವೊ
 ಹುಳತಾವೊ
 ಅಳತಾವೊ
 ಹಸುಗೂಸು ತಿರುಗಿ ಹೊಟ್ಟಾಗ ಹುಗಿದ್ದಾಂಗ || ಚಿಗರಿಗಂಗಳ...

ತನ್ನತ್ತಾ ಸುತ್ತಾಳೊ
 ಹೊತ್ತಿನ ಬೆನ್ನತ್ತಾಳೊ
 ತಿಂಗಳಿನ ಬಗಲಾಗೆತ್ತಾಳೊ
 ಗೆಣೆಯಾ ಎತ್ತಾಳೋ
 ಉಕ್ಕುಕ್ಕುವ ದುಃಖ ಒಳಗೊತ್ತಾಳೊ;
 ನಿಂತ ನೆಲವೆಂದು ಕಡಲಾಕೊ
 ಹಡಲಾಕೊ
 ಒಡಲಾಕೊ
 ಒಡವ್ಯಲ್ಲೋ ಮಗನೆ ಉಸಿರಿದ್ದೊಡಲಂತಾಳೊ || ಚಿಗರಿಗಂಗಳ...

2.2 ಭೂಮಿ ಕಥೆ

-ಮೊಗಳ್ಳಿ ಗಣೇಶ

ಮತ್ತದೇ ಆಕಾಶ ತನ್ನೆಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯ ಕತ್ತಲನ್ನು ಜಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ನೀರವತೆಯ ಆಕಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೇರಿ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವತ್ತೂ ಮುಗಿಯದ ಅತಂತ್ರಗಳ ಅಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಪನೆಯ ದೋಣಿ ಕಟ್ಟಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಾವೆಲ್ಲ ತೇಲಿ ತೇಲಿ ದೂರ ದೂರಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅದೇ ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಕತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾತ ದಣಿದ ತನ್ನ ಕಾಲಾಂತರದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಭೂಮಿತಾಯಿ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಾಳಿ ಬೀಸಿನ ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿಸಿದಂತೆ ಏನನ್ನೋ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾವೆಲ್ಲ ಹಿಂಡು ಬಳಗದ ಹೈಕಳು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಕನಸನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಿತ್ತಿಕೊಂಡು ಆಲಿಸಿತೊಡಗಿದವು.

ಆಗ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬನಿದ್ದ. ಊರೂರು ಅಲೆವ ಅಲೆಮಾರಿ ದೊಂಬನಾಗಿದ್ದ. ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಸಂಸಾರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತೇಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ದೊಂಬರಾಟ ಆಡಿ, ಕುಣಿಸಿ, ನಲಿಸಿ ಸವಾಲು ಎಸೆದು, ಅವುಗಳ ಬಿಡಿಸಿ ತಂತ್ರ-ಮಂತ್ರ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೆರಗು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಮೋಡಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವನ ಪೂರ್ವಿಕರೋ, ಅವನಂತೆಯೇ ಊರೂರು ಅಲೆದು ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ದಣಿದು, ಕನಸುಗಳ ಬೆಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿ ಏನೊಂದೂ ಪಡೆಯದೆ ಏನೊಂದೂ ಸಾಧಿಸದೆ ಅಲೆವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಲೋಕದ ಗದ್ದಲದ ಮಿಂಚು, ಗುಡುಗುಗಳ ಆರ್ಭಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ನೀರಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಆ ದೊಂಬನಿಗೆ ಎಂಥದೋ ವಿಚಿತ್ರ ಹಾರಾಟದ ಕನಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದು ದಿನ ಆಕಾಶವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಕತ್ತಲನ್ನು ಸೀಳುವಂತೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಯಾರೋ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಕಪ್ಪು ಛಾಯೆಗಳು ಅವನ ಸುತ್ತವೇ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತು. ಆ ನೆರಳುಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಅವನ ದೇಹ ತುಂಬಿಕೊಂಡವು. ಅನಾದಿ ಕಾಲದ ಪೂರ್ವಿಕರ ಆತ್ಮಗಳು ರೆಕ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದು ಆ ಬಡ ದೊಂಬನ ರಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಲೀನವಾಗಿದ್ದವು. ಅವನೊಳಗೆ ಹಾರುವ ಚಮತ್ಕಾರ ಮಾಯಾಮಯವಾಗಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಊರೂರು ದಿಬ್ಬಗಳ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಎತ್ತರದ ಮರವೇರಿ, ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿ ಹಾಯಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಇಳಿದು, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ದಿಬ್ಬದ ಅಷ್ಟೂ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ದಿಬ್ಬದ ಆಚೆ

ತುದಿಯ ತಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿ ಚಿಂದದಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಏನೂ ಆಗದವನಂತೆ ರೆಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ ಹಿತವಾಗಿ ನಕ್ಕವನಂತೆ ಇಡೀ ಸುತ್ತೇಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ಸೋಜಿಗದ ಮಾತಾಗಿ ಹೋದ. ಹಾರುವ ಮಾಯಾವಿ ದೊಂಬ ಎಂದು ಜನ ಅವನಿಗೆ ಬಿರುದು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆ-ಬಟ್ಟೆಗೆ ತಮ್ಮ ಘನತೆ, ಗೌರವ, ಗತ್ತು, ಗರ್ವ, ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪುಡಿಗಾಸನ್ನೋ ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಮಾತನ್ನೋ ಅವನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದರು.

ದಿನೇ ದಿನೇ ದೊಂಬನ ಖ್ಯಾತಿ ಮನೆಮಾತಾಯಿತು. ಅವನು ಬಂದಲ್ಲಿ, ಹೋದಲ್ಲಿ ಜನ ಜಮಾಯಿಸತೊಡಗಿತು. ಇವನೊಬ್ಬ ಅತಿಮಾನುಷ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕರು ಅನುಮಾನಪಟ್ಟರು. ಒಬ್ಬ ಯೆಕೆಕ್ಟಿಕ್ ದೊಂಬನಿಗೆ ಹಾರುವ ವಿದ್ಯೆ ಬಂದದ್ದಾದರೂ ಹೇಗೆಂದು ಹಲವರು ಅಸೂಯೆಪಟ್ಟರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೊಂಬನ ಆಟಗಳಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಊರುಗಳಿಂದ ಜನ ಬಂದು ಕಿಕ್ಕಿರಿಯತೊಡಗಿದರು. ಆ ದೊಂಬ ಸರಿಸುಮಾರು ಎಲ್ಲಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ಆಟ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ನಡೆದ. ಅವನೊಳಗೆ ಪೂರ್ವಿಕರು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಹಾರುತ್ತಾ ಹಾರಾಡುತ್ತಾ ತಾನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೋ ಎಂದು ತನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಂಡ. ಆಟ ಮುಗಿಸಿ ದಣಿದು ಬಂದು ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂರಿಸಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ದಿಬ್ಬದ ತುದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಬಯಲು ಕಣ್ಣು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹಸಿರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿತ್ತು. ಅದೇ ಬಯಲನ್ನು ತದೇಕಚಿತ್ತ ಧ್ಯಾನದಿಂದೆಂಬಂತೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ನೋಡಿದ. ನೋಡೇ ನೋಡಿದ. ಜಗದ ಎಲ್ಲ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಮರೆತಿದ್ದ. ಭೂತಾಯಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಂತಾಯಿತು. ಅವನ ಕಡೆ ನೋಡಿ ನಗಾಡಿದಳು. ಇಳಿವ ಸೂರ್ಯನ ಹೊತ್ತು, ಅವಳ ಬಾಯೆಲ್ಲ ತಾಂಬೂಲ ಜಗಿದಂತಿತ್ತು. ಏನೋ ಹೇಳಿದಂತಿತ್ತು. ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಆಲಿಸಿದ. ಆ ಕೋಡುಗಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟದ ಕಣಿವೆ ಕಿಬ್ಬರಿಯ ಮರೆಯಿಂದ ಯಾರೋ ತನ್ನನ್ನೇ ಕರೆದಂತಾಯಿತು.

“ಯಾಕೋ ದೊಂಬಾ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೇನೋ, ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿಯಾ, ಹೀಗೇ ಎಷ್ಟು ದಿನ ಅಂತ ಊರೂರು ಅಲೆಯುತ್ತೀಯೆ? ನನ್ನ ಮೊಲೆಹಾಲು ನಿನಗೆ ಬೇಡವೇನೂ, ನನ್ನ ಮಣ್ಣು ಹಸಿರು ಸಿರಿ ನಿನಗೆ ಬೇಡವೇ. ಬಾ ಮಗನೇ ಬಾರೋ ನನ್ನ ದೊಂಬನೇ ಎಂದು ಕರೆದಂತಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಿದ, ಆಹಾ ತಾಯೀ ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದ.

ನಿನ್ನ ಮಣ್ಣಿನ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಬೇಕು ತಾಯೀ ಎಂದು ಎದ್ದು ಬಂದ.

ಅವನೊಳಗೆ ಈ ಮಣ್ಣು ಕನಸು ಹೂವು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಹೆಂಡತಿ,

ಮಕ್ಕಳು ಅನಾದಿ ಕಾಲದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬಯಕೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು. ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಹೋದವು. ದೊಂಬನ ಹಾರುವ ಖ್ಯಾತಿ ಮುಗಿಲುಮುಟ್ಟಿತು. ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಹಾರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನೊಂದು ಸವಾಲಿನಂತೆಯೇ ಆದ. ಈ ಹಾರುವ ದೊಂಬ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಯಾವೊಂದು ಆಪತ್ತನ್ನು ತರುವನೋ ಏನೋ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಯಃಕಶ್ಚಿತ್ ದೊಂಬ ನಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಹಾರಾಡುವುದು ಕೇಡಿನ ಸೂಚನೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಬಗೆದರು. ಆದರೂ ಜನ ಅವನ ಮೋಡದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೇ ಊರೂರು ದಾಟಿ ಬಂದ. ಆ ಸೀಮೆಯ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಿರಿದಾದ ದೊಡ್ಡ ಊರೊಂದು ಅವನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ದೊಂಬರಾಟವನ್ನು ಹೂಡಿದ. ಸೀಮೆಯ ಜನವೆಲ್ಲ ಆ ದಿನ ಅವನ ಅದ್ಭುತ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಆಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸವಿಯಲು ನೆರೆದಿದ್ದರು. ದೊಂಬ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಬ್ಬರಗಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಜನ ಮೈಮರೆತು ಅವನಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹ, ಹುಮ್ಮಸ್ಸು, ಆವೇಶ ಅವತ್ತು ದೊಂಬನಿಗೆ ಬಂದಂತಿತ್ತು. ಇಡೀ ಸೀಮೆಯ ಎದುರು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ, ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಆತ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂತಿತ್ತು. ಕಂಡು ಕೇಳಿರಿಯದ ಅತಿಮಾನುಷ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ತಾವು ಸಾಕ್ಷಿದಾರರಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಜನ ಹರ್ಷಚಿತ್ತರಾಗಿ, ಮೂಕರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಅವನ ವಿದ್ಯೆಯ ಮುಂದೆ ದಾಸನಂತೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಂಥ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಊರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜನರಿದ್ದರು. ಜತೆಗೆ ಆ ಊರಿಗೇ ಏನು ಸುತ್ತೇಳು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ದೊರೆಯಂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾಳೆಯಗಾರನೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದ.

ಆ ಪಾಳೆಯಗಾರನ ಅಷ್ಟಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಏನೂ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆಯೇ ಸುತ್ತೇಳು ಹಳ್ಳಿಗಳೂ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಕಾಲಾಂತರದಿಂದಲೂ ಪಾಳೆಯಗಾರರು ಮೆರೆದ ಆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಈ ಯಃಕಶ್ಚಿತ್ ದೊಂಬ ಸವಾಲಿನಂತೆ ಆಟಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ತನ್ನ ಮೋಡಿಯ ತಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಹದ್ದುಬಸ್ತಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದ. ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಆ ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಜನರು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಾಳೆಯಗಾರನಿಗೆ ದೊಂಬ ಬಂದಿರುವ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಆ ದೊಂಬವನ್ನು ಅವರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದರು. ಆತ ಬಂದು

ತನ್ನ ಕಾಲಬುಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಆ ದೊಂಬ ಪಾಳೆಯಗಾರನ ಬಳಿ ಎಂದು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ದೊಂಬ ತನ್ನನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಆಟ ಹಾಕಿರುವನೇನು ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಅವರೇ ದೊಂಬನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದರು. ಇಡೀ ಅವನ ಸೀಮೆಯೇ ಆ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೊಂಬನ ಮುಂದೆ ದೈನೇಸಿಯಂತೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಜನಗಳೆಲ್ಲ ನೀನೇ ತಮಗೆ ದಾರಿತೋರಬೇಕೆಂಬಂತೆ ಆಲಾಪಿಸುತ್ತಾ ಕಾಪಾಡು ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪಾಳೆಯಗಾರನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕಂಡರು. ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಜನದಟ್ಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಳೆಯಗಾರ ತಬ್ಬಲಿನಂತೆ, ಬೇವಾರ್ಷಿಯಂತೆ, ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾದ ತೂತು ಕಾಸಿನಂತಾದಂತೆ, ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಭ್ರಮಿಸಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಹಾಗೇ ಕ್ರೋಧನಾಗಿ ಜನರನ್ನೇ ನುಂಗುವಂತೆ ನೋಡಿದ. ಪಾಪ; ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಆತನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ದೊರೆಯ ಆಗಮನವನ್ನೇ ಯಾರೂ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಥರಥರ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ಜನ ಇವತ್ತು ಇಷ್ಟೊಂದು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವರೇ ಎಂದು ಕೆಂಡವಾದ.

ದೊಂಬನ ಮೈಮರೆಸುವ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದವರಿಗೆ ಪಾಳೆಯಗಾರ ಬಂದದ್ದೇ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ಆ ಜನ ತಮ್ಮನ್ನೇ ಮರೆತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ದೊಂಬನ ಮುಂದೆ ಪಾಳೆಯಗಾರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡರೂ ಕಾಣದಂತಾದರು. ಮೋಡಿಯ ಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ಊರ ದಣಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ಮರೆತು ಹೋಗಿತ್ತು. ಆ ಊರ ದೊರೆಗೆ ಅವಮಾನವಾಯಿತು. ದೊಂಬನಿಗೂ ದಣಿ ಬಂದದ್ದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಪಾಳೆಯಗಾರ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಇಡೀ ಸಂದರ್ಭದ ಕತ್ತನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುವಂತೆ ಒಮ್ಮೆ ಹೂಂಕರಿಸಿ, ಗರ್ಜಿಸಿ 'ಹೇ ದೊಂಬಾ' ಎಂದು ಕೂಗು ಹಾಕಿ ರಂಗದ ಮಧ್ಯೆ ಬಂದು ನಿಂತು, ಸೊಂಟದ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ರಭಸವಾಗಿ ಹೊರತೆಗೆದು ಅದನ್ನೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಝಳಪಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಒಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬೆಚ್ಚಿಸಿದ. ಪಾಳೆಯಗಾರನ ಆಗಮನದಿಂದ ದೊಂಬ ಕೊಂಚವೂ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜನ ಅಯ್ಯೋ ಇದೇನಾಯ್ತು ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತಾರೋ ಗದ್ದಲದ ಮರೆಯಲ್ಲೇ ದೊಂಬನ ಮುಂದೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿತ್ತು. ಹೇ ದೊಂಬಾ, ಈ ಬವಣೆಗಳೆಲ್ಲದರಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಿ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಬಿಸಾಡೋ, ಅಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ವಿನಂತಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಪಾಳೆಯಗಾರ ದೊಂಬನನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಿದ. ದೊಂಬನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗು, ನೋವು, ಬೇಸರ, ಸಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲವೂ ಮಿಳಿತಗೊಂಡಿದ್ದವು.

ಪಾಳೆಯಗಾರ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕೂಗಿದ:

“ಹೇ ದೊಂಬಾ, ನಾನು ಯಾರೆಂದು ಬಲ್ಲೆಯೇನೋ?”

“ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವು ಈ ಊರಿನ ದಣಿಗಳಿರಬೇಕು.”

“ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಟ ಕಟ್ಟಿ ಮೋಡಿ ಮಾಡಲು ಯಾರು ಹೇಳಿದವರು? ನನ್ನ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನೇ ಕಡೆಗಣಿಸಲು ನಿನಗೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ?”

“ದಣಿಗಳೇ, ಊರೂರು ಅಲೆವ ದೊಂಬ ನಾನು. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗೆ, ನನ್ನ ನೆಮ್ಮದಿಗೆ ಈ ದೊಂಬರಾಟವನ್ನು ಈ ಜನಗಳೆದುರು ಆಡಿ ತೋರಿ ಬದುಕುವವನು ನಾನು. ನಾನು ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಈ ಜನ ಇವಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಲೋಕ. ನಾನು ಕಡೆಗಣಿಸಲು ಎಷ್ಟಿರವನು; ನೀವೆಷ್ಟಿರವರು. ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿ, ನಿಮಗೂ ನನ್ನ ಆಟಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಪಾಳೆಯಗಾರನಿಗೆ ದೊಂಬನ ಕೆಚ್ಚನ್ನು ಕಂಡು ಏನೋ ಹೊಳೆದಂತಾಯಿತು. ಈ ಜನರ ಇದಿರು ಇವನೊಡನೆ ಮಾತಿಗಳಿದು ಉಪಯೋಗ ಇಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು. ಈ ದೊಂಬ ಬಹಳ ಹುಷಾರಿದ್ದಾನೆಂದು ಇನ್ನೇನನ್ನೋ ಆಲೋಚಿಸಿದ.

“ಹೇ ದೊಂಬಾ, ನಿನ್ನ ತಂತ್ರ-ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಸೀಮೆಗೇ ಇಲ್ಲದ ಮಹಾ ಹಾರಾಟಗಾರನೆಂದು ಗರ್ವಪಡುವ ನಿನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನಾನೂ ಒಂದು ಕೈ ನೋಡೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಟ ಹೂಡಬಲ್ಲೆಯೋ? ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಷ್ಟು ಎತ್ತರದಿಂದ ಹಾರಬಲ್ಲೆಯೋ....?”

ದೊಂಬನಿಗೆ ಏನೋ ಮೈತುಂಬ ಹೊಕ್ಕಂತಾಯಿತು. ಅವನ ಪೂರ್ವಿಕರೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಮಿದುಳಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತರು. ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆತರು. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉಸುರಿದರು; “ಒಪ್ಪಿಕೋ, ಇದು ಸೂಕ್ತಕಾಲ. ಸುಸಂದರ್ಭ. ಒಲ್ಲೆ ಎನ್ನಬೇಡ. ಆ ಪಾಳೆಯಗಾರನ ಸವಾಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಾವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಆ ಸವಾಲನ್ನು ಅರಿಯುವ, ತಿಳಿಯುವ ದಾಟುವ, ಮೀರುವ ಒಪ್ಪಿಕೋ. ಅವನ ಸಾವಿರ ಸವಾಲನ್ನಾದರೂ ಕೇಳು, ಬೇಗ ಕೇಳು. ಅವನ ಸವಾಲನ್ನು ಮನ್ನಿಸು” ಎಂದಂತಾಗಿ ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟ. “ಹೇಳಿ ದಣಿಗಳೇ ಹೇಗೆ ಆಟ ಕಟ್ಟಿ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಹಾರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ” ಎಂದ. ಆ ತನಕ ಆ ದೊಂಬ ಯಾರ ಮುಂದೆಯೂ ತಲೆಬಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸವಾಲು ಎಸೆದವರ ಮುಂದೆ ಶರಣಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂಥ ಕಠೋರ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಜನ ಥಟ್ಟನೆ ಬದಲಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಮಂಕಾದರು. ದೊಂಬನ

ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಸೂಯೆ ಪಟ್ಟಿದ್ದವರು ಪಾಳೆಯಗಾರನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಏನೇನೂ ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ಸವಾಲು ಬಿಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಡೀ ವಾತಾವರಣವೇ ಕಲಸುಮೇಲೋಗರವಾಗಿ ಏನೋ ಕೇಡೋ ಏನೋ ಅಗಾಧವಾದದ್ದು ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಘಟಿಸುತ್ತದೆಂಬಂತೆ ಜನ ನಿಂತರು. ಪಾಳೆಯಗಾರ ನನ್ನೂ ದೊಂಬವನ್ನೂ ಅದೇ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸಿದರು.

ದೊಂಬ ನಗುತ್ತ ಕೇಳಿದ:

“ಹೇಳಿ ಒಡೆಯರೇ, ನಾನು ಹೇಗೆ, ಎಲ್ಲಿಂದ, ಎಷ್ಟೆತ್ತರದಿಂದ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಹಾರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ.”

“ದೊಂಬಾ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಲಘುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನನ್ನ ಸವಾಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೀಯ. ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿದೆಯೋ, ಆಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಗೆ ಹಾರಬೇಕೆಂದರೆ.... ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಲ್ಲಾ, ಈ ಊರ ಕೋಡುಗಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ ತುದಿಯ ಶಿಖರ.... ಆ ಶಿಖರದ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಅದರೆತ್ತರದಿಂದ ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿ ಹಾರಿ ಹೋಗಬೇಕು. ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟೂ ದೂರ ಹಾರಿ ಹೋಗಿ ಬೀಳಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಹಾರಲು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೋ?ಹೇಳು. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ಸಿದ್ಧನಾಗು.”

ಜನ ಹಾ ಹೋ ಎಂದು ಉದ್ಧಾರ ತೆಗೆದರು. ದೊಂಬನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದವರಂತೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡರು. ದೊಂಬ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜನರೆಲ್ಲರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅವನೂ ಒಂದು ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಪಾಳೆಯಗಾರನಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದ-

“ಆಯಿತು ಪಾಳೆಯಗಾರರೇ ನಿಮ್ಮ ಪಂಥವನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿ ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ. ಆದರೆ ನನ್ನದೂ ಒಂದು ವಿನಂತಿ ಇದೆ. ಒಂದೇ ಸಣ್ಣ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಯಃಕಶ್ಚಿತ್ ಆಸೆಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಅದರಂತೆಯೇ ನೀವು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರೋ?”

“ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಆಸೆಯಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೇನೆಂದು ಮೊದಲು ತಿಳಿಸು.”

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಒಡೆಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಶಿಖರದ ನೆತ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು ಜಿಗಿದು ಹಾರಿ ಹಾರಿ ನನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಹಾರಿ ಹೋಗಬಲ್ಲೆನೋ ಅದಷ್ಟು ಭೂಮಿಯೂ, ಅದಷ್ಟು ಜಾಗವೂ, ಅದಷ್ಟು ನೆಲವೂ ನನ್ನದಾಗಬೇಕು, ನಮ್ಮವರದಾಗಬೇಕು.”

“ಹುಚ್ಚು ದೊಂಬಾ; ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟು ಮೊಳ ಭೂಮಿ ಬೇಕೋ, ಆರು ಮೊಳ ಉದ್ದ ಮೂರು ಮೊಳ ಅಗಲ ಸಾಕಲ್ವೇನೋ, ಮೊದಲು ನನ್ನ ಪಂಥದಂತೆ ಹಾರು. ಆಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಮಾತು.”

“ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಒಡೆಯರೇ, ನನ್ನ ವಿನಂತಿಗೆ ನೀವೂ ಒಪ್ಪಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಪಂಥ.”

“ಆಯಿತು, ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ನೀನು ಹಾರುವೆ ತಾನೇ?”

ದೊಂಬ ಒಂದೇ ಉಸಿರಿಗೆ ಏನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡವನಂತೆ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಗುಡ್ಡದ ಆ ತುದಿ ಶಿಖರದ ನೆತ್ತಿಯ ಕಡೆ ಓಡೋಡಿ ಹೋಗಿ ಹಾರಾರಿ ನಡೆದಂತೆ ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟೇ ಹೋದ. ಅಷ್ಟತ್ತರದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹಾರಿ ಬಂದು ಬೀಳುವೆಯೋ ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬಂತೆ ದಣಿಗಳು ಕಣಿವೆಯಾಳದ ಆ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತರು. ಒಂದಷ್ಟು ಜನ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಚದುರಿ ದೊಂಬನ ಸಾಹಸವನ್ನು ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಜ್ಜಾದರು. ಕಾಲ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭೂಮಿತಾಯಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಗಿಡ, ಮರ, ಹೂಬಳ್ಳಿ ಲತೆಗಳೆಲ್ಲ ಗಾಳಿಯ ಜತೆ ಸರಸವಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅನೇಕರು ಇದೊಂದು ಪಾಳೆಯಗಾರನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಯಾಕೋ ಪಾಳೆಯಗಾರನೇ ಬೆವತು ಅಧೀರನಾಗಿ ಉದ್ದಿಗ್ನತೆಯಿಂದ ಬೆಂದಂತೆ ಇಡೀ ಸೀಮೆ, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ, ಮಾನ, ಅಂತಸ್ತುಗಳನ್ನು ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಬೀದಿ ದೊಂಬನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅಥವಾ ಅಂಥವನೊಬ್ಬನ ಮೂಲಕ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಸವಾಲಿಗಿಟ್ಟಂತೆ ಅನಿಸಿ, ಈ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ನಾನೊಂದು ವೇಳೆ ಸೋತೇ ಹೋದರೆ ಆಮೇಲೆ ನಾನು ಇವನ ಕಾಲ ಬಳಿ ದಾಸಾನುದಾಸನಂತೆ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ದೀನವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆತಂಕಗೊಂಡ. ಆತನ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ದೇಹದಿಂದ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬೆವರು ಸೋರುತ್ತಿತ್ತು. ದೊಂಬನ ನೋಟ ಸೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತರು ಕೊರಳೆತ್ತ ಏನನ್ನೋ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿದಂತಿತ್ತು. ದಣಿಗಳೇ ಇದು ಜೀವನ್ಮರದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದಂತೆ ಆಲಿತವಾಗಿತ್ತು. ದೊರೆಯ ಪೇಟೆ ಸಡಿಲವಾಗಿತ್ತು. ಜಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಭಯ ತಂದಿತು. ಆನ ಪವಾಡ ತಮ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಘಟಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಪಾವನಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂಬಂತೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಡೆಯ ಪೇಟವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೇಗ ಜಿಗಿಯೋ ದೊಂಬಾ ಎಂಬಂತೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಒಂದಷ್ಟು ಜನ ದೊಂಬನ ಹಿಂದೆಯೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಅವನಾಗಲೇ ಕೋಡುಗಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟದ ನೆತ್ತಿಯ ತುದಿ, ಶಿಖರದ ಶಲಾಕೆಯಂಥ ಮೊನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ.

ಸುತ್ತೇಳು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಅವನ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಒಮ್ಮೆ ತೇಲಿದವು. ಅಗಾಧವಾಗಿ ಭೂಮಿ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಪಾಳೆಯಗಾರ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯಂತೆ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತು ತಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಅಸಹಾಯಕ ಕೈಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ, ಬೀಸಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದೂ ಕಂಡಿತು.

ಆ ಸಮಯ ಬಂತು. ದೊಂಬ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ರೆಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆಸಿದ್ದನಾದ. ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಕರಿ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ. ಆ ಕಂಬಳಿಯ ಒಳಗೆ ಅವನೆಲ್ಲ ಜನರ ಕನಸು, ಆಸೆ, ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳ ಬುತ್ತಿಗಳೇ ತುಂಬಿದಂತಿತ್ತು. ಆ ಕಂಬಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಆ ಭೂಮಿತಾಯಿಯನ್ನೂ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ನೋಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ. ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ಕೈಗಳಿಗೂ ಆ ಕಂಬಳಿಯ ನಾಲ್ಕೂ ತುದಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಸೆಣಬಿನ ಹಗ್ಗ ಬಿಗಿದು ಬಲವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಗಾಳಿ ರಭಸವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯ ಕೆಂಬಣ್ಣದಿಂದ ದೊಂಬನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಳ ಪ್ರಪಾತದಂಥ ತಳಕ್ಕೆ ಆ ತುದಿ ಶಿಖರದ ನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಜಿಗಿದುಬಿಟ್ಟ. ನೆಗೆನೆಗೆದು, ಹಾರಾರಿ, ತೂರಿ ತೂರಿ, ತೇಲಿ ತೇಲಿ, ಹೊರಳಿ ಉರಳಿ, ಜಿಗಿದು, ಚಿಮ್ಮಿ ರೆಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ ಬೀಸಿ ತನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕಂಬಳಿಯನ್ನೇ ಎಳೆದಳೆದು ದೂರ ದೂರ ಹಾರತೊಡಗಿದ. ಬಿದ್ದೇ ಹೋದ ಎಂದು ಜನ ಹಾಹಾಕಾರವೆಬ್ಬಿಸಿದರು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟವರಂತೆ ಅವನನ್ನೇ ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಾ ದುಗುಡ, ಆನಂದ, ಸಾವು - ಬದುಕು, ಆಸೆ ಹತಾಶೆ ಅನಿಶ್ಚಿತೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ದೊಂಬ ಹಾರಾರಿದಂತೆ ಅವನ ನೆರಳು ಹಿಡಿದು ಓಡತೊಡಗಿದರು. ಅವನನ್ನು ಹಾರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಪಾಳೆಯಗಾರ ಏನನ್ನೋ ಅಗಾಧವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಂತೆ, ಮುಖ ಕಪ್ಪಿಟ್ಟಂತಾಗಿ ಏನೂ ತೋಚದೆ ಉದ್ದೇಗದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ.

ದೊಂಬ ಹಾರಾರಿ ತೇಲಿ ತೇಲಿ ಜಿಗಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಮಾನವರೂಪಿ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಕಂಬಳಿ ರೆಕ್ಕೆಯ ಬೀಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಅಪ್ಪಳಿಸುವ ಮುನ್ನ ಅವನನ್ನು ಆತುಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ ಎಂದು ದೊಂಬನ ಹೆಂಡತಿ, ಗಂಡನ ನೆರಳನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಓಡುತ್ತಾ ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಗೇ ಎಷ್ಟೋ ದೂರ ದೊಂಬ ತೇಲಿಹೋದ. ಅವನ ಹಿಂದೆಯೆ ಪಾಳೆಯಗಾರನಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಿಹೋದರು. ಗಾಳಿಯ ರಭಸ ಇಳಿಯ ತೊಡಗಿತು. ದೊಂಬ ದಣಿದಿದ್ದ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿದ್ದ. ನೆಲದ ಹಂಬಲದಿ ನಿಶ್ರಾಣಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಈ

ಭೂಮಿತಾಯಿ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ನಾನೀಗ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದು ಆನಂದದ ಅಮಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ. ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾ ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ ಬಿಳುತ್ತಾ ಅಥವಾ ಜಾರುತ್ತಾ ನೆಲದ ಸೆಳೆತದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಬಿದ್ದೇ ಹೋದ. ಅವನ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ದಣಿದು ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಭೂಮಿ ನಮ್ಮದು ಇನ್ನಿದು ನಮ್ಮದು ಎಂದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಮೈಚಾಚಿ ಒರಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ದೊಂಬನ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲೋ ಆವಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸವಿಗನಸಿನ ಕೊನೆಯ ಕ್ಷಣದಂತೆ ಜಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೈಸನ್ನೆಯಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಭೂಮಿತಾಯಿ ಕುಳಿತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನೀವೂ ನೋಡಿ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ. ಜನ ಓಡೋಡಿ ಬಂದು ನೆರೆದರು. ಪಾಳೆಯಗಾರ ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಈಗಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಅರೇ, ಈ ಪಾಪಿ ಮುಂಡೆ ಮಗ, ಈ ದೊಂಬ ಇನ್ನೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಬೆರಗಾಗಿ ವಿಚಿತ್ರ ಹತಾಸೆ, ಕ್ರೋಧ ಎಲ್ಲದರಿಂದಲೂ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೋಡಿದ. ದೊಂಬ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ನೆಲವನ್ನು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬುತ್ತಿದ್ದ. ಭೂತಾಯಿ ಮೊಲೆ ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಯಾನಿಸಿದಂತೆ ದಣಿದು ಒಣಗಿದ ಗಂಟಲಾಳದಿಂದ ಏನನ್ನೋ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾ ಭಾಷೆಗೊಗ್ಗದ ಭಾವವನ್ನು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಒಮ್ಮೆ ಪಾಳೆಯಗಾರನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗಿದ್ದವು. ಒಳಗಿದ್ದ ಒಂದಿಷ್ಟು ಜೀವವ ತುಂಬಿಕೊಂಡಂತೆ ಮೇಲೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕೇಳಿದ.

ಒಡೆಯರೆ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಂತೆ ನಾನು ನಡೆದುಕೊಂಡೆ. ಈಗ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ತಾಯಿ, ಈ ಮಣ್ಣು, ಈ ಭೂಮಿ ನನ್ನದು, ನಮ್ಮವರದು, ನಮಗೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು.'

ದಣಿಗಳು ಭೂಮಿಯೂ ಆಕಾಶವೂ ಒಮ್ಮೆ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಹೂಂಕರಿಸಿ ನಗಾಡಿ ಅಲಲಾ ದೊಂಬಾ, ಗೆದ್ದುಬಿಟ್ಟೆನೆಂದು ಹುಂಬನಂತೆ ಜಂಭಪಡಬೇಡ. ಇದು ಶತ್ರುವಿನ ಶಕ್ತಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಯಷ್ಟೆ. ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಸೀಮೆಯ ಒಬ್ಬ ಯೆಕೆಸ್ಟಿತ್ ದೊಂಬನ ತಂತ್ರ, ಮಂತ್ರ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಾಚೆಗೆ ನನ್ನ ಸೀಮೆಗೂ ನಿನಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಭೂಮಿಗೂ ತನಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನಂಥ ಮೂರ್ಖ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ. ಹೋಗು ಹೋಗು, ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾದರೂ ಮುಂದಿನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದೊಂಬರಾಟ ಹೂಡಿ ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗೆ ನೋಡಿಕೋ ಹೋಗು' ಎಂದು ಮುಖ ತಿರುವಿ ಅತ್ತಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕತೊಡಗಿದ. ಹೌಹೌದು, ದಣಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿ ಎಂದು ಒಂದಷ್ಟು ಮಂದಿ ಶಬ್ದ ಮಾಡಿದರು. ಅವನು ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು, ಸ್ವತಃ ನಾನೇ ಈ ದೊಂಬನ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲೂ ನಿಯಮ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಜನರತ್ತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ದೊಂಬನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹುಚ್ಚೇ ಹಿಡಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಬಡ ದೊಂಬನಿಗೆ ಪಾಳೆಯಗಾರನ ಮಾತು ಸಲಾಕೆಯಂತೆ ತಿವಿದವು. ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಬಂದ ದೊಂಬ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಅಗಾಧವಾಗಿ ನೋಡಿ ಪಾಳೆಯಗಾರನನ್ನು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲಾ, ಈಗ ನೋಡು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಎನ್ನುತ್ತಾ; ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಗಿದು ನರನರಗಳನ್ನೇ ಉರಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎಳೆದು ತನ್ನೆರಡೂ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ನಿಡಿದಾಗಿ ಬೀಸಿ ದೊಪ್ಪನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡ. ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೆ ಅವನ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಕವಲುಗಳಾದಂತೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದು ಭೂಮಿಯ ಆಳ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಅವನ ದೇಹವೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಿರಿಯುತ್ತಾ ಅರಳುತ್ತಾ ಅಗಾಧವಾಗಿ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು.

ಜನ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ದೊಂಬನ ದೇಹ ಮಣ್ಣೊಳಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಲಟಲಟಿಸಿ ಮುರಿದುಕೊಂಡಂತೆ ಭೂಮಿ ಕಂಪಿಸಿ, ಅದರೊಳಗೆ ಯಾರು ಯಾರೋ ಮಲಗಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಹಾಡಿದಂತಾಗಿ ಅದು ಗುಡುಗಾಗಿ ಮೊಳಗಿ ಭೂಮಿಯೇ ನಡುಗಿದಂತೆ ಕೇಳಿಸಿ ಪಾಳೆಯಗಾರ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟಂತಾದ. ನೆರೆದಿದ್ದವರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಇವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಗೆ ಒದಗಿಬಂದ ಕೇಡು. ಇವನನ್ನು ಕಿತ್ತು ಅತ್ತ ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಿ, ಮಣ್ಣೊಳಕ್ಕೆ ಇವನು ಇಳಿಯದಂತೆ ತಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಆದೇಶಿಸಿದ. ಅನೇಕರು ಅವನನ್ನು ನೆಲದ ಬೇರಿನಿಂದ ಕಿತ್ತುಹಾಕಲು ನುಗ್ಗಿದರು. ಅವರು ಇವರು ಜನವೆಲ್ಲ ಬಂದರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಅವನನ್ನು ನೆಲದಿಂದ ಕಿತ್ತು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಸಾಹಸಪಟ್ಟರು. ದೊಂಬನ ಬೆರಳುಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಬೇರುಗಳಾಗಿ ಟಿಸಿಲೊಡೆದು ಅವನ ರೋಮ ರೋಮವೂ ಒಂದೊಂದು ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನರನರಗಳೂ ಭೂತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಂತೆಲ್ಲ ಅವನ ದೇಹ ಮಣ್ಣೊಳಕ್ಕೆ ಲೀನವಾಗುತ್ತಾ ಬಲಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಸೋಜಿಗವ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅನೇಕರು ಹೆದರಿ ಇದಾವುದೋ

ಭೂತ-ಪ್ರೇತದ ಕಾಟವಿರಬೇಕೆಂದು, ಈ ಕೇಡಿನ ಸಹವಾಸವೇ ಬೇಡ ಎಂಬಂತೆ ಓಡಿಹೋದರು. ಮತ್ತಷ್ಟು ಜನ ಇವನಾರೋ ಅತಿಮಾನುಷ ದೈವೀಪುರುಷನೆ ಇರಬಹುದೇ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಾರಿಂದಲೂ ಕಿತ್ತುಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಕಿತ್ತುಹಾಕುವೆನೆಂಬಂತೆ ಪಾಳೆಯಗಾರನೇ ದೊಂಬನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ತುಳಿದು, ಏಳು, ಮೇಲೇಳೋ ದೊಂಬ ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದರು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೊಂಬನಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದವನಂತೆ ಆ ದೊಂಬ ಭೂಮಿಯಾಳದವರೆಗೂ ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲ, ಜಾರಿ ಜಾರಿ ಇಳಿದಂತೆ, ಒಳ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಪಾಳೆಯಗಾರ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಳೆದಾಡಿದ. ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತಲೆ ಒಗೆದ ದಣಿಗೆ ಇವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಏಣು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದು, ಈ ಹುಚ್ಚು ದೊಂಬ ನನ್ನ ಭೂಮಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಗೊಬ್ಬರವಾದನಷ್ಟೇ. ಹಾಳಾಗಿ ಇಲ್ಲೇ ಇವನು ಹೆಂಡತಿ-ಮಕ್ಕಳ ಸಹಿತ ಮುಳುಗಿ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗಲಿ, ನಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ. ದೊಂಬನ ಹೆಂಡತಿ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಗಿಕೊಂಡಳು. ಅವರಾರೂ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಉರಿದು ಕೆಂಡವಾದಂತೆ ಕ್ರೋಧಗೊಂಡಳು, ಸಿಡಿದಳು. ಜನ ಹೊರಟೇ ಹೋದರು. ಪಾಳೆಯಗಾರ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರ ಸೇರಿಕೊಂಡ. ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದೇ ಎಂದು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಾ, ಮೇಲೇಳು, ಎದ್ದೇಳು ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿದಳು. ಅವನು ಮಣ್ಣೊಳಗಿದ್ದ. ಅವನ ಜೀವ ಭೂತಾಯ ಮೊಲೆ ತೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಆಕಾಶ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ದೊಂಬನ ಹೆಂಡತಿ ಗೋಳಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಬಟಾಬಯಲನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಗಂಡ ಎಲ್ಲಿಂದ, ಎಷ್ಟು ದೂರದಿಂದ ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದನೋ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅಗಲವನ್ನೂ ಕಣ್ಣು ಕುರುಡಾಗುವಂತೆ ನೆಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದಲೇ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಹರಿವ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ, ರೋಧನದಿಂದ ನೋಡೇ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಗಂಡನ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಹಿಡಿಶಾಪ ಹಾಕತೊಡಗಿದಳು. ಬಯಲು ಅವಳ ಶಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ನನ್ನ ಗಂಡನ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಆಸೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ, ಇಲ್ಲಿ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಏನೇ ಬಿತ್ತಿದರೂ ಅದು ಕೈಗೂಡದೆ, ಫಲಿಸದೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ತಿನ್ನುವಂತಹ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು ಹಸಿರು

ತೋಪು ಮಾತ್ರವೇ ಬೆಳೆದು ಆ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಬನ ಇದಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಪ ಹಾಕಿದಳು. ತನ್ನ ನಲ್ಲನನ್ನೂ ಅವನು ಹಾರಿ ಪಡೆದ ನೆಲವನ್ನೂ ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಕಾಯುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಗೆ ಎರಡು ರೆಕ್ಕೆಗಳಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಾರಾಡಿ ಕಾಯತೊಡಗಿದಳು. ತನ್ನ ಗಂಡ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ಕುರುಡು ಕಾಲಗಟ್ಟಲೇ ಕಾದೇ ಕಾದಳು. ಅದೇ ದೊಂಬ ಕರಗಿ ಕರಗಿ ಹರಿದು ಮಣ್ಣಾಳಕ್ಕೆ ಮುಳುಗಿ ಯಾವತ್ತೂ ಮುಗಿಯದ ಬೇರುಗಳಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ.

ಆಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳು ಜಾರಿ ತೂರಿ ಹೋದವು. ಕಾಲ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೊಂಬನ ದೇಹ ಬೆಳೆದು ಸಾವಿರಾರು ಹೂವಾಗಿ, ಮೊಗ್ಗಾಗಿ, ಗಿಡಮರ ಬಳ್ಳಿ-ಲತೆ ಬೀಜವಾಗಿ, ಮರವಾಗಿ ಪಚ್ಚಿಪೈರು ಹಸಿರು ಸಿರಿಯಾಗಿ, ಹೂ ಮಣ್ಣು ಗಂಧವಾಗಿ, ಬೀಜ ಜೀವವಾಗಿ ಇಡೀ ಆ ಬಯಲೆಲ್ಲವನ್ನೂ ರಂಗುಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿ ಬೆಳೆದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಇಡೀ ಬಯಲು ಜೀವರಸದಿಂದ ಘಮಘಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಆ ಹಸಿರ ಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಗತಿಸಿದ ದೇಹಾತ್ಮಗಳಂತೆ ನೋಡುತ್ತ ಅದರೊಳಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಭೂಮಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿದ ಪೂರ್ವಿಕರ ನಗೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

2.3 ಭೂಮಿಯ ಗಂಟಲಿಗೆ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಗೋಲಿಗಳು

—ನಾಗೇಶ್ ಹೆಗಡೆ

ಇಂಡೊನೈಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ಕೆಸರು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ, ಜನರನ್ನು, ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು, ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳನ್ನು, ಹೆದ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತ ಸಾಗಿರುವ ಈ ಬಗ್ಗಡ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಯತ್ನವೊಂದು ಇದೀಗ ನಡೆದಿದೆ. ರೋಣಗಲ್ಲಿನಂಥ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಗೋಲಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೇನ್ ಮತ್ತು ಕವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಭೂರಂಧಕ್ಕೆ ಎಸೆಯುವ ಈ ನಾಟಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ತಜ್ಞರು ತಮಾಷೆ ಎಂಬಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಅಂಕಣ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಾರಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಲೋಕದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳೇ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ, ಪೂರ್ವದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಯಾವ ವಿಶೇಷಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲೂ ಏನೆಲ್ಲ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳು, ಏನೆಲ್ಲ ಹೊಸ ಶೋಧಗಳು, ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾಹಸಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಷೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲ ಸುಲಭಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಧನೆ ಅದಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ಅದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ತಾನೆ? ಇದೂ ಹಾಗೇ.

ತೈವಾನ್ ದೇಶದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಫ್ರೀವೇ (ಹೆದ್ದಾರಿಯು) ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾ ವಯೋಲೆಟ್ ಬೆಳಕಿನ ದೀಪಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಸುಪಾಸಿನ ಊರಿನ ಜನರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ರಸ್ತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಂಬಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಹತ್ತಲ ಎತ್ತರದ ನೈಲಾನ್ ಜಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಾಹನಗಳ ದಟ್ಟ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಬೇರೆಡೆ ತಿರುಗಿಸಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರ ತಂಡಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಆದರೆ ಅದು ಹಬ್ಬವಲ್ಲ. ವರ್ಷದ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ದೇಶದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಿಂದ ಉತ್ತರದ ತಂಪಿನೆಡೆಗೆ ಸಂಚಾರ ಹೊರಡಲಿವೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಹೆದ್ದಾರಿಯನ್ನು ದಾಟುವ ಭರದಲ್ಲಿ ನೀಲಿ-ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣದ ಈ ಅಸಂಖ್ಯ ಪಾತರಗಿತ್ತಿಗಳು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಚದುರುತ್ತವೆ. ಚಲಿಸುವ ವಾಹನಗಳ ಬೀಸುಗಾಳಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಚಿಂದಿಯಾಗಿ ರಸ್ತೆಗೆಲ್ಲ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಓಕುಳಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಿಟ್ಟಿಗಳ ವಲಸೆ ಕ್ರಿಯೆ ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಪೂರ್ವ ಪರಂಪರೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ರಸ್ತೆ ದಾಟಿಸುವ ಕೆಲಸ ಇದೀಗ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ.

ಚಿಟ್ಟಿಗಳು ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಕೆಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾರುವ ಬದಲು ಎತ್ತರಕ್ಕೇರಿ ರಸ್ತೆ ದಾಟಲೆಂದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗೆ ಸಮಾನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಜಾಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ರಸ್ತೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲೆಂದು ಅತಿಣೇರಳೆ ಬಣ್ಣದ ಬೆಳಕು ಸೂಸುವ ಯೂವಿ ಲೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹಾಗೆ ಪಾತರಗಿತ್ತಿಗಳೂ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಂಪಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ, ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ತಂಡೋಪತಂಡ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ವಲಸೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ತುಂಬ ಸೋಜಿಗದ್ದು. ಅವುಗಳದ್ದು ರಿಲೇ ರೇಸ್ ಇದ್ದಂತೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟ ಚಿಟ್ಟಿಗಳು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಕ್ಕೆ ಗಿಡದಂಥ ಮಿಲ್‌ವೀಡ್ ಸಸ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತವೆ. ಮೂಲದಿಂದ ಹೊರಟ ದಂಡು ವಾರಗಳಲ್ಲೇ ನಾಶವಾದರೂ ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ಚಿಟ್ಟಿಗಳಾಗುತ್ತ ಸಂತಾನ ಧಾರೆ ಸತತ ಚಲಿಸುತ್ತ ಸಾವಿರಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ನಂತರ ಹತ್ತು-ಹದಿನೈದನೇ ಪೀಳಿಗೆಯ ಚಿಟ್ಟಿಗಳು ಅಂತಿಮ ಗುರಿ ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ವಿದ್ಯಮಾನ ಇದುವರೆಗೆ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವರದಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊನಾಕ್ ಚಿಟ್ಟಿಗಳು ಅಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಮೆಕ್ಸಿಕೊದಿಂದ ಯುಎಸ್ ಮೂಲಕ ಕೆನಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವುದನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿಯಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮೆಟ್ಟಿಗೆ ತೈವಾನ್ ವಲಸೆ ಹೊಸದೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ತೈವಾನ್ ಪಕ್ಕದ ಇಂಡೋನೇಶ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಷಣ ಸಾಹಸ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಯುವ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ಕಾಂಕ್ರೀಟಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗೋಲಿಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಉದರಕ್ಕೆ ಸುರಿಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಿಂದ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಭೂಗರ್ಭದಿಂದ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಸತತವಾಗಿ ಕೆಸರು ಪ್ರವಾಹ ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಾದ ಭಾನಗಡಿ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಈವರೆಗೆ ಐದು ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಷ್ಟು ವಿಶಾಲ ಹರಡಿಕೊಂಡ ಈ ಸರೋವರದ ಅಡಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗ್ರಾಮಗಳು ಹೂತು ಹೋಗಿವೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳು ಕಣ್ಮರೆ ಆಗಿವೆ. ರಸ್ತೆಗಳು, ಕೊಳೆಗಳು, ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಹಾ ಮಾಡಿದೆ. ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದ ಸುಮಾರು 15 ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಮರುವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹದಿನೈದು ಜನರನ್ನು ನುಂಗಿದ ಬಗ್ಗಡ ಈಗಲೂ ಪ್ರವಾಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ

ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಘನ ಮೀಟರಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ಪಲೇ ಇದೆ.

ಈ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಡ್ ವೊಲ್ಟೆನೊ ಅಥವಾ 'ಕೆಸರು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಜ್ವಾಲೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆಳ ಗಾಯದಿಂದ ಕೀವು ಸುರಿಯುವ ಹಾಗೆ ತಂಪು ಕೆಸರು ಎಡಬಿಡದೆ ಉಕ್ಕುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಜತೆಗೆ ಮಿಥೇನ್ ಅನಿಲವೂ ಹೊರಬರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಬಗ್ಗಡ ತಗ್ಗಿನ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನು? ಆಳ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂಜಿನಂಥ ಶಿಲಾ ಹಾಸುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಹಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ನೀರು ತುಂಬಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೀರು, ಶಿಲಾಪುಡಿ ಮತ್ತು ಅನಿಲಗಳ ಮಿಶ್ರಣವುಳ್ಳ ಕೆಸರು ಹಾಸುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅವು ಸಾಗರ ತಳದಲ್ಲೂ ಇರಬಹುದು. ಒತ್ತಡ ತೀರ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಅವು ತವಾಗಿಯೇ ಚಿಮ್ಮುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು 700 ಕೆಸರು ಪರ್ವತಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 300ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಸರು ದಿಬ್ಬಗಳು ಅಜರ್ ಬೈಜಾನ್ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ಕಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿವೆ. ಯುರೋಪ್, ನೈಜೀರಿಯಾ, ಅಮೇರಿಕಾ, ರಷ್ಯಾ, ಚೀನಾಗಳಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ನಿಕ್ಷೇಪ ಸಿಗುವಂಥ ಶಿಲಾ ಪದರಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಆಗಾಗ ಮಡ್ ವೊಲ್ಟೆನೊ ಹಾವಳಿ ವರದಿ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇರಾನ್ - ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್ ಗಡಿಯ ಮಕ್ರಾನ್ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲೂ ಅವು ರಾಡಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವು ಈವರೆಗೆ ವರದಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಇಂಡೋನೇಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಸರು ಬುಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ರಾಜಕೀಯ ರಾಡಿಯನ್ನೂ ಎಬ್ಬಿಸಿದೆ. ಆಗಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವ ಅಬು ಬಾಕ್ರಿ ಎಂಬಾತನ ಒಡೆತನದ 'ಲ್ಯಾಪಿಂಡೊ' ಕಂಪನಿ ಅಲ್ಲೇ ಸಿದ್ವಾರ್ಯೊ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೋಲ್‌ಗಾಗಿ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇ 29ರಂದು ಕೊಳವೆಗಳು ಸ್ಫೋಟಿಸಿ ಮೂರು ಕಿ.ಮೀ. ಆಳದಿಂದ ಕೆಸರು ಬಗ್ಗಡ ಚಿಮ್ಮಿ ಬಂತು. ಯಾರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಸರು ಉಕ್ಕುತ್ತ, ಉತ್ಪಾತ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತ, ಸುದ್ದಿ ಮಾಡುತ್ತ, ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತ ಸಾಗಿತು. ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಯಾವ ಉಪಾಯವು ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಂಪನಿಯೇ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯ ಬಂತು. ಆದರೆ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಹಿಂದಷ್ಟೇ ಸಂಭವಿಸಿದ ಭೂಕಂಪವೇ ಈ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದೂ ಇದು ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರಕೋಪವೆಂದೂ ಸರಕಾರವೇ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಬೇಕೆಂದೂ ಕಂಪನಿ ವಾದಿಸಿತು. ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸುನಾಮಿ, ಕಾಳ್ಗಿಚ್ಚು, ಭೂಕಂಪ, ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ, ಜಡಿಳೇ ಇತ್ಯಾದಿ ದುರಂತಗಳ ಸರಮಾಲೆಗೆ ಇದೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಬಗ್ಗಡ ಹಾಗೂ ಜಗಳ ಎರಡೂ

ನಿಲ್ಲುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈ ಕೆಸರುಮುಖಿಯ ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಲು ಬಾಂಡುಂಗ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಡಾ. ಸತ್ರಿಯಾ ಬೀಜಾಕ್ನಾ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಇದೀಗ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಚಂಡುಗಳ ಅಸ್ತ ಹೂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವಿನ್ಯಾಸದ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಗೋಲಿಗಳು 75 ಕಿಲೊ ಗ್ರಾಂ ತೂಕದವು; ಜತೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಗೋಲಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕೂರಬಲ್ಲ 18 ಕಿಲೊ ತೂಕದ ಕೆಲವು ಚಿಕ್ಕ ಗೋಲಿಗಳು; ಪ್ಲಿಬಾರಿ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿಯ ಹಾಗೆ ಪೋಣಿಸಿ ಕ್ರೇನ್ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿನ ಕವಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ರಂಧ್ರ ಇರುವ ಕೆಸರು ಕೆರೆಗೆ ಎಸೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಇದು ತಮಾಷೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಕೆಸರು ಚಿಲುಮೆಗೆ ಬಿರಡೆ ಹಾಕಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. 'ಇಂಥ ಅಪ್ಪಟ ನಾಟಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗಡವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ನನಗೇನೋ ಅನುಮಾನ' ಎಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ರಿಚರ್ಡ್ ಡೇವಿಸ್ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಕೆಸರುಮುಖಿಯ ಗಂಟಲು ಕಿರಿದಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಗೋಲಿಗಳ ಗೊಂಚಲು ಅಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ತುಸು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು. 'ಇಲ್ಲಾಂದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ಯತ್ನವೇ ಸರಿ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಂದು ಬೇರೆ ಹೈಟೆಕ್ ವಿಧಾನವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನಗಳಿಂದ ಶ್ರಮಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ನೂರು ಗೋಲಿಗಳನ್ನು ಎಸೆದ ನಂತರ ಇದೀಗ ಬಗ್ಗಡ ಹೊರಸೂಸುವ ಪ್ರಮಾಣ ತುಸು ಕಡಿಮೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಕೆಸರುಧಾರೆ ಪೂರ್ತಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿದ ವೊಲೈನೋ ಒಮ್ಮೆ ಕೆಮ್ಮಿ ಮತ್ತೆ ಫೂತ್ಕರಿಸುತ್ತದೋ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

(ಮಾರ್ಚ್ 29, 2007)

ಮುಂದೇನಾಯ್ತು?:

5 ಜನವರಿ 2008ರ ವಾರ್ತೆ: ಇಪ್ಪತ್ತು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಕೆಸರಿನ ಧಾರೆ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಗೋಲಿ ಯೋಜನೆ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಕೆಸರೋವರ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ದಂತೆ ಕಟ್ಟಲಾದ 30 ಅಡಿ ದಪ್ಪನ್ನು ತಡೆಗೋಡೆ ಕುಸಿದು ರಸ್ತೆ, ರೈಲು ಕಂಬಿ ಎಲ್ಲ ಹೂತಿವೆ; ಹತ್ತು ವಾಹನಗಳೂ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿವೆ.

2.4 ಓದು ಪಠ್ಯ: ಚೋಮನ ದುಡಿ (ಆಯ್ದ ಭಾಗ)

—ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ

ಚೋಮನ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನೀಲ, ಕಾಳರಿಬ್ಬರು ಸದಾ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿರುವವರು ಎಂದರೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ದಿನ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಮಲಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ದಿನ ಆಯಾಸದಿಂದ ಮಲಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿ ಸತ್ತ ದಿವಸದಿಂದ ಆ ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಬಂದರೆ ನಾಲಕ್ಕಾರು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಚಳಿಜ್ವರ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಭೋಗನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷದ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅದೇ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಂದ ಚೋಮನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಲಾಭವಿದೆ. ಊರಿನ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನಾದರೂ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈಗ, ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರ ದನ ಕಾಯುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರಲ್ಲಿ ಮಗಳು ಬೆಳ್ಳಿ, ನಿತ್ಯವೂ ಹೊರಗಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಸಂಜೆಯ ತನಕ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರಲು ಅವಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಡುಗೆಯ ಕೆಲಸ, ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆ, ಎಲ್ಲವೂ ಅವಳಿಂದಲೇ ಸಾಗಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳು ಬೇಗ ಎದ್ದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಹೊರೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಂದು, ತನ್ನ ಧನಿಗಳ ಮನೆಯ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿದಳಾದರೆ, ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಅದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡೇನೋ ಬಲು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದೆ. ಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟು ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಕಡಿದು ತರುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸ. ಆದರೆ ಅದು ಸರಕಾರಿ ಕಾಡು, ಹಾಗೆಲ್ಲ ಕತ್ತಿಯ ಲೀಲೆ ಅಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ದೂರದ ಬೋಳು ಗುಡ್ಡಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಇಲ್ಲದ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಎರಡೆರಡು ಹೊರೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಂದು ಹಾಕುವಾಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಳೆದು ಎರಡು ಮೂರು ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದವನು—ಎಂದರೆ ಚೋಮ. ಅವನ ಕೆಲಸ ಇಂಥದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲ. ಧನಿಯರು ಮನೆಯ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, 'ಓ ಚೋಮ' ಎಂದರೆ ಇವನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಕೂಡಲೆ ಚೋಮ 'ಓ ಬಂದ' ಎಂದರಾಯಿತು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ "ಅವನ ಮನೆ ಹಾಳಾಗಲಿ, ಎಲ್ಲಿ ಹೆಂಡದಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಡಿದು ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೋ" ಎಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಧನಿಗಳು. ಧನಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಚೋಮನಿಗೆ ಊರಿನ ಹೆಂಡದಂಗಡಿಗಳ ಅರ್ಧ ಗುತ್ತಿಗೆಯೇ ಇದೆಯೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ. ಅಂತು, ಚೋಮ ಧನಿಯರ

ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸದಾ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಬಿಟ್ಟು, ಈ ಬಿಟ್ಟಿಯೆಂದು ತಿರುಗಾಡಿದರೆ ಎರಡು ಪಾವು ಅಕ್ಕಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯ ತನಕವೂ ಕಡಿದು, ಕೊಚ್ಚುವ ಕೆಲಸವಿರಲೂಬಹುದು; ಅವನ ಕೂಲಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ದುಡಿದರೆ, ಎರಡು ಪಾವು ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಐದು ಪಾವು ಭತ್ತ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಭತ್ತವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಟ್ಟಿ ಕೇರಿದರೆ, ಎರಡು ಪಾವು ಅಕ್ಕಿಗೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ಆರು ಮಂದಿಯ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಬೇಕು. ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗುವ ದಿನ- ಎರಡು ಪಾವು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ, ಬೆಳ್ಳಿ ಒಂದು ಉದ್ದದ ಗಂ- ಜಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅದನ್ನು ಕುಡಿದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೆ, ಎರಡನೆಯ ಊಟ, ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗುವುದರೊಳಗೆ. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿದ ಮೇಲೆ ಚೋಮನ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ ದೀಪ ಉರಿಸಿದವರಿಲ್ಲ; ದೀಪ ಉರಿಸಲು ಅವರೇನು ಮತ್ತು ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆಯೇ?

ಈ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಚೋಮನಿಗೆ ಹೆಂಡವಾಗಬೇಕು. ಹೆಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ದಿವಸ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ವಾಯು ಹಾರಿಯೇ ಹೋದೀತೆಂದು ಅವನ ಬಲವಾದ ನಂಬುಗೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲಿನ ತೋಡು, ಹಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿದಾಗ ಅವನು ಹೆಂಡದಂಗಡಿಯ ಮುಖವನ್ನು ದಿನ, ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಕಾಣದಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಆದರೂ ಹೆಂಡವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಸಾಯುವುದೇ ಸರಿ ಎಂಬುದು ಅವನ ತಿಳಿವು. ಧನಿಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆತ ಗಳಿಸುವ ಆ ಎರಡು ಪಾವು ಅಕ್ಕಿ ನೇರಾಗಿ ಹೆಂಡದಂಗಡಿಗೆ ಗೋಗಬೇಕು. ಅಷ್ಟರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಹೆಂಡ ಸಿಕ್ಕಿತೋ ತಿಳಿಯದು. ಅಂತು, ಹೆಂಡದಂಗಡಿಯ ಬಿರುಮ ಪೂಜಾರಿ ಇವನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ನೀರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಯಾದರೂ ಒಂದು ಸೀಸೆಯ ತುಂಬ ಹೆಂಡವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇತ್ತ ಬೆಳ್ಳಿ ತನಗೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಾಗ, ಅನುಕೂಲತೆ ದೊರಕಿದಾಗ, ಒಂದೆರಡು ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದಿರಿಸಿದರೆ, ಅವನ್ನು ನೇರಾಗಿ ಒಯ್ದು, ಬಿರುಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೆಂಡವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕುಡಿದು, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದು ಚೋಮನ ರೂಢಿ. ಅವನು ನಿತ್ಯವೂ ಹೆಂಡವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ ಆದರೆ ತಲೆಗೆರುವಷ್ಟು ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಾರೆವು. ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕುಡಿಯುವ ಚಾಳಿಯುಂಟೆಂದು ಜನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀಲ ಕಾಳರಂಧ

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಹ ಹೆಂಡದಂಗಡಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು ಅವನ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಅತಿಶಯದ ಮಾತಲ್ಲ. ಆದರೆ ಚೋಮ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ: ಕುಡಿತ ಕೆಟ್ಟದೆಂದು ಚೋಮ ಒಪ್ಪದ ಮಾತು. ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನೆಂದ ಜೀವಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ತೊಟ್ಟಾದರೂ ಹೆಂಡವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವ್ಯಥೆ-’ಎಂದು ಅವನ ತಿಳಿವು. ಅವನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಂಗಡಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯದಿದ್ದು ಒಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದ □ ತನ್ನಂತೆ ಅವರೂ ಕುಡಿದರೆ, ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಕಾಳೇ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ-ಎಂಬುದರಿಂದ, ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳು, ಚನಿಯ ಮತ್ತು ಗುರುವರು, ಕುಡಿಯುವವರಲ್ಲವೆಂದು ಚೋಮನ ಎಣಿಕೆ.

ಇಂಥ ಸಂಸಾರ ಅವನದು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ಏರಿಳಿತಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರ ಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ಸಾಲ ಮೂಲಗಳಿವೆಯೇ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುವ. ಮನೆ ಇರುವ ಗುಡ್ಡೆಯ ಅಂಚು, ಎಷ್ಟೋ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಅವನ ಹಿರಿಯರು ಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸಿ ಬಂದ ಸ್ಥಳ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಗೇಣಿ ಕೊಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ಅವನ ಗುಡಿಸಲು ಅವನದ್ದೇ. ಅವನಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಾಳಿ, ಮಳೆಗಳದ್ದು. ಗುಡಿಸಲೆಂದರೆ, ಅರೆಂಟು ಮಂದಿ ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಮಲಗುವಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಮುರುಕು ಮನೆ. ಮನೆಗೆ ಮಾಡಿದ; ಗೋಡೆಯಿಲ್ಲ. ಗೋಡೆಯ ಬದಲು ಬಿದಿರಿನ ತಟ್ಟಿಗಳಿವೆ; ಒಳಗಡೆ ಒಂದೇ ವಿಭಾಗ. ಅಡುಗೆಯ ಮನೆ, ಮಲಗುವ ಮನೆ, ದಿವಾನಖಾನೆಗಳೆಂಬ ಯಾವ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯ ಒಳಬೇಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಸೆಕೆಗಾಲ, ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವರು ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆಗಾಲ ಬಂತೆಂದರೆ ತುಂಬ ತೊಂದರೆ. ಒಂದೆರಡು ಮಳೆಗಳು ಚೋರಾಗಿ ಬಡಿದು ನಿದ್ರೆಗೆಟ್ಟು, ಕಿರಿಯ ಶೀತ ನೆಗಡಿ ತೊಡಗಿದ ಮೇಲಾದರೂ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಮಾಡನ್ನು ಹೊದೆದು ಬೆಚ್ಚಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು, ಸಾಲ ಮೂಲಗಳ ತಂಟೆ ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿ ಮನೆಯಿರುವವರನ್ನು ನಂಬಿ ಸಾಲ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಚೋಮನಿಗೆ ಯಾವ ಧೈರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಾರು? ಸಾಲ ಸಲ್ಲುವುದಿದ್ದರೆ ಸಂಕಷ್ಟಯ್ಯನವರಿಗೆ. ಅದು ಅವರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ-’ಚೋಮನ ಸಾಲ ಬಿರುಮನ ಗಡಂಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಸೂಲಾಗುವುದೆಂದು. ಅಂಥದ್ದಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಕಾಸು ಕೈತಪ್ಪಿ ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೋದದ್ದಿದ್ದರೆ ಅದು ತುಳಸಿ, ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೇ ಸರಿ ಎಂದು. ಹೀಗಾಗಿ ಒಂದು ಹಿಗ್ಗು ಚೋಮನಿಗೆ ತಾನು ಇತರರಂತೆ ಸಾಲಗಾರನಲ್ಲವೆಂದು. ಅದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಯಕೆಯೂ ಅವನಿಗಿದೆ; ತಾನು ನೆಲವನ್ನು ಉತ್ತು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು.

ಬೇಸಾಯಗಾರನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಕುತ್ತಿಗೆಯವರೆಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಅವನ ಊರಲ್ಲಿ ಹೊಲೆಯ ಬೇಸಾಯಗಾರನೆಂಬ ಜಾತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗುವ ಆಸೆ ಹಿಡಿದು ಯಾರನ್ನಾದರೂ, ಯಾರನ್ನೆಂದರೇನು- ಸಂಕಷ್ಟಯ್ಯನವರನ್ನು 'ನಾಲ್ಕು ಗೇಣು ಜಾಗ ನನಗೆ ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಡಿ' ಎಂದು ಕೇಳುವ ಸಾಹಸವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿವಸ, ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೆರೆದೇನು □ ಎಂಬ ಆಸೆಯಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎರಡು ಹಸುವಿನ ಕರುಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಅವಕ್ಕೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯವಾಗಬಹುದು. ನೇಗಿಲನ್ನು ಹೊರುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಬಂದಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಊರಿನ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಸಾಹುಕಾರನೊಬ್ಬನು ಆರಾವೃತ್ತಿ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು 'ನಿನಗೇಕೆ ಚೋಮ, ಇವು ಈ ಕರುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ನಗದಿಯಿಂದ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದ. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯ ಗಂಟು ಎಂತವರಿಗೂ ಬಾಯಿ ನೀರು ತರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಚೋಮ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ; ಹತ್ತಲ್ಲ, ನೂರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಮಾರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ನೂರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ 30 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅವಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳ ಕೊಟ್ಟಾನು. ಅದು ಚೋಮನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಾತ್ರ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಲಾರ.

ಇಂದು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೆ ಚೋಮನಿಗೆ ಯೋಚನೆ ಬಂದಿದೆ-ಕರುಗಳು ಎತ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಇನ್ನನ್ನು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು. ಧನಿಯರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಮುಡಿ (ಅಕ್ಕಿ, ಬತ್ತಗಳ ಅಳತೆಯ ಒಂದು ಮಾನ) ಗದ್ದೆರನ್ನಾದರೂ ತನಗೆ ಗೇಣಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವುದು- ಎಂದು ಆತ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಈವರೆಗೆ ತಾನು ಮರೆಯಾಗಿರಿಸಿದ್ದ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ. ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಡುವ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಆಡಿದರೆ ಬೆಳ್ಳಿಯೊಬ್ಬಳೇ ಆಡಬೇಕು. ಬೆಳ್ಳಿ ಬಾಯಿಯನ್ನು ತೆರೆದೇ ಬಿಟ್ಟಳು. "ನೀನು ಧನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಬಾಯಿತೆರೆದು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕಳೆದಯಕೊಳ್ಳಬೇಡ!" ಎಂದಳು. ಇದುವರೆಗೆ ಚೋಮನ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿದವರಿಲ್ಲ. ಅವನ ಧನಿಯರಿಗೆ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಹೊಲೆಯರ ಒಕ್ಕಲೂ ಇಲ್ಲ. ಹೊಲೆಯರು ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ಪ್ರಳಯವೇ ಆದೀತು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವವರು ಅವರು. ಎಲ್ಲೋ, ಯಾವುದೋ ಊರಿನಲ್ಲಿ, ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಹೊಲೆಯ, ಸರಕಾರಿ ನೆಲವನ್ನು ದರಕಾಸ್ತಿಗೆ ಪಡೆದು, ಏನೋ ನಾಲ್ಕು ಗಿಡ ಬತ್ತವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾನೆಂದು ಕೇಳಿ ಚೋಮನ ಕಿವಿ ನೆಟ್ಟಗಾಗಿ, ನಾಲಗೆ ಮುಮದೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅವನ ಬಾಳ್ವೆ ಒಳಿತಾಗುವುದುಂಟೆ? ಅದರಿಂದಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಯು 'ಬೇಡ'ವೆಂದಳು.

ಚೋಮನ ಸಿಟ್ಟು ತಣೀಯದಾಯಿತು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆತ ಅತ್ತೂ ಬಿಟ್ಟು, 'ಹೊಲತಿ ಇರುವಾಗಲೇ ನೇಗಿಲು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಅವಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಾಣುವ ಋಣವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಸಾಯುವುದರೊಳಗೆ ನಾನಾದರೂ ಆ ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆದೇನು, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನು ಕಂಡಾರು ಎಮದು ಆಸೆ ಹಿಡಿದರೆ, ನೀನೇ ನನ್ನ ಆಸೆಗೆ ಕಲ್ಲು ಹಾಕುತ್ತೀಯಲ್ಲ" ಎಂದು ಗೋಳುಗರೆದ. ಅಪ್ಪನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಳೆ ಸುರಿದ ಮೇಲೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಮಾತಾನಾಡುತ್ತಾಳೆಯೇ? ತಾಯಿ ಸಾಯುವ ದಿನ ಅವನು ಅತ್ತುವುದನ್ನು ಅವಳೊಮ್ಮೆ ಕಂಡಿದ್ದಳು. ಈಗ ತಿರುಗಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆಯೇ ದುಡಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅದನ್ನು ತುರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಳು. ಚೋಮನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ದುಡಿ ಬಿತ್ತು. ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡ. ಆವೇಶದಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತ. ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿತು.

ದುಡಿಯ ಮೊದಲಿನ ಬಡಿತವೇ, ತನ್ನ ಮನೆಯ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಸಂಕಷ್ಟಯ್ಯನವರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು. "ಹಾಂ! ಒಂದು ಪಾವು ಅಕ್ಕಿ ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೇ ಬಿರುಮನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿ, ಅದರ ರಶೀದಿಯೂ ಬಂದಾಯಿತು" ಎಂದು ನಕ್ಕು ನುಡಿದರು.

ಚೋಮನ ದುಡಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಹಾಡುವವರೂ ಕುಣಿಯುವವರೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಬೆಳ್ಳಿ ಒಳಗೆ ಗಂಜಿಯನ್ನು ಬೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಸಂಜೆಯೊಳಗೆ ಸಮಾರಾಧನೆಯಾಗಬೇಕು. ಹಿರಿಯ ಹುಡುಗರು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದವರು ಇನ್ನೂ ಮರಳಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಚೋಮನು ತಲ್ಲಿನನಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದೆಂಥ ವಾದ್ಯವೋ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಬರಿಯೊಂದು ಢಮರು! ಕಿರಿಯ ಮರದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು 'ಢಮ ಢಮ್ಮ ಡಕ ಢಕ್ಕ' ಎಂದು ಮೆಟ್ಟಿದರಾಯಿತು. ಹೊಸ ಸದ್ದಿಲ್ಲ, ಹುಸ ಮಿಡಿತವಿಲ್ಲ. ಚೋಮನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾನೊಬ್ಬ ಮೃದಂಗವನ್ನು ಬಾರಿಸುವ ಪಂಡಿತನೆಂಬಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗು ಬಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಡಮ ಢಮ್ಮ ಡಕ ಢಕ್ಕ" ಎಂದು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಮನೆಯ ಅಂಗಳದ ಮುಂದೆ. ಹೀಗೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಪರವೂರಿನವರು ಅವನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಚೋಮನ ಬಾರಿಸುವ ಕೈ ನಿಂತಿತು. ಬಂದವರ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತ. ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಬಂದವರು ಗಂಟಲನ್ನು ಕೆರೆದುಕೊಂಡು 'ನೀನಲ್ಲವೇ ಚೋಮ?' ಎಮದರು. ಆ ರೀತಿ, ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಒಮ್ಮೆಗೆ ಚೋಮ ಜಿಗಿದು ನಿಂತು, ಬಗ್ಗಿ ಬಿಟ್ಟು, ಹೌದು

ಬುದ್ಧಿ” ಎಂದ. “ ತೋಟದ ದೊರೆಗಳು ಆ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ದಾನವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆನು?” ಎಂದು ಬಂದಾತ ಗದರಿಸಿದ. ಮೊದಲಿಗೆ ಚೋಮನಿಗೂ ಅವರ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇನೆಂಬುದು ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ನೆನಪನ್ನು ಮಗುಚಿ ಹಾಕಲು, ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು.

ಚೋಮ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸಾಯುವ ವರ್ಷ, ಕಳಸದ ಸಮೀಪದ ಕಾಫಿ ತೋಟವೊಂದಕ್ಕೆ ಕೂಲಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೂ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಹೊಲತಿ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವನು ತಿರುಗಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯ ಬಾರಿ ಬರುವಾಗ ತುಸು ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಎಷ್ಟೆಂಬುದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಾರದು. ಐದು ವರ್ಷಗಳಾದುವು. ಪ್ರಯಶಃ ನಾಲ್ಕಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿರಬಹುದು; ಇಪ್ಪತ್ತು ಎಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲ. ಹೊಲೆಯನ ಮೈಯ್ಯೆಲುಬನ್ನು ಕಂಡು ಅಷ್ಟು ಹಣ ಮುಂಗಡ ಕೊಟ್ಟಾರೆಯೆ? ಮುಂದೆ ಯಾರೂ ಇವನನ್ನು ತೋಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವನೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕರೆಯದೆ, ಕಾಫಿ ತೋಟಕ್ಕೆ ತಾವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಉತ್ಸಾಹ ಬಂದೀತೆ? ಈ ವರ್ಷ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರು ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆದ 4-5 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಗುಣಿಸಿ 20 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ದೊಡ್ಡ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಚೋಮ “ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ....” ಎಂದು ಬಾಯಿ ತೆರೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ತೋಟದ ಸೇರೆಗಾರ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪು ಮಾಡಿದ: “ಏನು, ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯಲ್ಲವೇ! ಕೊಟ್ಟ ಹಣಕ್ಕೆ ಬಡ್ಡಿಗಿಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದೆಯಾ? ಕೊಂಡದ್ದು ಕೊಡುವ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ ಬರಿ ಫಟಿಂಗರಿಗೆ....! ಹೂಂ ಹೇಳು, ಯಾವಾಗ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೀ!” ಎಂದರು. ಆಲೋಚನೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೂ ಇಲ್ಲ. ಚೋಮನಿಗೆ ಏನೆನ್ನಲೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಸೇರೆಗಾರ ಮನ್ವೇಲ್ ಸೋಜರು “ನಾಳೇ ಶನಿವಾರ ಬರುತ್ತೇನೆ; ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿರು” ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿಯೇ ಹೋದರು.

ಮುಂದಿನ ಶನಿವಾರಕ್ಕಿದೆ ಮೂರು ದಿನ. ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಚೋಮನು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಯಿತು. ಹೋಗದಿದ್ದರೆ 20 ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ತೀರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದರ ನೆನಪು ಸಹ ಅವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಧನಿಗಳು ಒಮ್ಮೆ “ತೋಟದ ಸಾಲ ಉಳಿದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ” ಎಂದಾಗ ‘ಹೂಂ’ಗುಟ್ಟಿದ್ದ. ಈಗ ಅವರ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಏನೆನ್ನಲಿ? ಅವರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸದೆ ಜಾರುವುದೇ? ಅಂಥ

ದ್ರೋಹಿ ಮಾಡಲು ಅವನ ಮನಸ್ಸು ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಮೇಯಲು ಹೋಗಿದ್ದ ಎತ್ತುಗಳು ಬಮದುವು. ಅವನ್ನು ಕಂಡು ಚೋಮನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬಮತು. ಇವೆರಡನ್ನು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗೆ ಮಾರಿ 20 ರೂಪಾಯಿಯ ಸಾಲ ತೀರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ. ಮರುಕ್ಷಣ, ಬೇಸಾಯಗಾರನಾಗುವ ಅವನ ಆಸೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದಿತು. ಪುನಃ ಯೋಚನೆಯ ಹಾದಿಯೇ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿತು. ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ದುಡಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿತೂಡಗಿದ. “ಡಮ ಡಮ್-ಡಕ ಡಕ್ಕ” ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಚೋಮ ಮುಳುಗಿದ.

3. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮ

3.1	ಒಮ್ಮೆ ಹೆಣ್ಣಾಗು ಪ್ರಭುವೇ	-ಭಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್	063
3.2	ಗೋರಿ ಮತ್ತು ದೇಗುಲಗಳು	-ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಪೋಕಳೆ	074
3.3	ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು	-ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವೀ	078
3.4	ಓದು ಪಠ್ಯ: ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಅಡೆತಡೆಗಳು	-ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ	084

3. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮ

ಆಶಯ

ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು

ಮನುಷ್ಯ ಸರಿಸಮಾನರನ್ನು ಹಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಾಗ, ಸತ್ತವರನ್ನು ಹಳಿದೇ ತನ್ನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಮಕಾಲೀನರ ಬಗ್ಗೆ ಬೆರಳೆತ್ತದಿದ್ದ ಹೆಂಬೆಡಿ ಅಜ್ಜಂದಿರನ್ನು ಹಳಿದೇ ತನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? “Kill that in famous wretch” ಎಂದು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಪವೆತ್ತಿದ Voltaire ಸತ್ತ; ಆದರೆ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಉಳಿದವು. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಸೊತ್ತಾದ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದವರು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತವರುಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯದೆ ಬಿಟ್ಟಾರೇ? ಜ್ಯೋತಿಷಿಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡಿಯಾದರೂ ಕೈಚಾಚದವರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ನಮಗೆ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿ; ಅದು ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಹಾಸು-ಹೊಕ್ಕು; ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನ ಸುಧೆ.

ಯಾರೋ ಒಂದು ಸಲ ಡಾ|| ಜಾನ್ಸನ್ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದರಂತೆ “ಜಾನ್ಸನ್ನರೇ, ದೆವ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?” ಎಂದು. ಆಗ ಅವರು ಹೇಳಿದರಂತೆ “All arguments is against it and all belief for it” ದೆವ್ವಗಳ ಈ ಮಾತೇ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಂತೆಯೇ ನೂರಾರು ನಂಬಿಕೆಗಳು ದೇಶ ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಮಾನವನ ಅನುಭವದ ಅಮೌಲ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಆಗಿವೆ. ಬೆಕ್ಕು, ಕಾಗೆ, ಬೆಳವ, ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಡಿ, ಹಲ್ಲಿ, ನರಿ, ನವಿಲು, ಮೊಲ - ಎಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವತೆಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಿತ್ತು. ಯಾರಾದರೂ ಸೀತರೆ ಸಾಕು ಚಿರಾಯುಷಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಸೀತರ ಅಪಸ್ವರ, ಎರಡು ಶುಭ, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಲ್ಲೂ ಇದೇ ನಂಬುಗೆ ಇದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಸೀತರೆ ಸಾಕು ಹತ್ತಿರಿದ್ದವರು God Bless you ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆದರೇನು? ಸೀತು ಬಾಯಿ ತೆಗೆದರೆ ದೇವರು ಏಕೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಬೇಕು?

—ರಾ. ಯ. ಧಾರವಾಡಕರ

3.1 ಒಮ್ಮೆ ಹೆಣ್ಣಾಗು ಪ್ರಭುವೇ

– ಭಾನು ಮುಷ್ಠಾಕ್

ಲಕ್ಷಾನುಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನ್ನಂತಹ ಕೋಟ್ಯಾನು ಕೋಟಿ ಕ್ರಿಮಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನಮಗಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಿರುವ ಪ್ರಭುವೇ,

ಸ್ವರ್ಗದುದ್ಧಾನದ ಪರಿಮಳ ಭರಿತ ಗಾಳಿಯ ಹವಾಸೇನೆಗೆ ನೀನು ಈಗ ಹೊರಟಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ.... ತೇಜಸ್ವಿನ ಪ್ರಕಾಶಮಯ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ನಿಂತಿರುವ ಗಂಧವರ್ರಿಗೆ ನೀನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುತ್ತಿರಬಹುದು; ಅಂತೂ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮದ ಕಣವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ ನಾನು ನಿನಗೆ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕಿದೆಯಲ್ಲವೇ ಏಕೆಂದರೆ.....

ನಾನು ತುಂಬಾ ಸುಕೋಮಲೆಯಾಗಿದ್ದಾಗಿನ ಮಾತು. ಆಗ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಯೇನಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಸದಾ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಿನ್ನ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಕಲ್ಪನೆಯ, ಅದ್ಭುತ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಗಾಳಿಯು ನನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ರಾಚುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ತೆರೆದಾಗ ಮಾತ್ರ. ಬಿಮ್ಮನೆ ಬಿರಿದು ಕಂಪನೆಯ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸವರುತ್ತಿದ್ದುದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಅರಳಿಯಂತಹ ಬಿಳಿಯ ಮೋಡವು ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಯಂತಹ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಿರಣದ ಅಂಚಿನೊಂದಿಗೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ತಾರಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂಟಿ ಕರಿಬೇವಿನ ಗಿಡದ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳಂತಹ ಕಪ್ಪು-ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳ ಆರ್ಭಟವನ್ನು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ನಡುಮನೆಯ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ; ಮುತ್ತಗಳನ್ನು ಪೋಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆಯ ರೌದ್ರತೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದು ನನ್ನ ಮನದಂಗಳದಲ್ಲಿ. ಮುಂಭಾಗದ ಅಂಗಳಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಇಳಿಯದ ನನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಪಡಿಮೂಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಮನೆಯ ಹೊಸಲಿನ ಅಂತರಂಗದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ..... ತಲೆಯಿಂದ ಸೆರಗು ಜಾರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಜ್ಜೆ ಕಣ್ಣೆವೆಗಳಲ್ಲೇ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ನಗೆಯ ತುಟಿಯ ಅಂಚಿನಿಂದ ದಾಟಿರಲಿಲ್ಲ. ನೋಟ ದುಂಬಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅಮ್ಮ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಣ್ಣಾವಲನ್ನಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಬೇಡ.... ಇದು ಬೇಡ.... ಹೀಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಡ.... ಹಾಗೆ ನೋಡಬೇಡ ... ಎನ್ನುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಚಾರಗಳೂ ಕೂಡ ಮೂಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆ!

ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಂದರೆ..... ಈ ಹೊಳೆಯುವ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಜೀರಂಗಿ..... ಈ ರಾಚುತ್ತಿರುವ ಬಣ್ಣಗಳು..... ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಲ್ಲುಗಳು, ಸುವಾಸನೆ ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಮಣ್ಣು, ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಗಾಳಿ..... ಈ ಸುಗಂಧ.....ಮರ, ಗಿಡ, ತೋಟ, ಕಾಡು, ಮೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಗರ, ಈ ಮಳೆ..... ಮಳೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಗದದ ದೋಣಿ ಇದ್ಯಾವುದೂ ಕೂಡ ನಾನು ಮುಟ್ಟುವಂತಹದಲ್ಲ..... ಮುಳುಗುವಂತಹದಲ್ಲ.... ಮೂಸುವಂತಹದಲ್ಲ..... ನೋಡುವಂತಹದಲ್ಲ..... ಮುಖ ಒಡ್ಡುವಂತಹದಲ್ಲ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ನೀಡಿರುವುದು ಅವನಿಗಾಗಿ..... ನಿನ್ನ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಸೃಷ್ಟಿಗಾಗಿ..... ಅಲ್ಲವೇ ? ನನಗೆ ಇದೊಂದು ಸತ್ಯ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ತಕರಾರು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ.... ಇದು ನಿನ್ನ ಆದೇಶವಂತೆ !..... ಅಮ್ಮ ತಾನೇ ಪಾಪ! ಏನು ಮಾಡಿಯಾಳು?

ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮರು ಮಾತನಾಡದೆ ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಂದರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ ಬಿಡ್ತೇನಿ, 'ತಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ನಡೀಬೇಕೇ.... ಅವನು ನಿನ್ನ ಪರದೈವ.... ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಬೇಕು..... ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡ್ಬೇಕು.... 'ಇದೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಕೊರೆದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಅಪ್ಪನದು ಹೋಗಲಿ.... ಅಮ್ಮನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹಿಸುಕಿದಂತಾಯಿತು. ಅಮ್ಮ ಕೂಡ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ ಒಂದು ಶಬ್ದವೂ ಹೊರಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಕರುಳಿನಲ್ಲಿ ಗರಗಸ ಸರಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಣ್ಣಂಚು ಮಾತ್ರ ಒದ್ದೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಇದು ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೀಲೆ ನೂರಾರು ತಾಯಂದಿರ ಪ್ರೀತಿ ಇದೆಯಂತೆ. ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಯ ಹೃದಯದ ಉರಿ ಬಹುಶಃ ನಿನ್ನ ನೂರಾರು ಮಾತೃಹೃದ್ಗಳಿಗೂ ತಗುಲಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನೀನು ನನಗೆ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ತುಂಬಾ ಭಯಗ್ರಸ್ತಳಾಗಿದ್ದೆ. ಅಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಎದೆಗವಚಿಕೊಂಡಳು; ಅವಳ ತಣ್ಣನೆಯ ಕೈ ನನ್ನ ಉರಿಯುವ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಡಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ.....ಅಮ್ಮನಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನು ನನ್ನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ..... ಕಿಂಕಾಪಿನ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ನಗವಾಗಿದ್ದೆ ನಾನು.

ಈಗ ಅಮ್ಮ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಷ್ಟೋ ದೂರ ಸವೆಸಿದರೂ ಅವಳ ಬಿಕ್ಕಳಿಗೆ ನನಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲೂ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆ..... ಅವನೇ ಬಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಇಂತಹ ಪ್ರಾಣಿ

ಪ್ರಪಂಚ, ಹೂಗಳ ಅಂತರಂಗದೊಳಗೆ ನಾಜೂಕಿನ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ, ಅದ್ಭುತ ಹಳ್ಳ- ಕೊಳ್ಳ, ನದಿ-ಝರಿಗಳನ್ನು ವಿರಾಮವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇಣುಕಿ ನನ್ನ ಭಯಗಳನ್ನು, ಆಸೆ-ನಿರಾಸೆ, ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ಪುರುಸೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

ಇದು ನನ್ನ ಸ್ವಂತದ್ದಾಗಿ ಯಾವುದೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪರರ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೇರು ಬಿಡಬೇಕಿತ್ತು; ಚಿಗುರಬೇಕಿತ್ತು; ಹೂವರಳಿಸಬೇಕಿತ್ತು.... ಲೀನವಾಗುತ್ತಿದ್ದವನು ಅವನು, ಕರಗುತ್ತಿದ್ದುದು ನನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಕೂಡ ಹೋಯಿತು.... ಹೊಸ ಹೆಸರೇನು ಗೊತ್ತ ? ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಎನ್ನುವುದು. ನನ್ನ ಮೈ, ಮನಸ್ಸು ಯಾವುದೂ ನನ್ನದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ನನ್ನ ತಿಳಿವಿಗೇ ಬಾರದೆ ಇದ್ದ ನನ್ನ ದೇಹದ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೇ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗುವಷ್ಟು ಅವನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ.... ಬಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಕ್ಷಣ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಆದೇಶದ ಅಧಿಕಾರ ದಂಡ ಮಿನುಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನ ಚಾಣಾಕ್ಷತನ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತೋ ನಾನಂತೂ ಅರಿಯೆ. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಚೂರು ಚೂರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ..... ಒಂದೊಂದು ಮೂಲೆಗೆಸೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ನನ್ನ ದೇಹ ಅವನಿಗೊಂದು ಆಡುಂಬೊಲ, ಮನಸ್ಸು ಅವನ ಕೈಯಾಟಿಕಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ..... ಹೀಗೆ..... ಜತನವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಆಯ್ದು ತೇಪೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮನವನ್ನು....ಮತ್ತು ಮನಸೋ ಇಚ್ಛೆ ಮು-ರಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರಭುವೇ ಈ ಆಟಿಕೆ ನಾನು ಯಾಕಾಗಬೇಕು? ಅವನ ಮೇಲೆ ನನಗೇನೂ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ; ಅವನು ನನ್ನ ಆಟಿಕೆಯಾಗಬೇಕೆಂದೇನೂ ನಾನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾ ಅವನ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ಅವನ ಕಂಬನಿಯೊರೆಸುವ ಕೈಯಾಗಿದ್ದರೆ....

ಹೀಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾ ಒಂದು ವಾರವೂ ಕಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ... ಅವನು ಉನ್ನತನಾಗಿ ಕಾಗಾಡಿದ. ನಾನು ಅಂದರೆ ಏನು?... ನನ್ನ ಅಂತಸ್ತೇನು.... ನನಗೆ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಕೊಡುವ ಜನರಿದ್ದರು... ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನಂತಹ ಭಿಕಾರಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡೆ... ಇದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು. ಅಮ್ಮನ ಉಪದೇಶದಂತೆ ನಾನು ಮೌನವಾದೆ. ಅವನು ಆದೇಶ ನೀಡಿದ 'ಈ ಕೂಡಲೇ ನಿನ್ನ ತವರು ಮನೆಯಿಂದ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ತರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆಂದೂ ನೀನಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುವಂತಿಲ್ಲ' - ನಾನೀಗ ಮಲಿನವಾದ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಗಿಲೀಟಿನ ಒಡವೆಯಂತೆ ಅಮ್ಮನ ಬಳಿ ವಾಪಸ್ಸು ಹೋದೆ.

ಅಮ್ಮನ ಮುಖ ಬೆಳಗಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ನೂರಾರು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದವು. ಅವ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾರದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆದಿದವು. ಮೆಲುವಾಗಿ ಬರಸೆಳೆದಳು. ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ನನ್ನ ಸುಖ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಲಕಿದ್ದವು. ಆ ರಾತ್ರೆ ಅಮ್ಮನ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಾಗ ಹಿತವೆನಿಸಿದರೂ ಅವನು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದ. ಅಮ್ಮನ ಒಲುಮೆಯ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಂಡಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅವನು ಒಳಗೆ ನುಸುಳಿದ್ದ. ಮೂರು ದಿನ ಕಳೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಾನೂ ಕೂಡ ತುದಿಗಾಲಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. 'ಹಣ ಸಕ್ಕತೇ' ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ ನನ್ನ ಜೋಲು ಮುಖ ನೋಡಿ 'ಇದೇ ಕೊನೆಯ ಭೇಟಿ ಎಂದ. 'ನೀನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ; ಅವರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ' ಎಂದ.

ಅಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಉಣಿಸಿದಳು. ಮನದ ತುಂಬಾ ಹಾರೈಸಿದಳು. ನನ್ನ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಂತೆ ಬಿಡಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಒಲವಿನ ಮುತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೋಣಿಸುವಂತೆ ನೀಳ ಜಡೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದಳು. ಅವಳು ಮುಡಿಸಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅವಳಂತೆಯೇ ತಲೆ ತುಂಬಾ ಘಮಘಮಿಸಿದವು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಕನಕಾಂಬರ ಕಣ್ಣಾ ಮುಚ್ಚಾಲೆಯಾಡಿದವು. ಅಮ್ಮನನ್ನು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಕೀಳಲಾರದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಕೀಳುತ್ತ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಅಡಿ ಇಟ್ಟೆ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಆಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುವವನಲ್ಲ. ಅವನ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೊಂದು ತುರಾಯಿ ಬೇಕಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನನ್ನ ಜಡೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮುತ್ತುಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಹೋಗುವವೋ ಅಂತ. ಅದು ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಅನುಬಂಧ. ಅವನಿಗಾದರೋ ಕೊನೆಯ ಮಾತು. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಅಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗೊತ್ತು.... ನಿನ್ನವೇ ಲೆಕ್ಕಣಿಗರು ಇಂತಹ ಕೋಟ್ಯಾನುಕೋಟಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ದಿನಂಪ್ರತಿ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲವೇ... ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲ ಆ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಬರೆದವು. ಆದರೆ ಇದು ಹೃದಯದಿಂದ ಬರೆದದ್ದು. ಅದೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೃದಯದ ಚೂಪಾದ ಮೊನೆಯಿಂದ ಅದರೊಳಗಿನ ಕೆಂಪು ಶಾಯಿಯಿಂದ ಬರೆದ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸರಮಾಲೆ. ಬಹುಶಃ ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕಣಿಗರಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಹೃದಯದವರು ಯಾರೂ ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹದೊಂದು ನಿವೇದನೆ ನಿನಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ತಲುಪಿರಲಾರದು.

ಎಂದಿನಂತೆ ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಆತ್ಮದ ಬಂಧಿ ನಾನು. ಅಮ್ಮನನ್ನಾಗಲೀ ಅಪ್ಪನನ್ನಾಗಲೀ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನ ತಮ್ಮನನ್ನಾಗಲೀ ಮತ್ತೆ

ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ದೂರದ ಆಸೆ ಅಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ಸುಮ್ಮನಿರುವವಳಲ್ಲ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ಅದ್ಯಾವುದೂ ಕೂಡ ಫಲಿಸದಂತಹ ದುರ್ಗಮವಾದ ಕೋಟಿಯನ್ನು ಅವನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವನ ಹಣದ ವ್ಯಾಮೋಹ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಅನುಬಂಧ, ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳನ್ನು ನುಂಗಿ ಹಾಕಿತು. ಅಂಧನಾಗಿದ್ದನವ, ಆದರೂ ತನ್ನ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ.

ಸುತ್ತಲಿನವರು ಅನೇಕರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ಸರಿಯೋ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೋ' ಮತ್ತು ನೀನು ಕೂಡ ಅದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಾಣಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದೀಯ ಅವನೇ ನನ್ನ ಪರದೈವ....ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು.... ಅವನು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಎಲ್ಲಿಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಭೇಟಿಯಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನು...? ನೀನೇ ಹೇಳಿರುವ ತಾಯಿ ದೇವನ್ನು.... ಯಾವಾಕೆಯ ಪಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವಿದೆ ಎಂದು ನೀನೇ ವೈಭವೀಕರಿಸಿದ್ದೀಯೋ... ಆಕೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ, ನೋಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಅಲ್ಪಮತಿಗೆಹೊಳೆಯುವ ಈ ರೀತಿಯ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಹೊತ್ತಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ.... ನನ್ನ ಇಡೀ ಬದುಕು ನಿನಗೆ ಮೂರು ಗಂಟೆಯ ನಾಟಕ ಆ ಮತ ಅನಿಸಬಹುದು..... ನಾನು ಪಾತ್ರಧಾರಿ ಅಂದೆನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೋ. ನನ್ನವು ಎರವಲು ಸುಖ ದಃಖಗಳಲ್ಲಿ. ಅವು ಅಭಿನಯಿಸುವಂತಹದಲ್ಲ.. ಅನುಭವಿಸುವಂತಹವುಗಳು. ನೀನು ಮಾತ್ರ ನರ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶಕ. ನಿನ್ನದೇ ಪಾತ್ರವೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸುಗಳ ಮೇಲೆ ದುರಾಕ್ರಮಣ ಎಸಗುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿರ್ದೇಶಕನಾಗಿ ನಿನ್ನದೇನು ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೇ.....? ಹೋಗಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನವನ್ನಾದರೂ ಒದಗಿಸು. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇನು ತಪ್ಪಿದೆ ಹೇಳು....?

ಅವನು ತಿಂದೆಯಾ ಉಂಡೆಯಾ ಎಂದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಉತ್ತಿದ.... ಬಿತ್ತಿದ; ಚಿದುರಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು, ಗ್ಲಾನಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆತ್ಮದ ನಡುವೆಯೂ ಚೊಚ್ಚಲ ಬಸಿರಿನಲ್ಲಿ ದೇಹ ಮಾತ್ರ ಸೊಂಪಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಹಸಿವೆಯೂ ತೀವ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವತಃ ನಾನೇ ತಾಯಿಯಾಗುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತಿರುವಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣವೂ ತವರಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ತಿರಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ.... ದೂರದೂರದವರೆಗೂ ಯಾವ ಆಕೃತಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ನೆನಪಿನ ಹಸಿರು ಮರಗಳು ಮಾತ್ರ ಆಗೀಗ ಎಲೆಯುದುರಿಸುತ್ತಾ

ಬೋಳಾಗುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದ್ದವು.

ಆಮೇಲೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದದ್ದೆಂದರೆ ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಮನವೊಲಿಸಿ ಅವರದೆನ್ನುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾರಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರದ ಗಂಟನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ.... ಆ ದಿನ ಕಾಗೆ 'ಕಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬಲಗಣ್ಣು ಅದರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಲೆ ಮೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಅಮ್ಮ ಬರುವಳೇನೋ.... ಹೊರಟಿದ್ದ ಅಮ್ಮ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇಲ್ಲೋ ಆಸ್ಕಿಡೆಂಟಾಯಿತಂತೆ.... ಎಲ್ಲವೂ ಅಂತೆ ಕಂತೆಗಳು. ಆಗಲೂ ಆ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಅಮ್ಮನ ಹೆಣವನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡಲು ಕಳುಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಅವನು.... ಬದಲಿಗೆ ಆ ಸುದ್ದಿ ನನಗೆ ತಲುಪದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಿದ.

ಇಲ್ಲೇ ನಮ್ಮೂರಿನ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಹೆಣವನ್ನು ಕೊಯ್ದರಂತೆ.. ಬಹುಶಃ ಹೃದಯವನ್ನು ಕೊಯ್ದಿರಲಾರರು. ಅದರ ಹೋಳು ಮಾಡಿದ್ದರೆ... ಅದರಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ರಕ್ತವಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಆತ್ಮ... ಚಿತ್ತಾಗದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರೇಖೆಗಳು ಹಲವು ಹತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಕುರುಹುಗಳು.... ಆದರೆ ಒಂದಂತೂ ಸತ್ಯ... ಅವಳ ದೇಹವನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿದರೂ ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೂ... ಸತ್ತಾಗಲೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆತ್ಮವನ್ನು ಯಾರೂ ಮುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿರಕನ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಾತ್ರ ತೆರೆದುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದವಂತೆ... ಯಾರನ್ನು ನೋಡಲು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಳೋ... ಆ ಆಗಮನಕ್ಕೆ ಅವಳ ದುರ್ಯವಿ ಕಂಗಳು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಂದ... ಕಿಟಕಿಯಿಂದ... ಗವಾಕ್ಷದಿಂದ ತುಣುಕು ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಬಂದಿದ್ದ ಅವನು ಬಿಗುವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ. ಅಮ್ಮನ ಹೆಣದ ಬಳಿ ಕೂತಿದ್ದ ಗಾಯಗೊಂಡ ನನ್ನಪ್ಪನು ಅಮ್ಮನ ಉಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ ಕೈಗಿತ್ತರಂತೆ. 'ಈಗಲಾದರೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆದು ತಾ' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರಂತೆ. ಅವನು ಇದ್ದಾವುದನ್ನೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲೂ ಇಲ್ಲ.

ಮಗಳೊಬ್ಬಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು... ಅಮ್ಮನಂತೆಯೇ ಚಹರೆ... ಕಣ್ಣುಗಳೋ ಆಳವಾದ ಕೊಳಗಳು. ಅಮ್ಮನಂತೆಯೇ ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಲಾಲಿಸಿ ಮುದ್ದುಮಾಡಿ ಆಡಿಸಿದೆ. ಈಗ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿದು ನದಿ-ಕೊಳಗಳಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಮಂಜಿನಂತೆ ಕಣ್ಣುಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನಿನ್ನ ಅದ್ಭುತ ಕೊಡುಗೆಗೆ ನಮನ; ಮೆರೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ಬದುಕಿನ ಛಲ ನೀಡಿದ್ದೆ.

ನೆನಪಿನ ತಂಗಾಳಿ ಬಾಳ ಬೆಂಗಾಡಿನ ಹಾಯೆನಿಸುವಷ್ಟು ತಂಪಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಅವಳಿಗೆ ಹಾಲೂಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮತ್ತೆ ಫಲಭರಿತಳಾದೆ. ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮತ್ತೊಂದು ಜೊತೆ ಕಾಲಿನ ಮಧುರ ಒದತಗಳು ಉಟ್ಟ ಹೃದಯದ ಮಿಡಿಯುವಿಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಕುರಿಸಿತು.

ನಾನು ಆತಂಕಕ್ಕೊಳ್ಳಗಾಗಿದ್ದೆ. ಅವನು ಮೀಸೆ ತಿರುವಿದ. 'ಸಾಕುವವನು ನಾನು ಹಡೆಯಲಿಕ್ಕೇನು ಕಷ್ಟ ನಿನ್ನಗೆ?' ಪಾಪ... ಅವನ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಡೆಯುವ ಕಷ್ಟ ಏನೆಂದು ನೀನು ಒಮ್ಮೆಯದರೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಿರಲ್ಲ... ಅವನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ಗಂಟಲು ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಉಗಿದಂತೆ, ಬಿಗಿತವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜಿಸಿದಂತೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಉನ್ನತ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿಸುವಷ್ಟು ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಬಿಟ್ಟು ನೀನು ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿರುವೆ. ಅವನು ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳಿಂದ ಸೇಂಚನಗೊಳಿಸಬೇಕೇ, ತನ್ನ ಎಲುಬಿನ ಲವಣಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಗರ್ಭವನ್ನು ಉಣಿಸಬೇಕೇ? ಮಾಂಸಖಂಡಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸೊಂಟದ ಎಲಬುಗಳ ಕೀಲುಗಳು ಮುರಿಯುವಂತಹ ನೋವಿನ ನಡುವೆ ಅವನು ಬಿರಿಯಬೇಕೇ...? ಇದೆಲ್ಲದರ ಅನುಭವ ಅವನಿಗೂ ಆಗಿದ್ದರೆ... ಇಲ್ಲ ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ. ಅವನು ನಿನ್ನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸೃಷ್ಟಿ. ನಾನು ಅಪ್ರಿಯಳಾದ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ?

ಅವನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಅವನು ಬಯಸಿದಂತೆಯೇ ಗಂಡೇ ಹುಟ್ಟಿತು. ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಂತೋಷವಾಗದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನವಂತೂ ಸಿಕ್ಕಿತು. ನನ್ನಂತಹದೇ ಜೀವಂತ ಚೇತನದ ಅಸಹಾಯ ಬಂದಿಯಾಗುವ ಜೀವ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಯಾವ ನೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ಅಧೀನಳಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾದ ದುಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲದ... ಗಂಡು ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದ ಧಾಷ್ಟ್ಯದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡಬಲ್ಲ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದನಲ್ಲ! ಹೀಗಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸಿನ ಮೇಲೆಯೇ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಮತೆ.

ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ ಅಹಂಕಾರದ, ಮೇಲಿರಿಮೆಯ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಮೊಟ್ಟೆಗಳೊಡನೆ ಮರಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಧೇಯ ಸೇವಕಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಮಾರ್ಗ ಅದೊಂದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಯಾವ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ, ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ನಾನೇನು ಪಡೆಯದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದ, ಹೆಸರಿಲ್ಲದ, ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲದ ನಾನು ಕೇವಲ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಬಿಟ್ಟು ಸೇವಕಿಂ-

ಯಾಗಿದ್ದೆ. ರಾತ್ರಿಯ ನೀರವತೆಯಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅವನ ರಕ್ತಣೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನಾಗಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿಯೇ ನನಗೆ ನಡುಕ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಲ್ಲದೆ ನಾನಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ರಾಚುವಷ್ಟು ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿತ್ತು. ನಾನು ಅವನ ನೆರಳು ಅಷ್ಟೇ. ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಲು ನಾನು ಮೊದಮೊದಲು ತಯಾರಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತೀವ್ರ ಸಂಘರ್ಷ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅವನಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದೇನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಭಯಭೀತಳಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೂಡ ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೇವಕಿಯಾದರೂ ಸರಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅನ್ನ, ನೀರು, ನೆಲೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಣಿ ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಹಾತ್ಮ ನೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ನಾನೂ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ದಿನ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ... ಅಮ್ಮನಂತೆ... ಆದರೆ ಅದೊಂದು ದಿನ ನನ್ನನ್ನು ಆಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದನವ. ಏನೋ ಹೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗೆಡ್ಡೆ ಬೆಳೆದಿದೆ ಎಂದು. ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಏನೆಲ್ಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಆಪರೇಷನ್ ಆಗಬೇಕೆಂದರು. ಅವನು ಮುಖ ಕಿವಿಚಿದ... ಬಹುಶಃ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಂಡನೇನೋ. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರದುರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ. ಅಂತೂ ನನ್ನ ಆಪರೇಷನ್ ನಡೆದ ನಂತರ ಅವನು ಬಂದು ನಿಂತ. ಇನ್ನೇನೂ ವಿಚಾರಿಸಲಿಲ್ಲ. 'ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಸರ ಕೊಡು' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಆ ಸರದ ವಿಚಾರ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಬಡುವುದು ಸೂಕ್ತ. ನನ್ನ ಮದುವೆಯಾದಾಗ ಅಮ್ಮ ಆ ಎರಡಳಿ ಚಿನ್ನದ ಸರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದು... ಅದೂ ಕೂಡ ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ಅವಳ ಮದುವೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು. ಅಮ್ಮನ ನೆನಪಿಗೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಸದಾ ಹಾಕಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಕೊಡಲು ಮನಸ್ಸು ಕೂಡಲೇ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ತಡವರಿಸುತ್ತ ಕೇಳಿದೆ □

'ಅದೀಗ ಯಾಕೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ?' ಬಹುಶಃ ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಎದುರಾಡಿದ ಮೊದಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯದು. ಅವನು ಯಾವುದೇ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಮುಲಾಜಿಲ್ಲದೆ ಕರುಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೇಳಿದ □ 'ಮತ್ತೆ ಮದುವೆಯಾಗ್ತೀನಿ. ಆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತಗೊಮಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ.' ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಕತ್ತಲು ಕವಿಯಿತು. ಈ ಗ್ಲೂಕೋಸ್ ಬಾಟ್ಲಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಓಡಿ ಹೋಗಲೇ... ಓಡುವುದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ? ಅವನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಬಿಗಿಯಲೇ... ಛೇ... ಅಸಾಧ್ಯ... ಮಕ್ಕಳ ಗತಿಯೇನು? ನನ್ನ ಮನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಇನ್ನು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸತ್ಯ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ತೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ

ನಾನು ಅಚೇತನಳಾದೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ಕೊಠಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸರವನ್ನು ನನ್ನ ಜೀವನವೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು 'ನಾನು ಸರ ಕೊಡೋಲ್ಲಾ' ಎಂದೆ ಇದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ ಅವನಿಗೆ ಬಹುಶಃ ಆಘಾತವಾಗಿರಬೇಕು. ಕ್ರೂರ ನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿದ. ಸರ ಕೊಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಬೇಕೋ... ಅಂತ ಜಬರಿಸಿದ. ನಾನು ಕ್ಷೀಣ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದೆ 'ಈಗ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ಯಾಕೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ....?'

'ಯಾಕೇಂತ ವಿವರಣೆನೂ ಕೊಡಬೇಕು ನಿನಗೆ.... ಕೇಳು ಹಾಗಾದರೆ...ನಿನ್ನಂಥ ಭಿಕಾರಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಬದುಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳೋಕೆ ನಂಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನೊನ್ನಂಥ ರೋಗಿಷ್ಠಿಯಿಂದ ಏನುಪಯೋಗ... ಅದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆ ಮನೆತನದ ಒಳ್ಳೆ ಹುಡುಗೀನ ಮದುವೆಯಾಗ್ತಿದೀನಿ....'

ನನಗೆ ನೋವುಗಳನ್ನು ಭರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀನು ನೀಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನೋವುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕ್ರೂರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ನೀಡಬಾರದಿತ್ತು. ಸಹನೆಗೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ....ಸಹನೆಯೇ ನನ್ನ ಬಾಳ ಮಂತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಅಸಹಾಯಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ನಾನು ಉರಿದುಬಿದ್ದೆ.ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಅವನು ಹೇಳಿದ 'ಇನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕೇನು..... ನಿನ್ನಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ಸುಖ ಸಿಕ್ಕಿದೆ... ಮುಟ್ಟಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಹೆಣದಂತೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರಿದ್ದೆಯಲ್ಲ... ಅದಕ್ಕೇ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗ್ತೀರೋದು...'

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿ ತುಂಡಾಗಿತ್ತು. ಮಾತು ಮೂಕವಾಗಿತ್ತು. ಅಶ್ರುತೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಂಜಾಗಿದ್ದವು. ನಾನು ಏಕಾಏಕಿ ಬೀದಿಗೆಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೆ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಕಸದಂತೆ. ನನಗೆ ಆಕ್ರೋಶ ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು. ಹಾಸಿಗೆಯಿರುವ ಏಳಲು ಬಯಸಿದೆ. ಅದರೆ ಏಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಅವನ ಮದುವೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ನಾನು ಅವನ ಅಧೀನ ಸೇವಕಿಯೆಂಬ ನನ್ನ ಮೂರ್ಖಾಲ್ಪು ಸರಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು ಸಿಕ್ಕವು. 'ನೋಡು ನೀನಂತೂ ರೋಗಿಷ್ಟೆ... ಅವನು ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗಲಿ ಬಿಡು'

'ಅರೆ ಇದೊಳ್ಳೆ ಚೆನ್ನಾಯ್ತಲ್ಲ... ಗಂಡಸು ಅವನು ಒಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾಡಿಕೊಳ್ತಾನೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಕೇಳೋಕಾಗುತ್ತ...' ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ದನಿಯಾದರೆ 'ನೋಡಮ್ಮ ಅವನು ಮದುವೆಯಾದ್ರೆ ಆಗ್ಲಿ... ನಿನಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಣ ಬರೋ ಹಾಗೆ ಕೇಸು ಹಾಕು. ಒಂದ್ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷ

ಆಗುತ್ತೆ ತೀರ್ಮಾನ ಆಗೋಕ್ಕೆ. ಅಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಕೂಲಿ ನಾಲಿ ಮಾಡ್ಕೊಂಡಿರು....' ಮೀಸೆಯಡಲಿ ಕಿರುನಗೆ ಬೀರಿದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಪಾಪ! ಎಂದು ಹುಸಿಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿದರು... ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಮಾಡ್ತಿರೋದಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದ ಮಾನ್ಯತೆ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ಇದೆಯಂತೆ! ನಿನ್ನ ಹೆಸರಲ್ಲೇ ಅವನು ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಾರುಭಾರು ನಡೆಸುತ್ತಿರೋದು... ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಪೂರ್ಣ ಸೃಷ್ಟಿ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಗಿಲುಗಳೂ ನನಗಾಗಿ ಬಂದ್, ಹೇ ಪ್ರಭುವೇ... ನನ್ನ ಮೊರೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆಯೇ... ನನ್ನ ಅಳಲು ನಿನಗೆ ತಲುಪಿದೆಯೇ... ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ... ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ...

ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಅವನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯವರು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮದ ಅನ್ನವನ್ನು ನಾನು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿಂದು ಬದುಕಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕೂ ತೆರೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ದಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು..... ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ತೀರಾ ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬೀಗ. ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳ ಚಪ್ಪರ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅಕ್ಕ-ಪಕ್ಕದವರು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಇಣುಕಿ ನೋಡಿ ಮರೆಯಾದರು. ಮಕ್ಕಳು ನನ್ನನ್ನು ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತೆವು. ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಹಗಲು ಕಳೆದು ರಾತ್ರಿ ಅಡಿ ಇಟ್ಟಿತು.

ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಗಳ ಮನಗಳ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು. ರಾತ್ರಿಯ ನೀರವತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಅಸಹಾಯಕ ನೋಡಿ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ 'ಅಮ್ಮ ಹಸಿವು... ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲು ಚೋಮು ಹಿಡಿದಂತಾಗಿ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಚಾಚಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ನನಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡವು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಂಪರು ಎಚ್ಚರ... ವೇಳೆಯೆಷ್ಟೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಡಲು ಬೆಂದು ಹೋಗುವಂತಹ ಚೇತ್ಕಾರವೊಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಕಣ್ಣೆರೆದಾಗ ಮಗ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಜಾರಿ ಚರಂಡಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ. ಒಂದೇ ನೆಗೆತಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಕೊಚ್ಚಿ ತುಂಬಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ... ಆಗಲೇ ಚಪ್ಪರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಟೆಂಪೋ ನಿಂತ ಸದ್ದು.... ಜನರ ಗಲಾಟೆ. ಸಂಭ್ರಮ, ಸಡಗರ... ಅವನು ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದ. ಟೆಂಪೋದ ಹಿಂದಿನ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರ ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳನ್ನು ಬಲವಾದ ತನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು... ಕಿಂಕಾಪಿನವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ನಗದಂತೆ... ದೃಢವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತ ಅವನು ಮುಂದುವರೆದ. ಮನೆಯ

ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನುಡನಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಮಗ ನಡುಗುತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡ. ನಾನು ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣು ನೆಟ್ಟ ನೋಟದಿಂದ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಕೆಂಪು ಶಾಯಿ ತುಂಬಿದ ಹೃದಯದ ಮೊನೆ ತುಂಡಾಗಿದೆ. ಹೇಳಲು ಬಾಯಿಲ್ಲ... ಬರೆಯಲು ಅಕ್ಷರಗಳಿಲ್ಲ... ಸಹನೆಯೆಂಬುದರ ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಪಂಚ ನಿರ್ಮಿಸುವುದಾದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಾದಲ್ಲಿ... ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಕುಂಬಾರನಂತಾಗಬೇಡ. ಬಾ... ಭೂಮಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಹೆಣ್ಣಾಗು ಪ್ರಭುವೆ!

ಒಮ್ಮೆ ಹೆಣ್ಣಾಗು ಪ್ರಭುವೆ!

3.2 ಗೋರಿ ಮತ್ತು ದೇಗುಲಗಳು

-ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಪೋಕಳೆ

ದೇವರ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಪಿಶಾಚಿಯಿಂದ ಆಯಿತೆನ್ನುವುದು ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಅಚ್ಚರಿಯೆನಿಸುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ದೇಗುಲಗಳು ಗೋರಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು ಎನ್ನುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಅಚ್ಚರಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಿಶಾಚಿ ಹಾಗೂ ದೇವರ ಸಂಬಂಧ ಎಷ್ಟಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಗೋರಿ ಹಾಗೂ ದೇಗುಲದ್ದಿದೆ. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇವರು ಗೋರಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಸಮಾಧಿಯಾದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡನೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮಸೀದಿ ಕಬರ್‌ಸ್ತಾನದಿಂದ (ಸ್ಮಶಾನ) ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತರ ಚರ್ಚುಗಳು ಚರ್ಚಿಯಾರ್ಡ್‌ದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ಸುಧಾರಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯುರೋಪ ಖಂಡದ ಹೆಚ್ಚೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಆದರೆ ಧರ್ಮ ಸಂಬಂಧದ ಕ್ರಿಸ್ತ ಜನರ ಕಲ್ಪನೆಯು ಉಳಿದ ಜನರ ಕಲ್ಪನೆಯಂತೆಯೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಕೆಲ ಜನರಿಗಿಂತ ತೀರಾ ಮೂಢರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಬಹುದು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಹಲವು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಬಹುತೇಕ ಹಿಂದೂ ಜನಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಡುವುದರಿಂದ, ದೇಗುಲ ಹಾಗೂ ಗೋ-ರಿಯ ಸೂತ್ರ ತಟ್ಟನೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಈಗಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮಾಧಿ ಪ್ರಚಾರದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸಿದರೆ, ಹೇಗೆ ಪಿಶಾಚಿಯಿಂದ ದೇವರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಗೋರಿಯಿಂದ ದೇಗುಲ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿತೆಂಬುದು ಖಾತ್ರಿಯಾಗದೇ ಇರದು. ನಾವು ಹೆಣಗಳನ್ನು ಸುಡಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರದ ಮೋಚೆ ಹಾಳಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಬಗೆಯ ಹೇಸಿಗಿತನ ಬಂತು. ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ದಹನ ಕ್ರಿಯೆಯು ತುಂಬಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದು. ಇದು ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಎಲ್ಲ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಜನರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯವಾಗುವಂತಹದು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಮಾಧಿ ಮತ್ತು ಚಿತೆಯ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಮಾಧಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಧಿಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಿರಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರು ಇರದದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ದೇಗುಲದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುವಾಗ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುದುಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ! ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ

ನೋಡಿದರೆ ಹಾಗೇನಾಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಈ ಭರತಖಂಡವು ಹಲವು ಬಗೆಯ ವಿಚಿತ್ರತನದ ಭಂಡರವಾಗಿದೆ. ಇಂಥದೊಂದು ಬಗೆಯ ಆಚಾರ ಇಂಥ ಜನರಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ಬೇರೆ ಜನರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಜಂಗಮ, ಮಹಾನುಭಾವ, ಗೋಸಾವಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಿಂದೂ ಜನ ತಮ್ಮ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಹೂಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹೂಳುವಾಗ ತುಂಬಾ ಆಡಂಬರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯೂ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಸಮಾಧಿ ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರ ಹೆಣ ಇಲ್ಲವೇ ಅಸ್ಥಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮಾಧಿ ಕಟ್ಟುವ ರೀತಿಯಿದೆ. ಹಲವು ಕಡೆ ಶಿವಜಿರಾಜನ ಪಾದುಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ದೇಗುಲ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಜನ ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲರು. ಇಂಥ ದೇಗುಲದಲ್ಲಿ ಸಾಂಬನನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ದೇವರಂತೆ ಈ ದೇವರ ಪೂಜೆಯೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಯಾರೋ ಮಹಮ್ಮದನು ತನ್ನ ಹಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟಿದನೆಂದು ನಾವು ಅವನನ್ನು ಹುಚ್ಚನೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಅವನು ಹುಚ್ಚನಾಗಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಹಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟಲು ಆಜ್ಞೆ ನೀಡಿದ ಎಂದೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಮಹಮ್ಮದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನ ಹಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾಯಿಯ ಹೆಣದ ಮೇಲೆ ಗೋರಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಜನ ಅದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಲಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಮತ್ತು ಆ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿದ ನಾಯಿಯ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹರಕೆ ಹೊರಲಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಅವರ ಮೂರ್ಖ ಬೋಳೆತನಕ್ಕೆ ಏನಂತೀರಿ? ಈ ಬಗೆಯ ಶ್ವಾನ ಸಮಾಧಿ ಮತ್ತು ಅದರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಭಾವುಕ ಜನರನ್ನು ನಾನು ಸ್ವತಃ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿದರಿದ್ದರೆ ಇದೊಂದು ಶುದ್ಧ ಕಾಡುಹರಟೆ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು! ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣದೊಂದು ನಾನೂ ಕೈಯ್ಯೂರಬೇಕಾಯಿತು.

ಆಳವಾದ ಕಂದಕ ತೋಡಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಹೆಣವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹೂಳಿದ ಬಳಿಕ ಸುಣ್ಣದ ಗಚ್ಚಿನಿಂದ ಗೋರಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಹಾಗೂ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಸರು ಊರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಸುಧಾರಿತ ರೀತಿ ಅನಂತರ ಬಂತು. ಸುಣ್ಣದ ಉಪಯೋಗ ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಬಳಸುವ ಕಾರ್ಯ, ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರ ಕೊರೆಯುವ ಕಲೆ, ಹೆಣ ಕೊಳೆಯಬಾರದೆಂದು ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಮಸಾಲೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಗೋರಿಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಆಚಾರ ನೀಡುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಇದು ಆರಂಭಿಕ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಹೆಣ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗುವಷ್ಟು ಕಂದಕ ತೋಡಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಣ್ಣು

ಹಾಕುವುದು, ನರಿ ನಾಯಿಗಳು ಕೆದರಿ ಒಳಗೆ ಹೆಣವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದೆಂದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಾರು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನಿಟ್ಟರೆಂದರೆ ಈ ಅನಾಗರಿಕ ಜನರ ಅಥವಾ ಸುಧಾರಿಸಿದ ದೇಶಗಳ ಬಡಜನರ ಗೋರಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗೋರಿಗೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಇದೊಂದು ಪುಣ್ಯದ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಹೆಣ ಹುಗಿವ ಜನ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನಿಂದ ಉಳಿದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಎತ್ತಿಡುವುದು ಮೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧದ ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಬಹಳ ಜನ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೂತ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಗಲ ಹೊರಟನೆಂದರೆ, ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಗೋರಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ಚಿಂದಿಯೋ ಅಥವಾ ಒಂಟಿಯ ಕೂದಲೋ ಇಡದ ವಿನಾ ಆತ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಾರ. ಹೋಗಿ - ಬರುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ಹೀಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದ ಕಲ್ಲಿನ ರಾಶಿಗಳು ಈ ದೇಶದ ಹಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ, ಚತುಃಶೃಂಗಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇಂಥದೊಂದು ಕಲ್ಲರಾಶಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಬಹುದು. ಭಾವಿಕ ಜನರು ಹೋಗಿಬರುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಆ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಕಲ್ಲಾದರೂ ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ 'ಹೂವಲ್ಲ ಹೂವಿನ ಪಕಳೆಯಾದರೂ' ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಗೋರಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೃತನಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮಣ್ಣಿನ, ಕೆಲವೆಡೆ ಕಲ್ಲಿನ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದ ಕಲ್ಲಿನ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೇ ಅದರ ಎದುರು ಮೃತಾತ್ಮನ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದಿಡುವ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೋಳಿ, ಕುರಿ ಅಥವಾ ಉಳಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ, ರೂಢಿ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಾವು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಂಡಿಲ (ಯಜ್ಞಭೂಮಿ) ಎನ್ನುತ್ತೇವೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ಹವನದ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತೇವೋ ಅಥವಾ ಅಗ್ನಿ ಮುಖದಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೋ ಅದರ ಮೂಲ ಈ ಕಲ್ಲರಾಶಿಯಲ್ಲಿದೆ! ಈ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಚಳಿ, ಗಾಳಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಮಳೆಯಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ನಾಲ್ಕಾರು ಕಂಬಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಅಥವಾ ಸೋಗೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಚಪ್ಪರ ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ ಸಾಕು ಮೊದಲ ದೇಗುಲ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಂತೆ! ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮಸೀದಿ, ಕ್ರಿಸ್ತರ ಚರ್ಚು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಜನ ಮಹಾಪುರುಷರ ಸಮಾಧಿ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ದೇಗುಲ ಎನ್ನುವೇ ಮತ್ತೇನು ಅನ್ನೋಣ? ಕ್ರಿಸ್ತರ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈವರೆಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಕುರಿತು ಏನು ಬರೆದನೋ ಅದರಲ್ಲೆಲ್ಲ

ಮೂರ್ತಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಗೋರಿಯು ಸ್ಥಂಡಿಲ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಜೋಪಡಿಗೆ ದೇವಾಲಯದ ರೂಪ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನಷ್ಟೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೃತಾತ್ಮನಿಗೆ ದೇವತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಅವನ ಗೋರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಎಂತಹದು, ಅನಂತರ ಈ ಪ್ರತಿಮೆಗೇನೇ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದು, ಬಳಿಕ ಪುರಾಣ ಹೇಳುವ, ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುವ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಹೋಗುವ, ನಮಾಜು ಪಠಿಸುವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನೀಡಿವ ಪರಿಪಾಠ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

3.3 ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು

-ಕೆ.ಪಿ.ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ

ಈ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಾಗಗಳು ಜೀವಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ಕ್ರಿಮಿಯಾದರೂ ಕೂಡ ಜೀವಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ವಹಿಸುವ ಜಾಗತೆ, ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತ ಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಬಂಧ ಯಾವ ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಸುಳಿಹು ಕೂಡ ಈ ಕಥಾಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ಏರೋಪ್ಲೇನ್, ಚಿಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲೇನು ಕೆಲಸ? ಬಿಲದ ಬಳಿ ನಿಂತು ಆಕಾಶವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಕಾಗೆ ಗುಬ್ಬಿಗಳು ಓಡಿಹೋದುದರಿಂದ ಮಳೆ ಹುಳುಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿತ್ತು. ನೂರಾರುಹುಳುಗಳು ಅಡೆತಡೆ ಇಲ್ಲದೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದವು. ಹಾರಿದ ಮಳೆ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಜೆಟ್ ವಿಮಾನದ ರೀತಿ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲೇ ಟಪ್ಪನೆ ಹಿಡಿದು ತಿಂದು ಏನನ್ನೋ ಕೆಳಗೆಸೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸುವುದೇನನ್ನು ಎಂದು ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದೆ. ಮಳೆಹುಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವುಗಳ ಮೃದುವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಭಾಗವನ್ನು ತಿಂದು ರೆಕ್ಕೆ ಸಮೇತ ರುಂಡವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾರುವ ಚಿಟ್ಟೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೂವಿನ ಮಕರಂದಹೀರುವ ಜೀವಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದಿದ ನಾವು ಈ ಮಾಂಸಹಾರಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಚಕಿತರಾದೆವು. ಹೊಟ್ಟೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮಳೆ ಹುಳುಗಳು ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ರೆಕ್ಕೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದವು. ತಮ್ಮ ದುರ್ಬಲ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆಹುಳುಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನದಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆಗಳ ಲಾಘವವನ್ನು ತುಂಬ ಹೊತ್ತು ವೀಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಈ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಮಾಂಸಹಾರಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಅತ್ತಿಹಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೊರಹಾರುವ ನುಸಿ ಸೊಳ್ಳೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನಲು ಇವು ಅತ್ತಿ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ಆಗ ನನಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು.

ಇದು ತಿಳಿದ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆ ನನ್ನ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತೆಳ್ಳನೆಯ ಪೊರೆಯಂಥ ರೆಕ್ಕೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಇವು ತೇಲಾಡುವುದನ್ನು ನೂರಾರು ಸಾರಿ ನೋಡಿದೆನೇ ಹೊರತು, ಇವು ಎಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡುತ್ತವೆ? ಅವುಗಳ ಮರಿಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ? ಏನನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ? ಇವ್ಯಾವುದನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ತೋಟದ ಬಳಿ ಕೆರೆಯ ಹತ್ತಿರ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಕೆರೆಯ ನೀರೊಳಗಿನ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹುಳು ಜೊಂಡು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಬಂತು. ನೋಡಲು ರೆಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದ ದೊಡ್ಡ ನೋಣದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಯಾವುದೋ ನೀರೊಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹುಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದೇ ತಿಳಿದೆ. ಕೋಮಚ ದೂರ ಹತ್ತಿದ ಹುಳು ಜೊಂಡಿನ ಎಲೆಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿತು. ಕೆಲವು ಸಮಯದ ತರುವಾಯ ಅದರ ಬೆನ್ನಿನ ಭಾಗದ ಚರ್ಮ ಪಟ್ಟನೆ ಸೀಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಹುಳು ಅದರೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗೆ ತಲೆಹಾಕಿತು. ಹುಳದೊಳಗಿಂದ ಹುಳು ಬರುವ ಈ ಭಯಜನಕ ದೃಶ್ಯ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯ್ತು. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡಹುಳು ಹೇಗೆ ಆ ಹುಳುವಿನೊಳಗಿತ್ತು ಚಕಿತನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ.

ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೊದಲಿನ ಹುಳುವಿನ ಬೆನ್ನು ಸೀಳಿ ಹೊರಗೆ ತಲೆ ಹಾಕಿದ ಹುಳು ತೆವಳುತ್ತಾ ರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂತು. ನಮ್ಮ ಪುರಾಣದ ಇಲ್ಲಲ್ಲ ವಾತಾಪಿ ರಾಕ್ಷಸರ ಕತೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. ವಾತಾಪಿ ಊಟ ಮಾಡಿದ ಋಷಿಗಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದನೋ ಏನೋ! ಹೊರಗೆ ತಲೆ ಹಾಕಿದ ಹುಳು ಮುರುಟಿ ಮುದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ರಬ್ಬರ್ ಮೈಯನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳೇ ಹಿಡಿದಿರಬಹುದು ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿದ ಕಾಗದದ ಹಾಗೆ ಈಚೆಗೆ ಬಂದ ಹುಳು ಕೊಡೆ ಬಿಚ್ಚಿದಂತೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತನ್ನ ಮೈಕೈಗಳಿಗೆ ಆಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಅದೊಂದು ಅಂಟಿ ಮುರುಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಅದು ಗಾಳಿಗೆ ಹರಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಕತ್ತಲಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಹಾರಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ನೋಡಿದಾಗ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಹತ್ತಿಬಂದು ಜೊಂಡಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಹುಳು ಹಾಗೇ ಇತ್ತು ಅದರ ಬೆನ್ನಿನ ಬಳಿಯ ಸೀಳಿನಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾಲಿ ಟೋಳ್ಳು! ಈ ವಿಚಿತ್ರ ದೃಶ್ಯ ನೋಡಿದ ನಂತರವೇ ನಾನು ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆಯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ತಿಳಿಯಲು ಪುಸ್ತಕ ತಿರುವಿ ಹಾಕಿದೆ.

ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲೂ ನೂರಾರು ಬಣ್ಣದ ನೂರಾರು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಚಿತ್ರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು ಅವುಗಳ ಲಾರ್ವಮರಿಗಳು ಹೊರಬಂದು ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬೆಳೆದರೆ ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಮರಿಗಳು ನೀರಿನೊಳಗೆ ಕ್ರಿಮಿ

ಕೀಟಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ನೀರಿನೊಳಗಿನ ಆಮ್ಲಜನಕ ಉಸಿರಾಡಲು ಆಗ ಅವಕ್ಕೆ ಮೀನುಗಳಿಗಿರುವಂತೆ ಗಿಲ್ ಅಥವಾ ಕಿವುರುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಮರಿಗಳು ನೀರೊಳಗಡೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಮರಿ ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಜೊಂಡನ್ನು, ಗಿಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಚಿಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಈ ಮರಿಗಳು ಕೋಷಾವಸ್ಥೆಗೆ ಹೋಗಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆ ಮರಿ ನೀರಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಒಳಗೆ ಆಗಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡು ಹುದುಗಿಕುಳಿತಿರುವ ಚಿಟ್ಟೆ, ಮರಿ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಮ ಒಡೆದು ಅದರೊಳಗಿಂದ ತೆವಳಿ ಹೊರಬಂದು ಹಾರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯುವ ಮರಿ ಚಿಟ್ಟೆಯಾದ ನಂತರ ಜೀವಿಸಿರುವುದು ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಷ್ಟೇ. ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಹಾರುತ್ತಲೇ ತಮ್ಮ ಬಾಲದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಕೋಳಿ ಕುಟುಕಿದ ಹಾಗೆ ಕುಟುಕುವುದನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿರಬಹುದು ಅದು ನೀರೊಳಗೆ ಮೊಟ್ಟೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಲು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವುದರಿಂದ ನಾವು ಇದನ್ನು ಚಿಟ್ಟೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಯೇ ಹೊರತು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇದರ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಿಗಿಂತ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಒಂಟೆಹುಳು

ಆದರೆ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅತ್ತಿತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದಾಗ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಬೀಡಾಗಳು ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಇದು ನರಮನುಷ್ಯರ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಹಕ್ಕಿಯೋ ಹುಳುವೋ ಈ ತರ ಎಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಡ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಸಾಕುವುದನ್ನೇ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಯಾವ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕಿತಾಪತಿ ನಡೆಸಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳೇ ಆಗಲಿ ಹಕ್ಕಿ ಕೀಟಗಳೇ ಆಗಲಿ ಬೋರಾದಾಗ ಎಲೆ ಕುಯ್ದು ಬೀಡ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಸಾಕುತ್ತವೆಂದು ನಾನಂತು ಎಲ್ಲೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾವುದೋ ಜೀವಿ ಏನೋ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಈ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರಬೇಕು, ಏನಿರಬಹುದು? ನಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅಬ್ಬಲುಮರದ ಪ್ರತಿ ಎಲೆ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಯಾವುದೋ ಸೋಮಾರಿ ಹುಳುವೋ ಕೀಟವೋ ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕಂಡೇ ಕಾಣುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲಿ ಅಥವಾ ಹಾರಿಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಇಡೀ ಮರದ ಪ್ರತಿ ಕೊಂಬೆಯನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಿಲಗಿಚ್ಚಿಯಂತೆ ಅಲುಗಾಡಿಸಿದೆ. ಎಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಬೀಡಾಗಳು ಉದುರಿದವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೆ

ಯಾವ ಜೀವಿಯ ಸುಳಿವೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಯೋಚಿಸಿದರೂ ಏನೂ ತಲೆಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಹೇಗೆ? ಬೋರಾಗುತ್ತದೆಂದು ಗೊಣಗುತ್ತಾ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತವನಿಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಮಹಾ ರಹಸ್ಯತಮ ಒಗಟು ಎದುರಾಗಿತ್ತು. ಒಂದಷ್ಟು ಬೀಡಾಗಳನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ಜೇಬಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಗೆಳೆಯ ಬೆಳವಾಡಿಯವರಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ.

ಬೆಳವಾಡಿ ಜೊತೆ ಹಲವು ಬೀಡಾಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸೂಚನೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಒಂದು ಬೀಡಾದ ಒಳಗೆ ಒಂದು ಕೂದಲಿನಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಹುಳು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಹುಳು ಎಷ್ಟು ಸಣ್ಣದಿತ್ತೆಂದರೆ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಅದು ಆ ಎಲೆಯನ್ನು ಬೀಡಾಕಟ್ಟಿ ಒಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾವುದೋ ಕೀಟ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು ಬೀಡಾ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಸಾಕುತ್ತಿದೆ! ಹಸಿ ಎಲೆ ಬಾಡುವ ಶಾಖಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಒಡೆದು ಮರಿ ಈಚೆಗೆ ಬಂದು ಎಲೆ ತಿಂದು ಬೆಳೆಯುತ್ತೆ ಅಲ್ಲವೆ?

ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಎಲೆಗಳೊಳಗೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಎಲ್ಲೋ ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು. ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕ ಮೊಟ್ಟೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ! ಕೆಲವು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಮೈಕ್ರೋಸ್ಕೋಪಿನ ಅಡಿ ಇಟ್ಟು ನೋಡಿದೆವು. ಎಲೆಯ ಮಡಿಕೆಯ ತುಟ್ಟ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಹಳದಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಪ್ರತಿ ಬೀಡಾದೊಳಗೂ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇದು ಯಾವುದೋ ಹುಳದ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕ ಕೆಲಸವೇ ಎಂದು ಪತ್ತೆಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಸಮಾಧಾನ, ಆದರೆ ಇದು ಯಾವುದರ ಕೆಲಸ?

ನಾನು, ಬೆಳವಾಡಿ ಮರವನ್ನೂ ಮತ್ತೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಹೋದೆವು. ನಾವು ಹೋದಾಗ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಬೀಡಾಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಕಂಡಿತಾದರೂ ಅದು ಯಾವ ಹುಳದ ಕೆಲಸ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಸುಳಿವೇ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕಾದರೂ ಆ ಮರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಹುಳವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅದು ಯಾವ ಹುಳುವೆಂದು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕೊನೆ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಆ ಬೀಡಾಗಳನ್ನು ಆ ಮರದ ಒಂದಷ್ಟು ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ಒಯ್ದು ಬೀಡಾದೊಳಗಿಂದ ಬರುವ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಲ್ಲೇ ಬೆಳೆಸಿ ಆ ಹುಳು ಕೊನೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಹುಳುವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆವು. ಈ ಕೆಲಸ ಪಾರ್ವತಿಯವರದಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ಬೀಡಾಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿದೆವು.

ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಅನಂತರ ಪ್ರತಿ ಬೀಡಾದಿಂದಲೂ ಕೆಂಪು ರೆಕ್ಕೆಯ ವಿಚಿತ್ರ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಒಂಟಿಯಾಕಾರದ ಮಿಡತೆಗಳು ಈಚೆಗೆ ಬಂದವು. ಪಾರ್ವತಿ ಅವು ಈಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನಮಗೆ ಕರೆದುತೋರಿಸಿದರು. ಹುಳುಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಗುಂಪಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಒಂಟಿಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಆಚೀಚೆ ಚಾಚುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಹಾರಲು ದಾರಿ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇದೆಯೆ ಎಂದು ಮೀಸೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದವು.

ಓಡು ಹುಳದ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರದಂತೆ ಕಾಣುವ ಈ ಒಂಟೆ ಹುಳು ಓಡು ಹುಳುಗಳ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಗೊಬ್ಬರದಲ್ಲಿ, ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಿಗುವ ಬಿಳಿ ಹುಳುಗಳನ್ನು ನೀವೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ನೋಡಿರಬಹುದು ಅವೆಲ್ಲಾ ಓಡು ಹುಳುಗಳ 'ಲಾರ್ವ' ಅಥವಾ ಮರಿಗಳು. ಅವು ಮಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಗೊಬ್ಬರದೊಳಗೆ ಬೆಳೆದು ಕೋಶಾವಸ್ಥೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅನಂತರ ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಲಾರ್ವ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿ ಓಡುಹುಳುಗಳಾಗಿ ಈಚೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಗರಟದ ಚಿಪ್ಪಿನಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಇದರ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಹೊರಕವಚದ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಹುಳುಗಳಿಗೆ ಓಡು ಹುಳುಗಳೆಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹುಳುಗಳು ನಿಜವಾದ ಹಾರುವ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಚಿಪ್ಪಿನ ರೆಕ್ಕೆಗಳೊಳಗೆ ಡಬ್ಬಿ ಮುಚ್ಚಿದಂತೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹಾರುವಾಗ ಈ ಎರಡು ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಒಳಗಿರುವ ಪಾರದರ್ಶಕ ಹಾರುವ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಪ್ರೊಪೆಲ್ಲರ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ರೈಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಒಂಟೆ ಹುಳದ ವಿಸ್ತಾರ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಮಿಕ್ಕಿರುವ ನನ್ನ ಇಡೀ ಜೀವಮಾನ ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟರೂ ಸಾಲದು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಇವೆ.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬೀಡಾಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಸೆದಿದ್ದ ಅಸಾಮಿ ಈ ಒಂಟೆಹುಳವೇ ಎಂದು ಪತ್ತೆಮಾಡಿದ ನಂತರ ನಮಗೆ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿದಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು.

ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿದ್ದೇನೋ ಸರಿ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಸಂಶಯಗಳು ನಮ್ಮ ಅಂತಃ-ಕರಣವನ್ನು ಕುಟುಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆರಳುಗಳಾಗಲಿ ಕೈಗಳಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಮಡಚಿ ಬೀಡಾ ಕಟ್ಟುವುದು ಹೇಗೆ, ನಡೆಯುವುದೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತಾವ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೂ ಬರದ ಮುಳ್ಳಿನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಎಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೀಡಾ ಕಟ್ಟುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ. ಬೀಡಾ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಎಲೆ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಮೊಟ್ಟೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಹೇಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿದಷ್ಟು ನಮಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಜಟಿಲವಾಗಿ ಕಾಣತೊಡಗಿತು. ಈ ಹುಳುಗಳು ಬೀಡಾ ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ನೋಡೇಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಟಾರ್ಚ್ ರಾತ್ರಿ ಸಹ ಪಹರೆ ಕಾದೆವು. ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷದವರೆಗೂ ಇದು ಬಗೆ ಹರಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮೊನ್ನೆ ಈ ಹುಳುಗಳು ಬೀಡಾ ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ನೋಡಿದ ಬೆಳವಾಡಿ ಯಾರ ಕೈಲೂ ಕೂಡಲೇ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕದ್ದು ಕುಳಿತು ಈ ಹುಳುಗಳು ಬೀಡಾ ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.

ಮೊದಲು ಹುಳು ಬಂದು ಕುಳಿತು ಎಲೆ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಾಡಿ ಅದರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಸರಿ ಇದೆಯೇ ನೋಡುತ್ತದೆ ಆಮೇಲೆ ತೊಟ್ಟಿನ ಬಳಿ ಎಲೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯೆ ದಿಂಡು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎಲೆಗಳಿಗೆ ಗಿಡದಿಂದ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಸ್ಯರಕ್ತ ಬರುವುದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕತ್ತರಿಸಿದ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಹುಳು ದೂರ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಗೆ ಎಲೆ ವೇಗವಾಗಿ ಬಾಡುತ್ತದೆ. ಬಟ್ಟೆಯಂತೆ ಮೆತ್ತಗಾಗಿ ಎಲೆ ಹೇಗೆಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಮಡಚಲು ಬರುತ್ತದೆ ತಾವಾಗಿಯೇ ಬಾಡಿ ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಎಲೆಯನ್ನು ದಿಂಡಿನ ಬಳಿ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಿಂದಲೂ ಮಡಿಚುತ್ತವೆ. ತುದಿಯಿಂದ ಎರಡು ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತಿ ಆ ಸುರುಳಿಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ರಂಧ್ರ ಕೊರೆದು ಅದರೊಳಗೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲಿಂದ ಬೀಡಾ ಮಾಡಲು ಒಂಟೆಹುಳುಗಳಿಗೆ ಕೆಲವೇ ಸೆಕೆಂಡುಗಳು. ಎಲೆಯನ್ನು ಸರಸರ ಬೀಡಿ ಸುತ್ತಿದ ಹಾಗೆ ಸುತ್ತಿ ಎಲೆ ವಾಪಾಸ್ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಮಡಚಿ ಸುರುಳಿಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸುತ್ತದೆ. ಗಿಡದ ಮೇಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಕಸದ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಷೇಮ ಎಂದೋ ಏನೋ ಬೀಡಾ ಬಂದೋ ಬಸ್ತಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಎಲೆಯ ದಿಂಡನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಡಾವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಉದುರಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

3.4 ಓದು ಪಠ್ಯ: ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಅಡೆತಡೆಗಳು

—ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ

ಡಾರ್ವಿನ್‌ನ ವಿಕಾಸ ವಾದದಂತೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲ ಆಮೀಬಾ ಒಂದು ಜೀವಕಣ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜೀವಕಣ ಬೆಳೆದು ವಿವಿಧ ಘಟ್ಟಗಳ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗಗಳನ್ನು ಹಾದು ಈ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಥೆ ಅದ್ಭುತವಾದದ್ದು. ರೋಮಾಂಚಕಾರಿಯಾದದ್ದು, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಇರುವ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ವಿವೇಚನೆ ಮತ್ತು ವಾಕ್ ಶಕ್ತಿ, ಉಳಿದ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಿಂತ ಕೀಳು, ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ.

ಕಪಿಮಾನವನಿಗೆ ಚಿಂತನಶಕ್ತಿ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೂ ಉಳಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಅವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞ, ಹಸಿವಾದಾಗ ಬೇಟೆಯಾಡಿಕೊಂಡು, ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು ತಿಂದುಕೊಂಡು ಕಾಡುಮನುಷ್ಯನ ಹಾಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ನೋಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಸಹಜವೇ! ಕೈಯಿಂದ ಕಳಚಿಬಿದ್ದ ಕಲ್ಲು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲೇಬೇಕು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಿಸಾಡಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಅವಸ್ಥೆಯೂ ಅಷ್ಟೆ. ಏಕೆ? ಹೇಗೆ? ಈಗಲೂ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರತಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೂಲಮಾನವ ಮಂದಮತಿಯಾದಾಗ್ಯೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿವೇಚನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಇವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ಗಾಢವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದವು. ಆ ಪ್ರಾಚೀನ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಆದ ಪ್ರಭಾವದ ಅವಶೇಷ ಇಂದಿಗೂ ಈ ಆಲೋಚನಾ ಜೀವಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ನಿಂತೇ ಇದೆ.

ಲಾಂಛನ

ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲಿನ ಅನಾಗರಿಕ ಮಾನವ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿರಬೇಕು. ಜಂಘಾಬಲವೇ ಉಡುಗಿ ಹೋಗಿರಬೇಕು. ಇವು ದೇವತೆಗಳ ಕೋಪದ ಲಾಂಛನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈಗಲೂ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಜನರಲ್ಲಿಯೇ ಏಕೆ, ಉಳಿದ ಹಲವು ಜನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ನಂಬಿಕೆಗಳೇ ಇವೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಗ್ರಹಣದ ಅನುಭವವಂತೂ ಇವನ ಮೇಲೆ ಭಯಂಕರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರಬೇಕು, ಮಟಮಟ ಮದ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಗಾಡಾಂಧಕಾರ; ಹಾಲು ಚೆಲ್ಲಿದ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಅನುಭವ. ಗಂಡಾತರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ನೆಮ್ಮದಿಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರು. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರನ್ನು ಯಾವುದೋ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನುಂಗಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ ಹೋಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ಊಹೆ. ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಅಧ-
'ವಾ ಭಯಪಡಿಸಲು ಸಾಮೂಹಿಕ ಕೂಗಾಟ, ವಾದ್ಯಗಳ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ. ದೇವಸಮಾನರಾದ, ಬೆಳಕು ಕೊಡುವ, ಜೀವ ಪೋಷಿಸುವ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಗೇ ಇಂತಹ ಆಪತ್ತು ಒದಗಿದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮಂತಹ ಅಲ್ಪಜೀವಿಗಳು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು ಸಹಜವೆಂಬ ಸಮಾಧಾನ. ಗ್ರಹಣ ಕಾಲ ಕಳವಳದ ಅವಧಿ. ಊಟವಿಲ್ಲ, ಅಡುಗೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಇಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಬಂಧ ವಿಮೋಚನೆಯಾದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆರಂಭ.

ಕಾಡು ಜನರಿಗೆ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳು ಮುರಿಯುವಾಗ ಆಗುವ ಶಬ್ದ ಅದರೊಳಗಿನ ಚೇತನದ ಅದೃಶ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಚೇತ್ಕಾರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಬಿದಿರು ಮಳೆಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟ ಕಾಡುದೇವತೆಯೆ ಗೋಳಾಟವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಮನುಷ್ಯದ ಯೋಚನಾಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಯಾವ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲವೋ ಅವು ಪ್ರಕೃತ್ಯಾತೀತ ಆದವು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಅಂತಹ ಒಂದೊಂದು ಘಟನೆಯ ಹಿಂದೆ ಒಂದೊಂದು ದೇವತೆಯ ಕೈವಾಡವಿರಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬಲವಾಯಿತು. ಇಂದ್ರನ ರಥ ಚಲಿಸುವಾಗ ಗುಡುಗು, ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ ಗುಡುಗಿನ ಆಭಟವೂ ಅಧಿಕ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಮಿಂಚು, ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಡೆಯಲಾರದ ಕೋಪ ಬಂದಾಗ ಎಸೆದ ಅಸ್ತ್ರವೇ ಸಿಡಿಲು. ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇದೇ ವಿಧವಾದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮೊದಲಾದವು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗುಡುಗು, ಮಿಂಚು, ಸಿಡಿಲು ಇಂದ್ರನ ಕೈವಾಡವಾಗಿದ್ದರೆ ಗ್ರೀಕರಲ್ಲಿ ಜೀವಪಿತೃ ಈ ಲೀಲೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿದೇವತೆ, ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಪುರುಷನಾದ ಮತ್ತು ಜೀವಪೋಷಕನಾದ ಸೂರ್ಯ, ಭಗವಾನ್ ಆದ. ಈಗಲೂ ಸೂರ್ಯ ದೇವರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಇದೆ.

ಪೂಜ್ಯತೆ

ಪೂಜೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿವೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದು. ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಈಗಲೂ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬೆಂಕಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಸೂರ್ಯನ ಕಿಡಿ. ಆದುದರಿಂದ ಅಗ್ನಿಗೂ ಅದೇ ಪೂಜ್ಯತಾ ಭಾವನೆಯೇ ಸಂದಿದೆ. ಸಲ್ಲುತ್ತಾ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಹೋಮ ಹವನಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯೇ ಅಧಿದೇವತೆ. ಅಗ್ನಿಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡುವವನು ಅತ್ಯಂತ ಬಲವಾದ ಧರ್ಮಸಂಕಟದ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಂಬತ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಎಣ್ಣೆ ದೀಪವನ್ನಾಗಲಿ ಹಚ್ಚಿದಾಗ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸುವುದು ಈಗಲೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯ ದೀಪಕ್ಕೂ ಅದೇ ಮಾನ್ಯತೆ, ಕತ್ತಲು ಭಯಾನಕ. ಬೆಳಕು ಕತ್ತಲನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವನೂ ಕತ್ತಲನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕತ್ತಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ, ಜ್ಯೋತಿ ಜ್ಞಾನದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಔನ್ನತ್ಯದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಸಮೃದ್ಧಿಯಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ಭೂಮಿ, ದೇವತೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಭೂಮಿತಾಯಿಗೆ ಪೂಜೆ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಈಗಲೂ ಸಲ್ಲುತ್ತಿವೆ. ಮಳೆಗೆ ಅಧಿದೇವತೆ ವರುಣ. ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಶಮನ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದಿರುವ ವರುಣನಿಗೆ ದೇವಗಣದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯಸ್ಥಾನ. ಧೂಮಕೇತುವಿನ ಆಗಮನ ಅನಿಷ್ಟ ಸೂಚಕವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರುಷರ ಸಾವಿನ ಮುನ್ನೂಚನೆ ಎಂಬ ಪ್ರಬಲ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದಿತು.

ದೇಹಕ್ಕೂ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಗೂ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ, ಖಾಯಿಲೆಯನ್ನನುಭವಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿಯಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ರೋಗಗಳ ಹಿಂದೆ ಚಿಲ್ಲರೆ ದೇವತೆಗಳ ಕೈಚಳಕವಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದ್ದಿತು. ಇಂತಹ ರೋಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಷ್ಟೂ ತದನುಗುಣವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಕಾಲರಾಗೆ ಒಂದು ದೇವತೆ ಅಥವಾ 'ಅಮ್ಮ' ಸಿಡುಬಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು 'ಅಮ್ಮ' ಪ್ಲೇಗಿಗೆ 'ಪಿಳೇಕಮ್ಮ' ಇವೆಲ್ಲಾ ನವೀನ ದೇವತೆಗಳು. ದೇಹ ಸಂಬಂಧವಾದ ರೋಗಗಳು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಸಾದವಾದರೆ ಮನೋರೋಗಗಳು ದೇವತೆಗಳ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಸ್ವರೂಪ. ಇಂತಹ ರೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲವು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಕೆಲಸಗಳು ಈ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪುಷ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ನಂಬಿಕೆ

ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಾಗ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅನಿಷ್ಟ ಒದಗುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಕೋಪ ಬಂದ ಜನಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೇ ಕುಪಿತ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಸಹಜ. ದೇವರು ಅತಿಮಾನುಷ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಿಯವೋ ಅದೇ ದೇವರಿಗೂ ಇಷ್ಟ. ಕೋಳಿಯಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಕೋಡುಬಳಿಯಾಗಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೇ! ನರಬಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಕಾಣಿಕೆ; ಈಗಲೂ ನರಬಲಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವನಿಗೆ ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ನಂಬಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೂಲ ಆಸ್ತಿ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ಆಸ್ತಿಯು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಡು ಆಗಿದೆ. ಏತನ್ಮಧ್ಯೆ ಹಲವು ನಶಿಸಿಹೋಗಿವೆ. ಹಲವು ನಂಬಿಕೆಗಳು ವಸ್ತುಶಃ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ವರೂಪ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಜನರು ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಭೂಮಿ ಯಾರ ಅಜ್ಜನ ಆಸ್ತಿಯೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಸಂಘ ಜೀವನ. ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲಸುವುದು ವಾಸಮಾಡುವುದು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ಅಪಾರವಾದ ಭೂಸಂಪತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಅಷ್ಟು ಭೂಮಿಯ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದಿತು. ಆಕಾಶ ನೋಡಲು ನೂಕುನುಗ್ಗಲೇಕೆ? ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಾಮ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಘರ್ಷಣೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿದ್ದಿತು.

ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಜನಗಳ ಪ್ರಪಂಚ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ನಡೆಯುವಷ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವಷ್ಟು □ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಪಂಚ. ಕುದುರೆ ಗಾಡಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಪಂಚ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು. ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಜನಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನಂಬಿಕೆಗಳು. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಬೆಳೆದವು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ನಿಯಮಗಳಾದವು. ಇವುಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ನಿಯಮಗಳೆಂದು ಆ ಜನಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಅದು ಅವರ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಕೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಮಂಡೂಕಕ್ಕೆ ಆ ಬಾವಿಯೇ ಪ್ರಪಂಚ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪೂ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಎಟಕುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ

ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಒಂದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಘಟನೆಗಳಾದ ಗುಡುಗು, ಸಿಡಿಲು, ಮಿಂಚು, ಬೆಂಕಿ, ಬೆಳಕು, ಕತ್ತಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಸಹಜವಾದ ರೋಗ, ಸ್ವಪ್ನ ಮತ್ತು ಸಾವು ಭೂಮಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳ ಜನಗಳ ಮೇಲೂ ಒಂದೇ ವಿಧವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರಬೇಕು.

ಶೋಷಣೆಯ ಸಾಧನ

ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಇತಿಮಿತಿಗಳಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಿಗಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಉಪೋತ್ಪತ್ತಿಗಳಿಗಾಗಲೀ ಸೀಮಿತ ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ವಿಧಿಸುವುದು ಅಪೂರ್ವ ಅನ್ಯಾಯ. ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದಂಥದ ಆಧಾರವಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಜಾತಿಮತಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವವನು ಎಂತಹ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಲೀ, ಪಂಡಿತನಾಗಲೀ ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರನ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಘಳಿಡೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಧರ್ಮವನ್ನು ಶೋಷಣೆಯ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಜಾತ್ಯಂಧನಿಗೆ ತನ್ನ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಉಪಜಾತಿ, ಒಳ ಉಪಜಾತಿಗಳೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅವನಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲವು ದೈವದತ್ತನೇ; ಜಾತ್ಯಂಧರ ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜಾತಿಗಳಿಗಿಂತ ನಿಕೃಷ್ಟವೆಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹರಿಜನರಲ್ಲಿನ ಬಲಗೈ ಷಂಗಡ ಎಡಗೈ ಪಂಗಡಕ್ಕಿಂತ ಬಹು 'ಶ್ರೇಷ್ಠ'. ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹಣಾಹಣಿ ಆಗುವುದು ಸಹಜ. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಳಿದ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದು ಸಮಾಜ ನೂರಾಗಿ ಒಡೆದುಹೋಗಿದೆ. ಮತಾಂಧರಿಂದ ತಾರ್ಕಿಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿರಬಹುದಾದ ಪಂಗಡಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ತುಂಬಾ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯಷ್ಟೇ ಅಮಾನುಷವಾದುದು ವರ್ಣಸಮಸ್ಯೆ. ಬಿಳಿಯ ಚರ್ಮದ ದೇಹ ಎಲ್ಲಾ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಅವಾಸ್ಥಾನವೆನ್ನುವುದು

ಮೂರ್ಖತನದ ಪರಮಾವಧಿ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಂತೂ ಇದೊಂದು ಬಿಡಿಸಲಾರದ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ನಮಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವೆನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಯೆಹೂದಿಗಳ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡವೇ ನಡೆದುಹೋಯಿತು. ಮನುಷ್ಯನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಕರಾಳ ಅಧ್ಯಾಯ.

ಅನುಕರಣೆ

ಒಂದು ಜಾತಿಗೂ ಇನ್ನೊಂದು ಜಾತಿಗೂ ಇರುವ ಮೂಲಭೂತ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಥವಾ ಕರ್ಮ. ಬಹು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಅರ್ಥ ಹೀನವಾದವು. ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಕರ್ಮಪದ್ಧತಿಗಳು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮದ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ತ್ಯಾಗೀಶಾನಂದಜೀಯವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಒಬ್ಬ ಆಚಾರವಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಕ್ಕು ಇದ್ದಿತು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಿಥಿ ಮಾಡುವ ದಿವಸ ಆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಅದನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಕರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವಾಗಲಿ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಈಗಲೂ ನಿಜ. ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವುದು ತಿಥಿಯ ವಿಧಿವತ್ತಾದ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂದು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ದೈವಧೀನನಾದನು. ಆಮೇಲೆ ಬೆಕ್ಕೂ ಕಾಲವಾಯಿತು. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ತಿಥಿಯ ದಿನ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ತಂದು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ತಿಥಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಆ ಪಂಗಡದ ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಥಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಯಿತು.

ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತರು ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣ ವಿಮೋಚನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಹೋದರು. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಅನೇಕ ಮಮದಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ತಾಮ್ರದ ತಂಬಿಗೆಗಳಿದ್ದವು. ಆ ಪಂಡಿತರು ತಮ್ಮ ತಾಮ್ರದ ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಆ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಆ ತಂಬಿಗೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮರಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದರು. ಆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮರಳು ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಇದರಲ್ಲಿ

ಏನೋ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದು ತಾವು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಂಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮರಳನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸ್ನಾನ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ತಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪರದಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಜನಗಳು ಮಾಡಿದ್ದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಅನುಕರಣೆ. ಗ್ರಹಣದ ದಿನ ಪಂಡಿತರು ಮಾಡಿದ್ದು, ತಿಥಿಯ ದಿನ ಆಚಾರವಂಥರು ಮಾಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಅನುಕರಣೆಯೇ! ಅಪ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಮಗ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅವನು ಅರ್ಥ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡವರು ರೂಪಿಸಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ತಾರ್ಕಿಕ ಮನೋಭಾವ 'ತಲೆಹರಟೆ ಮನೋಭಾವವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು

ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೇ! ಅಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಳಹದಿ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾಸ್ತಿಕನೆಂದು ಕರೆದರು ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಹಬ್ಬಿವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಲವರಿಗೆ ಯಾವ ಬಣ್ಣದ ಬೆಕ್ಕು ಅಡ್ಡ ಹೋಗುವುದು ಅಶುಭ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅವಲಕ್ಷಣ ಕಪ್ಪು ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲು. ಸಹಜವಾದ ಅಂಗೈ ಗೆರೆಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹದರ್ಥ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಬುಡುಬಡಿಕೆಯವನು ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ, ಹಲ್ಲಿಯ ಲೋಚಗುಟ್ಟುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು, ಮಂಗಳವಾರ ಅಮಂಗಳದ ಚಿಹ್ನೆಯಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅದು ಪವಿತ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ದಿನವಾಯಿತು. ದಿನದ ಇಂಥಿಷ್ಟು ಕಾಲ ರಾಹುಕಾಲ, ಗುಳಿಗಕಾಲ, ಯಮಗಂಡಕಾಲಗಳಾಗಿ ಶುಭ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿಷೇಧವಾಯಿತು. ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದ ಮಲಗುವ ತನಕ ಜೀವನ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಮಯವಾಯಿತು. ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮಲಗಬೇಕು? ಎಡಗಡೆ ಏಳಬೇಕೆ? ಬಲಗಡೆ ಏಳಬೇಕೆ? ಎಷ್ಟೂ ಸೀನೂ ಸೀತರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು? ಕೆಲವು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಒಳ್ಳೆಯವು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕೆಟ್ಟವು, ಕೆಲವರಿಗೆ ಏಳನೇ ಸಂಖ್ಯೆ ಅನಿಷ್ಟ ಸೂಚಕ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಖ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಬೆಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಕೆಲವರ ಕಣ್ಣು ದೃಷ್ಟಿ ಕೆಡುಕನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈಗಲೂ 'ದೃಷ್ಟಿ' ತೆಗೆಯಲು

ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ ನಿವಾಳಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಅಪರೂಪವಲ್ಲ. ಕೈಗುಣ ಕಾಲುಗುಣಗಳಲ್ಲಿಯೂನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಮದುವೆಯಾದ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅಕಸ್ಮತ್ತಾಗಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಆಯಿತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನ ಪಾಪ! ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರ ಪಾಪ ಆ ಅಬಲೆಯ ಮೇಲೆ. ಆಕೆಯ ಜೀವನ ನರಕಪ್ರಾಯ.

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ

ಹಸ್ತಸಾಮುದ್ರಿಕಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಂತೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಬಹು ಪುರಾತನವಾದುದು. ಪ್ರತೀ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಗ್ರಹಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟೆಂದು ಮನುಷ್ಯನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಸಮಾಧಾನದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಇಬ್ಬರು ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜ್ಯೋತಿಷಿ ತನ್ನದೆಯಾದ ತರ್ಕ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಅಥವಾ 'ವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ, ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯಾದರೂ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಅವರು ಹೇಳುವ ಭವಿಷ್ಯ ಅಸ್ಪಷ್ಟ, ಅಡ್ಡ ಗೋಡೆ ಮೇಲಿನ ದೀಪ. ಆಟೋರಿಕ್ವಾ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದುಹೋದಾಗ ವಾಹನ ಭಯದ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಜವೆಂದು ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ವಿಜ್ಞಾನದ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಏರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಕೆಲವು ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳೂ ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ, ಸುಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ, ಅಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ, ಏನೇ ಆಗಲಿ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಿಜ. ದುರ್ಬಲ ಹೃದಯದವರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮೋಸಹೋಗುವ ಜನರ ಶೋಷಣೆ ಇದರಿಂದ ಯಥಾ ಶಕ್ತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಬಹು ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗ. 'ಉದರ ನಿಮಿತ್ತಂ ಬಹುಕೃತ ವೇಷಂ'

ಮೈಮೇಲೆ ದೇವರು

ದೇವರು ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಮೈದುಂಬಿ ಬರುವುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹುಮಂದಿಗೆ ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗಿದೆ! ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ನೋಡಲು ಅಥವಾ ದೇವರ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಲು ಬಹು ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಸಂಯಮದ ಜೀವನ

ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ದೇವರಿಗೆ ತುಂಬ ಜಂಭ ಹೆಚ್ಚು! ಈಗ ದೇವರ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೈಕಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರಿಗಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗುತ್ತಾನೆ! ದೇವರು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ದೇವರ ಮಹಿಮೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಳಗಳು ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಜನಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳು. ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.

ಪವಾಡ

ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಂತೂ ಪವಾಡಗಳೋ ಪವಾಡ! ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರು ಬಹುಮಂದಿ ಕೈಬೀಸಿದರೆ ವಸ್ತುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಂತೆ ಶೂನ್ಯದಿಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವವನು ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ತ. ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗಳೂ ತುಂಬಾ ಅಲ್ಪವಾದವು ಆದರೆ ಈ ಪವಾಡ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಉಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಪಾಪ! ಉಳಿದ ಬಹು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾನುಭಾವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಷ್ಟೇ ಅಜ್ಞಾನಿ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಿಗೆ ತನ್ನ ಭಾಷೆ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಈ ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಒಬ್ಬ ಹೈಸ್ಕೂಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅಲ್ಲದೆ ತಾನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳ ಗಾತ್ರ ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಷ್ಟಿಯ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಗುವಂಥವು ಜೊತೆಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಮಾಲುಗಳೇ! ಎಲ್ಲಾ ಅದೇ ನಮೂನೆ. ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಭಾಗವಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳ ಪುನಃ ಪ್ರದರ್ಶನ.

ವಿಜ್ಞಾನಿಯ ಸಾಧನೆ

ವಿಜ್ಞಾನ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಔನ್ನತ್ಯದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನಿ ಅಣುಪರಮಾಣುಗಳ, ಗೃಹ ಉಪಗೃಹಗಳ ಗುಣಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹುಟ್ಟು, ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಸಾವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಚಂದ್ರನನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಕೆಲವು ಗ್ರಹಗಳಿಗೂ ಭೇಟಿ ಕೊಡುವ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯ ಆಸೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆತ್ಮದ 'ಆವಾಸ ಸ್ಥಾನವಾದ' ಹೃದಯವನ್ನೇ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವ

ಮೂಲಾಣುವಾದ 'ಜೀನ್' ಅನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಇಗೋ! ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾನೆ.

4. ಸೃಜನಶೀಲತೆ

4.1	ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಹಿಂಡು ಬೆದರ್ಯಾವು	- ಜಾನಪದ	096
4.2	ಕಥೆ ಕಟ್ಟುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು	-ಅಮರೇಶ್ ನುಗಡೋಣಿ	098
4.3	ಲೇಖಕಿಯ ತಲ್ಲಣಗಳು	-ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ	108
4.4	ಓದು ಪಠ್ಯ: ಬಿಚ್ಚಿದ ಜೋಳಿಗೆ	-ಡಾ ಸ.ಜ. ನಾಗಲೋಟಿಮಠ	114

4. ಸೃಜನಶೀಲತೆ

ಆಶಯ

ಯಾರು ನೀ ಕವಿತೆ

ಕಾಡುವ ಶಬ್ದಗಳ ಪಾತಾಳಗರ್ಭದೊಳತಿರುಳೆ
ಅನೂಹ್ಯ ಅರ್ಥಗಳ ಪರ್ವತದ ನೆರಳೆ

ಎಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವೆ ನೀನು
ಹರಳು ಗಟ್ಟಿದ ಮುಂಜಾನೆ ಮಂಜಿನ ಹನಿಯೆ
ಮೋಡಗಟ್ಟಿ ಬೆಟ್ಟ ಮಾಡಿ ಇಳೆಗಳಿಯದ ಮಳೆಯೆ
ಹೇಗಿರುವೆ ಹೇಳು

ಹೇಳಿತು ಕವಿತೆ
ಕತ್ತಲಾಳದ ಸೂರ್ಯೋದಯವನ್ನು
ಬೆಳಕನಾವರಿಸಿ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು

ಹೇಳುತ್ತದೆ ಕವಿತೆ:
ಇದ್ದು ಹೋದ ನಿನ್ನೆಯೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು
ನಾಳೆಯೆಂಬ ಊರುಗೋಲು ಹಿಡಿದ ಬದುಕನ್ನು

(ಸಂಗ್ರಹ : ಯಾರು ನೀ ಕವಿತೆ)

- ಮೂಡ್ನಾಕೂಡು ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ

4.1 ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಹಿಂಡು ಬೆದರ್ಯಾವು

—ಜಾನಪದ

ತೊಟ್ಟೀಲ ಹೊತ್ಕೊಂಡು ತವರ್ವಣ್ಣ ಉಟ್ಟೊಂಡು
ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಿಮ್ಮೆ ಹೊಡಕೊಂಡು | ತಂಗ್ಯಮ್ಮೆ
ತಿಟ್ಟತ್ತಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡ್ಯಾಳ.

ಹರಳ ಎಲೆ ಮುದ್ದು ಬೆಳ್ಳಿತಾವರೆ ಮುದ್ದು
ಹಣ್ಣುಳ್ಳ ಮರಕೆ ಗಿಣಿ ಮುದ್ದು| ಕಂದಯ್ಯ
ನೀ ಮುದ್ದು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆಲ್ಲ.

ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗಿನ ಕಂದ ಬೆಟ್ಟಾಕೆ ಚೀಪೀತು
ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬೀತೆ ಇದರಿಂದ | ರಾಮಾರು
ಬೆಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದರು ಅಮ್ಮತಾವ.

ತೊಟ್ಟೀಲ ಒಳಗೊಂದು ತೊಳೆದ ಮುತ್ತನು ಕಂಡೆ
ಹೊಟ್ಟೆ ಅಕ್ಕಳಿಸಿ ನಗುವೋನಿ ನನ್ನಯ್ಯ
ನೆತ್ತೀಲಿ ಕಂಡೆ ಹರಳೇಲೆ.

ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗಿನ ಕಂದ ತೋಳು ಬೀಸುವ ಚಂದ
ರಟ್ಟೆ ನೊಂದಾವು ಎಲೆ ಕಂದ| ನಿಮ್ಮವ್ವ
ದೃಷ್ಟಿ ಮುರಲಾಕ ತಿಳಿಯಾಳು.

ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಬಾಲಾನ ಮೈಚಿಂದ
ಏನುಂಡು ಈ ಮಗನ ನೀ ಹಡೆದೆ| ತವರ್ವನೆ
ಹಾಲುಂಡು ಹಸುರು ಬಳೆಯುಟ್ಟು.

ಸಂಜೆ ಸಿರಿದೇವಿ ಬಂದ್ವೊಗು ಮನೆಗಂಟ
ಮಂದಲಿಗ್ಯಾವೆ ಮರುಗಾವೆ| ನೀ ಕೊಟ್ಟ
ಕಂದಯ್ಯನಿದೆ ತೊಡೆಮ್ಮಾಲೆ.

ಯಾತ ಯಾತರ ಗಾಳಿ ಎಲೆಯ ತೋಟದ ಗಾಳಿ
ಸುತ್ತಾಲು ಗಾಳಿ ಸುಳಿಗಾಳಿ ನನ್ನಯ್ಯ
ತೋಟ್ಟೀಲ ಗಾಳಿ ಮನೆ ತುಂಬ.

ಯಾತಕಳುತಾನೆಂದು ಎಲ್ಲಾರು ಕೇಳ್ಯಾರು
ಕಾಯುವ ಹಾಲಕೆನೆ ಬೇಡಿ ಕಂದಯ್ಯ
ಕಾಡಿ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಇಳಿಯಾನು.

ನಡೆದು ಬಾ ಕಂದಯ್ಯ ನಡಗೀಯ ನೋಡೇನು
ಪದುಮದ ಪಾದ ಬಲಗಾಲು ಕಂದಯ್ಯ
ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ ಇಡಿಸಿ ನೋಡೇನು.

ಹಸಿರಂಗಿ ತೊಡಿಸಿದೆ ಹಾಲ್ಗಡಗ ಇಡಸೀದೆ
ಹಳ್ಳಕ ನೀನು ಬರಬೇಡಿ ನನಕಂದ
ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಹಿಂಡು ಬೆದರ್ಯವು.

ಗುಬ್ಬಿ ನನ ಕಂದಯ್ಯ ಗೆಜ್ಜೆ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿ
ನಿಬ್ಬಣದೆತ್ತು ಬೆದರ್ಯವು ಬೆಟ್ಟ ಸೇರಿ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೇವ ಮರೆತಾವೊ.

ಆಚಾರಕರಸಾಗು ನೀತಿಗೆ ಪ್ರಭುವಾಗು
ಮಾತಿನಲಿ ಚೂಡಾಮಣಿಯಾಗು ನನಕಂದ
ಜ್ಯೋತಿಯೆ ಆಗು ಜಗಕೆಲ್ಲ.

ಬಡತನ ನನಗಿರಲಿ ಬಾಳು ಮಕ್ಕಳಿಗಿರಲಿ
ಮ್ಯಾಗ ಗುರುವಿನ ದಯವಿರಲಿ | ಭಗವಂತ
ಬಡತನದ ಚಿಂತಿ ನಿನಗಿರಲಿ.

4.2 ಕಥೆ ಕಟ್ಟುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು

—ಅಮರೇಶ್ ನುಗಡೋಣಿ

ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದೇ ಸವಾಲಿನ ಸಂಗತಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಕಥಾ ರಚನೆಯೇ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕತೆಗೆ ಲೋಕಾನುಭವಗಳು, ಅದರ ಒಡಲಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ವಸ್ತು ಬೇಕು. ಈ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕತೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆಣೆಯಲು ಪಾತ್ರಗಳು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಆಕಾರ ನೀಡಲು ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವುಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅನುಭವಗಳು, ಒಂದು ವಸ್ತು, ಹಲವು ಪಾತ್ರ-ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಥಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲು ನುಡಿಬೇಕು. ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಸಾಕೆ? ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಕತೆಗಾರರ ಮುಂದೆ ಲೋಕ ಒಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಲೋಕವೆಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕತೆಗಾರರು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಸೀಮಿತ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯ ಕಳೆದರೂ ಅದರ ಅನುಭವಗಳು ಮಾಸದಂತೆ ಮೈ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಕುಟುಂಬದ ಹೊರಗೆ, ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪರಿಸರದಿಂದಲೂ ಅನುಭವಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕತೆಗಾರರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ಮುಗ್ಧತೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ತನಗಾಗಿರುವ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅನುಭವಗಳು ಹಿತವಾಗಿರಬಹುದು; ಕಹಿಯೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಕತೆಗಾರರು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲ್ಯ ಕಳೆದು ಯೌವನಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಕತೆಗಾರರಿಗಾಗುವ ಅನುಭವಗಳು ಅಪಾರವಾಗುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಯಾವುದರಿಂದ ದೂರ ಇರಬೇಕು? ಎಂಬ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗಬಹುದು. ಕತೆಗಾರರು ಪಡೆದ ಪಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಅನುಭವಗಳೆಲ್ಲವು ನೆನಪಿನ ಕೋಶದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ಅಥವಾ ಪಡೆದ ಲೋಕಾನುಭವಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ದಕ್ಕಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಲಾಗದು. ಅನುಭವಗಳು ದಕ್ಕುವುದು ಎಂದರೇನು? ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾ? ಅಥವಾ ನೆನಪಿನಿಂದ ಮಾಯವಾಗಿರುವುದಾ?

ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವುದು, ಬಿಡುವುದು ಕತೆಗಾರರು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವ, ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಧಾನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಆಗುವ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೋಡುವ, ಕಾಣುವ ನಿಲುವು ಕತೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದರೆ ಆ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಆ ಅನುಭವ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವು ಮಾಸಿಹೋಗಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಉಳಿದರೂ ಅವು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಕತೆಗಾರರು ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದೇನೆ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಾಗುವ, ಅನಂತರ ಪಡೆಯುವ ಅನುಭವ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ. ಆಗುವ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲೋಕಾನುಭವಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಯಾರೂ ಕತೆಗಾರರಾಗುತ್ತೇವೆಂದು ಅಂದು ಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕತೆಗಾರರಾಗುವ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಂಡ ಅನುಭವಗಳ ಬೆನ್ನತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯುವವರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಪರಿಸರ, ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುಂಡ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಸ್ತು ಪ್ರಪಂಚ ಬಾಲ್ಯದ್ದಾದರೂ ಅದರ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯ ಕಾಲದ, ಕತೆಗಾರರ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಯೇ ಮೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೆಂಬ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಅಥವಾ ದರ್ಶನವು ಕತೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ? ಕತೆಗಾರರು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಕತೆಗಾರರು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದಲೂ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಸಮುದಾಯಗಳ ಜತೆಗಿನ ಒಡನಾಟದಿಂದಲೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನುಭವಗಳಿಂದಲೂ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಲೋಕಾನುಭವಗಳಿಂದ ಬದುಕಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ ತಾತ್ವಿಕತೆಯಾಗಿ ದಕ್ಕಬಹುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದಿನಿಂದ ಕತೆಗಾರರು ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡುವ, ಗ್ರಹಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೊಂದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ತನ್ನ ಬದುಕು, ಪರರ ಬದುಕು ಕಲಿಸುವ ಪಾಠವೇ ಸಾಕಾಗಬಹುದು. ಲೋಕವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ರಾಜಕೀಯ ನಿಲುವೊಂದು ಕತೆಗಾರರಿಗಿದ್ದರೆ ಕತೆ ರಚನೆಗೆ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅನನ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಒಂದು ಸವಾಲು ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ, ಜೀವಪರತೆ, ಜನಪರತೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದು ಈ ರಾಜಕೀಯ ನಿಲುವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ವಿಕತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ, ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಗಳು ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆಯಾ

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ತೊಡಗುವ ಯುವ ಲೇಖಕಿ-ಲೇಖಕರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಹಜವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ತಲೆಮಾರಿನ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕತೆಯಿತ್ತು. ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಾತ್ವಿಕತೆಯಿತ್ತು. ಈ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ, ಬಂಡಾಯ-ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಆಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.(ಅಪವಾದಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ) ಆದರೆ ಕಳೆದ ಕಾಲ ಶತಮಾನದಿಂದ, ಅಂದರೆ 90ರ ದಶಕದಿಂದ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯೊಂದು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಾತ್ವಿಕತೆಯೊಂದು ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಕತೆಗಾರ್ತಿ-ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡುವ, ಗ್ರಹಿಸುವ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡ ತಾತ್ವಿಕತೆಯೊಂದು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಕತೆಗಾರ್ತಿ-ಕತೆಗಾರರು ತಮ್ಮದೇ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುವ ಸವಾಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತಹದ್ದೆ. ಆದರೂ ಇದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ್ದು ಕೂಡ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿ ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅದರಿಂದ ರೂಪಿತವಾದ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹೊರಗುಳಿದವರು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿ ನಿಂತರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿ ಇಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಯಾವೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು? ಯಾರಿಗಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು ಹೇಗೆ ಬರೆಯಬೇಕು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುವ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು-ಕತೆಗಾರರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದರೆ, ಅವರು ಬರೆಯುವುದು ಗ್ರಾಮೀಣಾನುಭವಗಳನ್ನೇ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದರೆ ಅವರು ಬರೆಯುವುದು ನಗರಾನುಭವಗಳನ್ನೇ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಈ ಗ್ರಾಮೀಣಾನುಭವಗಳು, ನಗರಾನುಭವಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ; ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನೇ ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ

ಅನುಭವಗಳೆಲ್ಲ ಈಗಾಗಲೇ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಸವೆದಿವೆ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಡಬೇಕಾದದ್ದು ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಈ ಕತೆಗಾರರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವ, ಗ್ರಹಿಸುವ ಹೊಸ ತಾತ್ವಿಕತೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಬಂಡಾಯ-ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನೇ ಹೊಂದಿ ಕತೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಡತನದ ಹಸಿವು, ಅಪಮಾನ, ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಪ್ರತಿಭಟನೆ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ಆಡು ನುಡಿ ಬಳಸಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ನೆಲೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುವುದರಿಂದ ಹೊಸತನ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಈ ಕಾಲದ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಚಳುವಳಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯೊಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ನೂರು ಹೊಸ ಲೇಖಕಿಯರು-ಲೇಖಕರು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಮುಕ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಕರೆಯಬೇಕು. ಇರಲಿ ಈ ಚರ್ಚೆ ಬೇರೆ.

ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸವಾಲಾಗುವುದು ಕತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದು. ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಅಪಾರ ಲೋಕಾನುಭವಗಳಿವೆ. ಅನುಭವ ಎಂದರೆ ಕತೆಗಾರರು ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಂಘರ್ಷಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿಯೋಣ. ನೇರವಾಗಿ ತಾನೇ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಅನುಭವ ಪಡೆಯಬಹುದು; ಕಂಡು ತಿಳಿಯಬಹುದು; ಕೇಳಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಹತ್ತಾರು ಜನರನ್ನು ಕಂಡಿರಬಹುದು, ಒಡನಾಡಿರಬಹುದು. ಕತೆಗಾರರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಬದುಕಿರಬಹುದು. ಜನಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕಗಳ ಪರಿಚಯವೂ ಇರಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ಆಡುಮಾತಿನ ಸೊಗಸನ್ನೂ ಬಲ್ಲವರಾಗಿರಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕತೆಗಾರರು ಅನುಭವಸ್ಥರಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ಅನುಭವಗಳು ಕತೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವವಾಗಬೇಕು. ಅನುಭಾವ ಎಂದರೆ ಲೋಕವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವ, ತಿಳಿಯುವ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅಂತಲೇ ಅರ್ಥ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದು, ಕೇಳಿದ್ದು, ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗದು. ಮರು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತ ಹೊಸ ವಾಸ್ತವವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಕಲಿತ ನುಡಿಯಾಗಲಿ, ಆಡುನುಡಿಯಾಗಲಿ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಮರು ರೂಪಪಡೆಯಬೇಕು. ಲೋಕಾನುಭವಗಳನ್ನು ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್

ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಇರುವ ನಿಜವಾದ ಸವಾಲು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕತೆಗಾರರ ಕಲ್ಪನೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾಗಿರಬೇಕು. ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಈ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ದೊಡ್ಡ ವರ. ಹೊಸ ಲೋಕವೊಂದನ್ನು ಕಾಣಿಸಲು ಈ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಕತೆಗಾರರಿಗಿರುವ ಅನುಭವ, ಕಂಡದ್ದು, ಕೇಳಿದ್ದು, ಅನುಭವಿಸಿದ್ದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬಳಸಿದರೆ ಅದು ಕತೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕತೆಯಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂವೇದನೆ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು-ಕತೆಗಾರರು ತಮ್ಮ ಕತೆ, ಸತ್ಯಕತೆ, ಪಾತ್ರಗಳು ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ಘಟನೆಗಳು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ನೈಜದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳಿನಂಥ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಲೋಕಾನುಭವಗಳ ಅಧಿಕೃತತೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೀವಂತ ಪಾತ್ರಗಳು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ವಸ್ತು, ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದು ಕತೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಪಿತ ವಸ್ತು, ಪಾತ್ರ, ಸನ್ನಿವೇಶ-ಘಟನೆಗಳೇ ಕತೆಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನುಡಿಯನ್ನು ಮರು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದರೆ ಅಧಿಕೃತತೆ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಜೈನ ಸಂವೇದನೆ, ದಲಿತ ಸಂವೇದನೆ, ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಂವೇದನೆ, ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕತೆಗಾರರೂ ತಮ್ಮದೇ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕತೆಯಲ್ಲಿ 70ರ ದಶಕದಿಂದೀಚೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡಿನ ಆಡುನುಡಿಯ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪಾತ್ರಗಳು ಆಡುವ ನುಡಿ 'ಆಡುನುಡಿ'ಯನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗಿದೆ. ಬಂಡಾಯ-ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಳುವಳಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಡುನುಡಿಯನ್ನೇ ಕತೆಯ ರಚನೆಗೆ ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿಯಾಯಿತು. ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರು ಆಡುನುಡಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಯೇ ಕಥಾ ಶರೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಶುರುವಾಗಿ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ'ಯಲ್ಲಿ ಶಿಖರ ತಲುಪಿತು. ಅವರ ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಕೆಲವು ಕತೆಗಾರರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲವಾದರು. ವಿಫಲವಾಗಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ದೇವನೂರು ಅವರು ಆಡುನುಡಿಯನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಾಳಿದರು. ಲೇಖಕರು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮರುರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಕುವೆಂಪು ಶೈಲಿ, ಮಾಸ್ತಿ ಶೈಲಿ, ಕಾರಂತ ಶೈಲಿಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಆಡುನುಡಿಯನ್ನು ಕತೆಗಾಗಿ ಮರುಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಬಳಸಿದರು. ಅದು ಅವರ ಶೈಲಿಯಾಯ್ತು. ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ನಿಂತ

ಕನ್ನಡದ ಯುವ ಕತೆಗಾರರು-ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಡುನುಡಿಗಳನ್ನು ಮರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬಳಸಿದರು. ಇದರಿಂದಲೇ ಸಂವೇದನೆಯ ತೊಡಕು ಎದುರಾಯಿತು. ದೇವನೂರು ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂವಹನದ ತೊಡಕನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆಡುನುಡಿಯನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡ 'ಬೆಳ್ಳೆ'(ಚೆನ್ನಣ್ಣ ವಾಲೀಕಾರ) ಕಾದಂಬರಿ ಸಂವಹನದ ತೊಡಕನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಲೋಕದ ಅನುಭವ, ಪಾತ್ರಗಳು, ಘಟನೆಗಳು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ನುಡಿ ಕೂಡ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮರುಸೃಷ್ಟಿ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇದೇ ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲು.

ಕತೆಗಾರರು ಲೋಕಾನುಭವಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಲೋಕದ ಅನುಭವಗಳ ಒಡಲಿನಿಂದಲೇ ಕತೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕತೆಗಾರರು ಓದಿನಿಂದ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಕತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಮಾಯವಾಗಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣವಾದದ್ದು ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಅಲ್ಲ. ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಕತೆ ಕಟ್ಟಲು ತತ್ವ ಮುಖ್ಯವಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಅನುಭವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕಾನುಭವಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಸವಾಲೇ ಸರಿ. ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಕತೆಗಾರರು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಕಥಾರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅನುಭವಿಸಿದ ಅನುಭವಗಳೇ ಕತೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವು ಖಾಲಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಕತೆಗಾರರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಸ್ಥ ಕತೆಗಾರರು ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬಲದಿಂದ ಕತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಎಷ್ಟುಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ಕತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅನ್ನಿ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಮಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕತೆ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಪಾತ್ರಗಳು , ಘಟನೆಗಳು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಚಹರೆಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಕತೆಗಾರರ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನವ್ಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕತೆಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು. ನವೋದಯ ಸಂದರ್ಭದ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಸಂದರ್ಭದ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಕೂಡಿತ್ತು. ಯಾವುದು ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಓದುಗರು ಬಲ್ಲರು. 'ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡವನು' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕತೆಗಾರರ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪರಿಸರವನ್ನು ಮತ್ತು ಕತೆಗಾರರು ತಮ್ಮ ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೇನಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಇದು ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.(ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರೊ. ಎಚ್. ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ ಅವರು 'ಬಿಸಿಲ ಹನಿಗಳು' ಎನ್ನುವ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಥಾಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.)

ಕತೆಗಾರರ ಮುಂದೆ ಸಮಾಜವೊಂದು ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಕಣ್ಣಿಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಹತ್ತಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಹತ್ತಾರು ಘಟನೆಗಳು ಘಟಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ. ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕವಾದ ಪಲ್ಲಟಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅಹಿತಕರ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕತೆಗಾರರು ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಬಹುದು, ಕೇಳಿರಬಹುದು, ನೇರವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕತೆಗಾರರು ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿಕೊಂಡು ಕತೆ ಬರೆಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸಿ ಕತೆ ಕಟ್ಟಬಹುದು.ಆದರೆ ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜ-ಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಕತೆಗಾರರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕತೆ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಭೂ ಕಬಳಿಕೆ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ರೈತರ ಸಾವು, ಮಹಿಳೆ ಮೇಲಾಗುವ ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಕೋಮುವಾದ, ವಲಸೆ, ನೆರೆಸಂತ್ರಸ್ತರ ಬವಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಖಾಸಗೀಕರಣ, ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಹೋರಾಟಗಳು, ನಿತ್ಯ ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ, ಕಾಮುಕರ ಕ್ರೌರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಹತ್ತಾರು ವಸ್ತು-ವಿಷಯಗಳು, ಘಟನೆಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ಎಲ್ಲರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಕದಡುತ್ತವೆ ನಿಜ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕತೆಗಾರರು-ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು ಕತೆ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಕತೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಕತೆಗಾರರಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕತೆಗಾರರು ತನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು, ಪಾತ್ರ, ಸನ್ನಿವೇಶ, ಘಟನೆ, ಸ್ಥಳ, ಕಾಲ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕತೆ ಮಾಡುವುದು ಸವಾಲೇ ಸರಿ. ಕತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಬೇರೆ ಮಾತು.

ಆದರೆ ಯುವ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು-ಕತೆಗಾರರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಬಗೆಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕತೆ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೆರೆ

ಹಾವಳಿ ಕುರಿತು, ಭೂ ಕಬಳಿಕೆ ಕುರಿತು, ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಕುರಿತು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕತೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕತೆಗಾರರ ನಿಲುವು, ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಗಿತ್ತದೆಂದರೆ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ರೂಪದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಪ್ರತಿರೋಧ ವಿದ್ವು ಅದು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಸಾಕೆ? ಒಂದು ಅಹಿತಕರ ಘಟನೆಗೆ, ದುರಂತಕ್ಕೆ, ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಕತೆಗಾರರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಾಕೆ? ಸಾಂಕೇತಿಕ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಸಾಕೆ? ಅಥವಾ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆ? ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 12 ಸಾವಿರ ರೈತರು ಬೆಳೆ ಹಾನಿಯಿಂದ, ಬೆಲೆ ಕುಸಿತದಿಂದ, ಸಾಲ ಭಾದೆ ತಾಳಲಾರದೆ ಸಾವಿಗೆ ಶರಣಾದರು. ರೈತರ ಈ ಸಾವನ್ನು ಕುರಿತ ಎಷ್ಟು ಕತೆಗಳಿವೆ? ಕಳೆದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ, ಮುದುಕಿಯರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆದ ಸಂಖ್ಯೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ. ಎಷ್ಟು ಕತೆಗಳು ಈ ಕುರಿತು ಬಂದಿವೆ? ಇಂಥ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕತೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಕತೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಖರ ರಾಜಕೀಯ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೇಕು. ಕತೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ತರುವ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ಬೇಕು.

ಸಮಾಜ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಹೊಂದಿ ಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯರ ಬಳಿ ಸಮಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಮೇಲೂ ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದಿದೆ. ಆಗೊಂದು, ಈಗೊಂದು ಉತ್ತಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಣ್ಣಕತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ನೂರಾರು ಕತೆಗಾರರು ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಣ್ಣಕತೆ ಬರೆದು ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರಷ್ಟೆ. ಸಮಸ್ಯೆ ಏನೆಂದರೆ, ಕತೆ ಬರೆಯಲು ಬಂದರೆ, ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬರೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬಾರದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕತೆಯೇ ಕೇಂದ್ರವಾದರೂ, ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ, ನಿರೂಪಿಸುವ ಕ್ರಮ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕತೆಗೆ ಓದುಗರಿದ್ದಂತೆ ಕಾದಂಬರಿಗೂ ಓದುಗರಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಯದ ಅಭಾವ ಓದಲಾಗಲಿ, ರಚನೆಗಾಗಲಿ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತದೆಂಬುದು ಅರ್ಥಸತ್ಯ. 'ಹಳ್ಳ ಬಂತು ಹಳ್ಳ', 'ಸ್ವಪ್ನಸಾರಸ್ವತ' ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಕುಂ.ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರು ಈಚಿಗಂತೂ ದೊಡ್ಡ ಕಾದಂಬರಿ ಗಳನ್ನೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

‘ಕತೆಗೆ ಇಷ್ಟೇ ಪದಗಳಿರಬೇಕು’ ಎಂದು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮಿತಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದು ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯುವ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು-ಕತೆಗಾರರು ಈ ಪದ ಮಿತಿ, ಸಮಯ ಮಿತಿ(ರೇಡಿಯೋ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ)ಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಪಾಯದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಕಥಾಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪದ ಮಿತಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕತೆ ಇದ್ದರೆ ಪದಮಿತಿ ಮೀರಿದ್ದರೂ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದೀಪಾವಳಿ ಕಥಾಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಪದಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಗೊಳಿಸಿ, ಎಷ್ಟೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಕತೆಯಿದ್ದರೂ ದೀರ್ಘವಾಗಿದ್ದರೆ ಕೈ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ವಿಶೇಷಾಂಕಗಳಿಗಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿತ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಪದಮಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅದೂ ಶುರುವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕಮ್ಮಿ ಪದಗಳಿದ್ದ ಕತೆಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿರಬಹುದು. ಕತೆಗಾರರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಅನಗತ್ಯ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಯಾರೂ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೆಯಬಾರದು. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೂ ಯಾರೂ ಕತೆಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಬರೆಯಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಕತೆಗಾರರು ದೀರ್ಘವಾದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಂತೆ ಚಿಕ್ಕಕತೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಚಿಕ್ಕದು, ದೊಡ್ಡದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕತೆ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಕತೆಗೆ ಕತೆಗಾರರು-ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು, ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇರಬಾರದು. ಯುವ ಕತೆಗಾರರು-ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಚಿಕ್ಕ ಕತೆ, ಚುಟುಕು ಕತೆ ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ, ಅದರ ಪರಂಪರೆಗೆ ಹಿನ್ನಡೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಾರದು.

ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಯುವ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು-ಕತೆಗಾರರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅನಗತ್ಯ ಕೆಲವರಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ವಿಮರ್ಶಾವಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕಾಣುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಾದದ್ದು ಎಂದು ಕೂಡ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಕಿರಿಯರು ನಿರಂತರ ಓದಬೇಕು, ಹೊಸದನ್ನು, ಹಳೆಯದನ್ನು ಬಿಡದೆ ಓದಿ ಕಥಾಪರಂಪರೆಯ ಅರಿವು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನೆನಪಿಡಬೇಕಾದ ಸಲಹೆ. ಒಂದು ದಶಕ, ಎರಡು ದಶಕ, ಕಾಲುದಶಕಗಳಿಂದ ಕತೆ ಬರೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಕತೆಗಾರರು-ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರು ಕೂಡ ಒಂದು ಹೊಸ ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದರೆ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಿಯೇ ಬರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬರೆದ ಅನುಭವವಿದೆ ಎಂದು

ಯಾರೂ ಭಾವಿಸ ಲಾರರು. ಪ್ರತಿ ಕತೆಯೂ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗವೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಬರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸಮಾಜ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೊಸ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿವೆ. ನುಡಿಯೂ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕತೆ ಕಟ್ಟುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

4.3 ಲೇಖಕಿಯ ತಲ್ಲಣಗಳು

—ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ

ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲು ಲೇಖಕಿಯರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಆದಾಯವಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ತನ್ನದೇ ಆದ ಕೊಠಡಿಯೊಂದು ಇರಬೇಕು ಎಂದು ವರ್ಜಿನಿಯ ವುಲ್ಫ್ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಠಡಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲ. ಕುರ್ಚಿ ಮೇಜು - ಫ್ಯಾನು ಇದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಂದು ಬಿಡುವುದೇ ಎಂದು ಆಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ವ್ಯಾಚಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಈ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಗತ್ಯದ ಪೂರೈಕೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಎಂಬುದು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಎಂಬಂತೆ ಇಂತಹ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪುರುಷರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬರಹಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಯ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಲೇಖಕಿ-ಯಾದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಲೇಖಕಿಯಾದರೂ ಕೂಡ ಆಕೆಯೂ ಹೆಣ್ಣು. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆಂದರೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಆಕೆಗೆ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಶಾಂತಿ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಕೆಯ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಅಂಶಗಳು ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೀಳಿಯುತ್ತದೆ.

ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಬಹಳಷ್ಟು ಲೇಖಕಿಯರ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಲ ನಾಯಕಿಯರು ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಹೀಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಸಾಧಿಸಿದಂಥವರು. ಅವರು ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರವು ತಮ್ಮ ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಾಗಲೇ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ. ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಈಗಲು ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಷರತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೂಲ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಲೇಖಕಿಯೂ ತನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿರುತ್ತಾಳೆ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕಾದ ಕವಯತ್ರಿಯೊಬ್ಬಳು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಬೇರೆ

ಹೆಂಗಸರು ಮನೆಕೆಲಸ, ಅಡುಗೆ, ಮಕ್ಕಳಪಾಲನೆ, ಚರ್ಚೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಮುಂತಾದ್ದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಆರು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ ಹೊರತರಲು ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಎಂದರೆ ಅವರೇನು ಹೇಳಬಹುದು?

ನಮಗೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಲೇಖನ ಮುಗಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಚಿಂತೆ. ಲೇಖನ ಬರೆಯಲು ಕುಳಿತಾಗ ಮನೆಕೆಲಸದ ಹೊರೆ ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ವಿರಾಮ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಆಸೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬದಿಗಿಟ್ಟು ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ತನ್ನ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಪಚಾರವೆಸಗಿದೆನೇನೋ ಎಂಬ ದ್ವಂದ್ವ ಆಕೆಯನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಹೆಂಗಸರ ಇಂಥ ದ್ವಂದ್ವಗಳು ಪುರುಷಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಪುರುಷನೊಬ್ಬ ಒಂದು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸಮಯವನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗೇ ಮೀಸಲಿಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅವನ ಸಮಯವನ್ನು ಕೇಳುವಂತಹ ಇನ್ನಾವ ಜರೂರುಗಳು ಅವನಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ ತನ್ನ ಗುರಿಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗುವಾಗ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವೇ ಆತನ ಸೇವೆಗೆ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಆಕೆಯ ಕುಟುಂಬವೇ ತೊಡಕಾಗಬಹುದು. ಸಮಾಜವೇ ಕಾಲೆಳೆಯಬಹುದು.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪುರುಷರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಸೂಯೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದಕೂಡಲೇ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓದಿ ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿಯ ನಂತರ ಮ್ಯಾಗಝೀನ್, ಟಿ.ವಿ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಸಮಮನಸ್ಕರೊಡನೆ ಚರ್ಚೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಜ್ಞಾನವಂತರಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಡುಗೆ ತಿಂಡಿ ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅಂದಿನ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸುವಷ್ಟು ಸಮಯ ಮಲಗುವ ಹೊತ್ತಿಗಾದರೂ ಸಿಕ್ಕರೆ ಅದು ಆಕೆಯ ಭಾಗ್ಯ.

ಪುರುಷರು ರಚಿಸುವಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ರಚಿಸಲಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ, ವಿಮರ್ಶೆ, ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಶೋಧನಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದ ರೀತಿಯ ಕೃತಿರಚನೆಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಗ್ರಂಥ ಅಧ್ಯಯನ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಅಗತ್ಯ. ಅವರ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಒತ್ತಡಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ಬರೆದದ್ದೂ ಅವರ

ಅಂತರಂಗದ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂಲತಃ ಅವರು ಬರೆಯುವುದು ಕೂಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಏನೋ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಲ್ಲಾ ಬದಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಎದೆಯ ಬೇಗುದಿಯನ್ನು, ತೊಳಲಾಟ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಗತ ರೂಪದ ಮಾತುಗಳಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ, ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ಬದುಕಿನ ಕಥೆಯೇ ಅವರ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದ ರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವವೇ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾಲೋಕ ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಇದೇನೇ ಇರಲಿ ವಿಮರ್ಶಕರು ಟೀಕೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೆಲವು ಲೇಖಕಿಯರು ಯುದ್ಧ, ಇತಿಹಾಸ ಮೊದಲಾದ 'ಪುರುಷ ವಿಷಯ'ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೃತಿ ರಚಿಸಿರುವುದುಂಟು ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದವರದೇ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಶಾಂತಾ ದೇವಿ ಮಾಳವಾಡ ಅವರು ತಮ್ಮ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳದಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಕೆಳದಿ ಇತಿಹಾಸ ಕುರಿತಂತೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಶಿಲಾಲಿಪಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ, ಕೆಳದಿ ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಾಗರಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ, ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಪುರುಷ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಸಹ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದು ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಬರವಣಿಗೆ ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ತಪಸ್ಸು. ಈ ಧ್ಯಾನಸ್ಥ ಸ್ಥಿತಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬದುಕಿನ ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯಗಳ ಅರಿವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಇತರರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವ ಕೆಲಸ ಸಾಹಿತಿಗಿಂದಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆ? ಆದರೂ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಮರ್ಯಾದೆ, ಗೌರವ, ಮನ್ನಣೆ ಅದರ ಅಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಸಂಕೋಚವಾಗುತ್ತದೆ ಲೇಖಕಿ ಅಥವಾ ಲೇಖಕಿ ಆಗುವುದು ಅಂಥ ಘನಂದಾ-ರಿಯ ವಿಷಯವೇನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕಲಾವಿದ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವಂತೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಹೊಲಿಯುವಂತೆಯೇ ಇದೂ ಒಂದು ಕಲೆ. ನಾವೆಷ್ಟೂ ಕಲಿತವರಿರಬಹುದು ಅವನಂತೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಹೊಲಿಯಬಲ್ಲವೆ? ಅವನ ವೃತ್ತಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ನಮ್ಮದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಅವನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ..... ಅಷ್ಟೇ.

ಬರಹಕ್ಕಿಂತ ಬದುಕು ದೊಡ್ಡದು. ಇದನ್ನು ಸಾಹಿತಿಗಳಾದವರು

ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ನಾವು ಮಾನವೀಯತೆಯಿಂದ ಅದೆಷ್ಟು ವಿಮುಖರಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗಗಳನ್ನು ಜಾಲಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನಮಗೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. **Death and Gender** ಎಂಬ ಒಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದಿರುವ ಒಬ್ಬ ಫಿನ್ಲೆಂಡಿನ ಲೇಖಕಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ; ದಾರ್ಶನಿಕರೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಪುರುಷರು ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಲಾರೀ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರ ಹೆಸರು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಜರಾಮರವಾಗಿದೆ. ಪುರುಷರು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನಡೆಸಿದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು? ಎಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದರು? ಹೌದು, ಅವರು ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅವರು ಸಾಯುತ್ತಿರುವವರ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಅಗಲಿದವರಿಗಾಗಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರೋಗಿಗಳ ನೋವನ್ನು ಹೇಗೆ ಶಮನ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.....

ನನ್ನ ತಾಯಿ ಅನಸೂಯ ರಾಮರೆಡ್ಡಿ 60-70ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಸರುಮಾಡಿದ್ದ ಲೇಖಕಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗೀಳಿನಿಂದಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದಿ ಅಧ್ಯಾಪಕಿ-ಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಆಕೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಡುವು ಸಿಕ್ಕರೂಬರೆಯುತ್ತ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಕೊನೆಯ 5-6 ವರ್ಷ ನರಸ್ನಾಯುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಿತ್ರ ಖಾಯಿಲೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ತನ್ನ ಕೈ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು ಕಲೆಸಲಾಗದ, ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟರೆ ನುಂಗಲೂ ಆಗದ ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿದ್ದಳು. ಮಾತು ಕೂಡ ತೊದಲುತು ಕೊನೆಗೆ ಧ್ವನಿಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲು ಸಾದ್ಯವಾಗದೇ ಹೆಬ್ಬಟ್ಟು ಒತ್ತಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ನನ್ನ ಬಳಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಆರೇಳು ತಿಂಗಳ ಮಗುವಿನಂತೆ ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೇ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ನಾನು ಲೇಖಕಿ, ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೆಲಸ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆರೂವರೆಗೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟರೆ ಪುನಃ ಸಂಜೆಯೇ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಅಮ್ಮನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಲುನನಗೆ ಬಿಡುವು ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಭಾನುವಾರ ಮಾತ್ರ, ಆದರೆ ಅಂದೂ ಕೂಡ ಭಾರೀ ಗಡಿಬಿಡಿ ಒತ್ತಡಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ ಏನಾದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಂತ ಓಡುತ್ತಿದ್ದೆ (ಅದು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆ ನನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತ್ತು) ಯಾವಾಗಲೂ ಮಲಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ ಅಮ್ಮನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ

ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಹೇನುಗಳಾಗಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಪುರುಸೊತ್ತು ಸಿಗದೆ ವಾರ ತಿಂಗಳುಗಳೇ ಉರುಳಿದ್ದವು. ಹಾಗೊಂದು ಭಾನುವಾರ ಭೋದಿವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಶೂದ್ರ ನಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೇ ಬೇಡವೆಂದು ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಿಂದ ಸಂಜೆಯ ತನಕ ಅಮ್ಮನ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಚಿ ಬಾಚಿ ಬಾಚಿದಂತೆಲ್ಲ ಹೇನುಗಳು ದಳದಳ ಉದುರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಮಾತಾಡಿ ತನ್ನ ಯಾತನೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಕೆ ಇಂತಹ ಅದೆಷ್ಟು ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರಬಹುದು? ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಒಂದು ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಮನವೀಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತ್ತು. ಅಮ್ಮನ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ್ದ ಈ ಸಂಗತಿ ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕ ಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿ, ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಿದ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೆನೆದಾಗ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಸಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮ್ಮ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಇಂಥವೊಂದು ಅರಿವು ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ನೆನಪಿನ ಬುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಾರ್ಥಕ ಕ್ಷಣಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು?

ಬರಹಕ್ಕಿಂತ ಬದುಕು ದೊಡ್ಡದು. ಆದರೂ ಬರೆಯುವ ಆಸೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಿದೆ. ಟಿ.ವಿ. ಚಾನಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣ ಕಲಕುವಂಥ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಅಭಿನಯ, ಕಥೆ ಇರುವ ಅಪೂರ್ವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದೋ, ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಗ ಮಾಡುವುದೋ, ಮಗಳಿಗೆ ಅವಳಿಗೊಪ್ಪುವಂಥ Fresh ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದೋ. ಪತ್ರಿಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಗ್ರೀಟಿಂಗ್ಸ್ ಕಳಿಸಿ ನನ್ನ ನೆನಪು ಕೊಡುವುದೋ..... ಹೀಗೆ ಅನೇಕಾನೇಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವ ಕೆಲಸಗಳೇ ನಾನು ಮಾಡಲಾಗದೆ, ದಿನನಿತ್ಯದ ಏಕತಾನದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ದಿನಗಳೇನು, ವರ್ಷಗಳೇ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಉರುಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆಯಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಸಂಕಟದ ನಡುವೆಯೇ ಊರಿನ ತುಂಬಾ ನಡೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನಾಟಕ, ಕಲೆ, ಕನ್ನಡ, ಚಳುವಳಿ, ಸಮ್ಮೇಳನ, ಸೆಮಿನಾರು, ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಕ್ಕಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಗೋ, ಒತ್ತಡಕ್ಕೋ, ಹೆದರಿಕೆಗೋ, ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೋ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕಾದ ಇಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು..... ಇವೆಲ್ಲದರ ಆಳದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯ ಸಣ್ಣ ಕಿಡಿ ಎಲ್ಲಿ ಅರಿಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೋ ಎಂಬ ಆತಂಕ.....

ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಲ್ಲದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅನ್ವೇಷಣವೂ ಶುಷ್ಕವೇ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶೋಧನೆಯಿಂದ ಲಭ್ಯವಾದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸತ್ವ ಪಡೆಯದ ಬರಿಯ

ಭಾವೋನ್ಮತ್ತಶೆಯೂ ವೃಥಾ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಹಲವು ವೇಳೆ ಅಪಾಯಕಾರಕ. ವಿರಾಟರೂಪನಾದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ವಿಶ್ವರೂಪ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ತತ್ವಾನ್ವೇಷಕನ ತತ್ವದರ್ಶನ ಇವುಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ಈ ಸಮನ್ವಯದಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಜ್ಞಾನವೇ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನ. ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ ನೀತಿ ಪೌಷ್ಟ್ಯಕ್ಕೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ತೃಪ್ತಿ-ಆನಂದಕ್ಕೂ ಈ ಜ್ಞಾನವೇ ಸಾಧಕ. ಇದೇ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕ.

- ಜಿ.ಎನ್. ಚಕ್ರವರ್ತಿ

(ಋಷ್ಯಂಹಿತಾಸಾರ ಕೃತಿಯಿಂದ)

4.4 ಓದು ಪಠ್ಯ: ಬಿಚ್ಚಿದ ಜೋಳಿಗೆ

-ಡಾ|| ಸ.ಜ. ನಾಗಲೋಟಿಮಠ

ಗೂಡಿಯೊಳಗಿನ ಹಕ್ಕಿಮರಿ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರಂತೆ ನಾನೂ ಏರು ಪೇರು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಬಡತನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸವಿದಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ನೇಹಿತರ ಸುಖವನ್ನೂ, ಆಗದವರ ಕಿರುಕುಳವನ್ನೂ ಉಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಬೇಕಾದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸೋತಿದ್ದೇನೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದು ಕೂಡಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನವೇ ಈ ಪುಸ್ತಕ. ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನೆನಪಿದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳು. ಘಟನೆಗಳು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ನಾನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಜೋಳಿಗೆ ಬಿಚ್ಚಿರುವದರಿಂದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮತ್ತು ಕಳೆದು ಹೋದ ಎಲ್ಲ ಪಡಿಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಆರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಕೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ಸ್ನೇಹಿತರು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಗಜೇಂದ್ರಗಡದ ಡಾ|| ಬಿ.ವಿ. ಕಂಬಳಾಳ, ಬೆಳಗಾವಿಯ ಡಾ|| ಗುಂಜಾಳ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರಿನ ಮಾನ್ಯ ಜಿ.ಟಿ.ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಅವರು. ಉಳಿದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರೆಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಸ್. ನವೀನ್. ನನ್ನ ಕಿರಿಯ ಡಾ|| ಉಮೇಶ ನಾಗಲೋಟಿಮಠನ ಒತ್ತಾಯವೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಹಿರಿಯರೂ ಆದ ಧಾರವಾಡದ ಡಾ|| ಬ.ವಿ. ಮಲ್ಲಾಪೂರ ಅವರೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದವರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನು ವಂದಿಸಲೇಬೇಕು.

'ಜೋಳಿಗೆ'ಯು ಜಂಗಮ ಜಾತಿಯ ಬಳುವಳಿ. ಉಳಿದವರಿಗೆ ಅದು ಅಲಭ್ಯ. ಜಂಗಮರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧನ ವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಇತ್ತು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದಂತೆ ಕೆಲವು ಜಂಗಮರು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಸಲಕರಣೆಯಾಯಿತು. ನಿತ್ಯ ಜೋಳಿಗೆ ಕಾಯಕಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಬಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವ ಈ ವಿಧಾನ ಜಂಗಮ ಕುಲದ ಸಂಕೇತವೇ ಆಯಿತು. ಆ ಕಾರಣವೇ ನಾನು ನನ್ನ ಕುಲದ ಸಂಕೇತವೆನಿಸಿದ ಜೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವೆ. ಈ ಜೋಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು ಏನೇನು ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಅದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳು ಉಳಿಯುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಜೋಳಿಗೆ

ಬಿಚ್ಚಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಜೋಳಿಗೆಯಿಂದ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ವಸ್ತುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬಿಳುವದು ಸಹಜ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ. ನನ್ನ ಜೋಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಜನತೆಯೆದರು ಇಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಬಂದವು. ಜೋಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಯ ಘಟನೆಗಳು ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿರಲಿ. ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಷಯಗಳಿರಲಿ. ಎರಡನೆಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ವಿಷಯಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವೆ. ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಎರಡೂ ಗುಂಪಿನ ಮಧ್ಯೆ ಬಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ.

ನಾನು ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ಜರಗಿದ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಿರುವೆ. ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು. ಏನೇನೋ ಎಂಥೆಂಥದೋ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಅಶಿಕ್ಷಿತಳು. ಅದರೆ ಆಕೆ ತನಗೆ ನೆನಪಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಸಲೀಸಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗಾಗ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಇದ್ದಾಗ ಕೆಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರು ಹಂಪವ್ವ. ಆಕೆಯ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಸಂಗಯ್ಯ ಹಿರೇಮಠ. ಅವಳ ತಾಯಿ ಗಂಗಮ್ಮ. ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಒಬ್ಬ ತಂಗಿ ಒಬ್ಬ ಅಣ್ಣ ಇದ್ದರು. ಅನೇಕ ಜನರಂತೆ ಇವರೂ ಬಡವರು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ತೋರಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಕೊಣ್ಣೂರು ಸಮೀಪದ ಚಿಕ್ಕ ಊರು ಶಿರೋಳದಲ್ಲಿ ನಾಗಲೋಟಿಮಠ ಎಂಬ ಜಂಗಮ ಮನೆತನವಿತ್ತು. ಅದರ ಯಜಮಾನ ವೀರಬಸಯ್ಯನವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು. ಮೊದಲನೆಯ ಮಗ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಯ್ಯನವರ ಮದುವೆ ಆಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದವು. ಎರಡನೆಯ ಮಗ ಜಂಬಯ್ಯ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ದುಡಿದು ಮನೆ ನಡೆಸಲು ಹಣಗಳಿಸಲು, ಯೋಚನೆಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿ ಹೋಗುವದೆಂದು ಕನ್ಯಾ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ಆಗ ಗುದುಗಿನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಹಂಪವ್ವನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕನ್ನೆ ಪಸಂದ ಬಿದ್ದಳು. ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದರು. ಶಿರೋಳದವರಿಗೂ ಗುದುಗಿನವರಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಎನಿಸುವ ಸ್ಥಳ ಮಹಾಕೂಟದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಡೆಯಿತು. ಮದುವೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಹಂಪವ್ವ ಸದೃಢವಾಗಿದ್ದಳಂತೆ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಸೊಣಕಲು ಇದ್ದರಂತೆ. ಮಹಾಕೂಟದ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಏಳುವಾಗ ನನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆಯ ರಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ! ಅದರ

ನೆನಪು ತೆಗೆದಾಗ ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಋಷಿಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಮರೆತು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮದುವೆ ಆದ ಮೇಲೆ ತಾಯಿ ಹಂಪವ್ವನನ್ನು ಶಿರೋಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದರು. ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳು ಹಾಯಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆದರು. ವೀರಬಸಯ್ಯ ಮಗನಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರಂತೆ, “ಜಂಬಯ್ಯ! ನೀನು ದುಡಿದು ಹಣಗಳಿಸಿ ಜೀವಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸು”. ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಅಣ್ಣ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಯ್ಯ ಸೀರೆ ನೇಯುತ್ತಿದ್ದರು. ವೀರಬಸವಯ್ಯ ಅರಿವೆ ಹೊಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರೆಡೂ ಜಂಬಯ್ಯನಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೊಡನೆ ನಾಟಕದ ಗೀಳು. ಹತ್ತಾರು ಸಲ ಹೇಳಿದರೂ ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರನ್ನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಯೇಬಿಟ್ಟರು.

ಆಗ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದೆ. ಮನೆ ಬಿಡುವಾಗ ಇಬ್ಬರೂ ಉಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಡು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಗದುಗಿಗೆ ಹೋಗುವದೆಂದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು. ಮೊದಲು ಬೆಣ್ಣೆ ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ದಡದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಇಬ್ಬರೂ ಮನಸ್ಸೇ ಅತ್ತರು. ಹಳ್ಳ ದಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಣಸೆ ಮರ ಇತ್ತು. ಮರದ ತುಂಬ ಹುಣಸೆ ಹಣ್ಣುಗಳಿದ್ದವು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಗಿಡ ಏರಿ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಿದರು. ಕೆಳಗಿನಂತೆ ತಾಯೊ ಅವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದಳು. ಅಂದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಫಲಾಹರವೇ ಆಯಿತು. ಕೆಲಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಮತ್ತೆ ನಡಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ. ಸಂಜೆಯ ತನಕ ನಡೆದೇ ನಡೆದರು. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ತಲುಪುವಾಗ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯವರು ಇವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಮುಂದಿನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಅವರ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಮಲಗುವೆವೆಂದರು. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿತಿ ಪುಣ್ಯಾತಗಿತ್ತಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆದು ಮುಖ ತೊಳೆಯಲು ನೀರು ಕೊಟ್ಟು, ರೊಟ್ಟಿ ನುಚ್ಚು ನೀಡಿದರು. ಅವಳಿಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದರು. ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೇಗನೇ ಎದ್ದು ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯ ಪ್ರಯಾಣ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗದಗ ತಲುಪಿದರು. ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಂಡು ತಾಯಿಯ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಇದ್ದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದರು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಉಣಿಸಿ ಮಲಗಿಸಿದರಂತೆ. ನಡೆದು ಬಂದ ದಣಿವು ನೀಗಲು. ಕಾಲಲ್ಲಿಯ ಗಾಯಗಳು ಮಾಯಲು ಒಂದು ವಾರವೇ ಬೇಕಾಯಿತು.

ತಾಯಿ ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಸಹಾಯಕಳಾದಳು. ತಂದೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವರ ಮಾವ ಯಾವದೋ ಮುದ್ರಣಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಲಿಕರನ್ನು ಕಾಡಿಬೇಡಿ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಕಸಗುಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಬಂದು ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಚಹಾ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಾನವ ಮನೆಯ ಊಟ. ಮತ್ತೆ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ. ಸಂಜೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿ ಮಲಗುವುದು. ಮರಳಿ ಪ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಗಿರಾಕಿಗಳಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸುವುದು. ಅವರ ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದು ಕಸಗುಡಿಸಿ. ಗಿರಾಕಿಗಳ ಹಾಸಿಗೆ ಮಡಚಿ ಇಡುವುದು, ಸ್ನಾನವಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಅರಿವೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಹಾಕಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಬಂದ ಗಿರಾಕಿಗಳೆಲ್ಲ ಇವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಊರಿಗೆ ಮರಳುವಾಗ ಇವರ ಕೈಗೆ ಕೆಲವರು ಕಾಸು ಕೊಡತೊಡಗಿದರಂತೆ. ಪ್ರೆಸ್ ಕೆಲಸದಿಂದ ಹಾಗೂ ಗಿರಾಕಿಗಳ ಚಾಕರಿಯಿಂದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಬೇಕಾದರೆ ಅಪ್ಪನನ್ನೋ ಅಣ್ಣನನ್ನೋ ಯಾಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ತಾನೇ ಸಂಪಾದಿಸತೊಡಗಿದ ಋಷಿಯೇ ಬೇರೆ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾ ಅಂಥಿಂಥ ಸಾಮಾನು ಖರೀದಿಸಿ ಒಯ್ಯತೊಡಗಿದರು. ನನ್ನ ತಾಯಿಗೂ ಸಂತೋಷ. ಹೀಗೆ ಜೀವನ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜನನವಾಯಿತು: 20/07/1940. ತಂದೆಗೂ ಸಂತೋಷ ಮನೆಯವರಿಗೆಲ್ಲ ಆನಂದವೋ ಆನಂದ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಶಿರೋಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಓಲೆ ಬರೆದು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ತಾನು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂದೆ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಪರಿಣತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಇವರ ಕಾರ್ಯ ಕೌಶಲ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚುವವರೇ. ಎಲ್ಲರ ಚಾಕರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ 'ಜಂಬ' ಬರಬರುತ್ತ 'ಜಂಬಯ್ಯ' ಆದರು! ಯಾವುದೇ ಕಠಿಣ ಕೆಲಸವಿರಲಿ ಅದನ್ನು ಜಂಬಯ್ಯ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ಗಿರಾಕಿಗಳಿಂದ ಹೌದು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ನಾನು ಜನಿಸಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆ ಜರಗಿತು.

ಅಜ್ಜ ಸಂಗಯ್ಯ ಜಿನ್ನಿಂಗ್ ಮಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರನೆಂದು ಸೇವೆ

ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾವಿ ಇತ್ತು. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆ. ಮನೆ ಎಂದರೆ ಒಂದೇ ಕೊಠಡಿ. ಅಡುಗೆ ಊಟ ಒಳಗೆ. ಕೂಡುವುದು ಮಲಗುವುದು ಹೊರಗೆ. ಅಜ್ಜ ಸಂಗಯ್ಯ ಕುಂಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಆನರು ಅವರನ್ನು 'ಕುಂಟ ಸಂಗಯ್ಯ' ಎಂದೇ ಸಂಭೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟಿತು. ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ ಹದಗಟ್ಟಿತು. ವೈದ್ಯಗರಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೇ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸತ್ತರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಜನ ದೇಹದ ಸಮೀಪ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಪೂಜೆಗೀಜೆ ಮಾಡಿದರು. ನೋಡಿದೆ. ಮೃತ ದೇಹವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಡೆದರು. ಹೊತ್ತುಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯೂ ಒಬ್ಬ. ಆ ದೃಶ್ಯ ನನಗೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜೋರಾಗಿ ಅತ್ತೆ. ಚೀರಿದೆ. ಯಾರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಂತೆ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ನಿಂತೆ, ಒಬ್ಬರು ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ದೂರ ಬಿಟ್ಟರು. ದೇಹವನ್ನು ಒಯ್ದರು. ನಾನು ಅಳುತ್ತ ಕುಳಿತೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ತಂದೆಗೂ ನನಗೂ ಇದ್ದ ಸಂಬಂಧ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ.

'ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ದಕ್ಕಿದ್ದು ಮೆಡಿಕಲ್'

ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಂದರ್ಶನ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತೆ. ಆ ದಿನ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಡ್ರೆಸ್ಸು ಅತಿ ಸಾದಾ ಪಾಯಿಜಾಮ, ಅಂಗಿ ಹಾಗೂ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿದರು. ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಪ್ಯಾಂಚ್ ಧರಿಸಬೇಕು. ಅಂಗಿಯನ್ನು ಇನ್‌ಶರ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕು. ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಬಾಚಬೇಕು. ಕಾಲಿಗೆ ಬೂಟು ಧರಿಸಬೇಕು. ತಂದೆಯವರೂ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ತಾಯಿಯೂ ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಬಿಳಿ ಕಡಕ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅರಿವೆಯನ್ನು ಪ್ಯಾಂಚಿಗಾಗಿ ಖರೀದಿಸಿದೆ. ಅಂಗಿಗಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಅರಿವೆ ಖರೀದಿಸಿದೆ. ಒಂದು ಜೊತೆ ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡೆ. ಸಂದರ್ಶನದ ದಿನ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧನಾದೆ. ಡ್ರೆಸ್ಸು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಗೆಳೆಯ ಬಾಳಿಯವರು ಬಂದು ಸುಪರ್‌ವಾಯಿಸ್ ಮಾಡಿದರು. ನಾನು ಬೂಟು ಕಾಲು ಚೀಲ ಹಾಕುವುದು ಅದೇ ಮೊದಲು. ತಯಾರಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಸಂದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲವೋ ಗದ್ದಲ. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬಂದವರು ಕಡಿಮೆ. ನನ್ನ ಧೈರ್ಯವೇ ಇಂಗಿ ಹೋಯಿತು. ಸಂದರ್ಶನದ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಲ್ಲಿ ಐದಾಗಿತ್ತು. ನನಗಿಂತ ಮೊದಲು ಹುಡುಗಿಯರಿದ್ದರು. ನಮ್ಮನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಒಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋಗುವಾಗ ಭೀತಿಯಿಂದಲೇ ಹೋಗುತ್ತ ಬರುವಾಗ ನಗುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು

ಹೊರಬಂದ ಕ್ಷಣ ಉಳಿದವರು ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಅವರ ಮಾತು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಸಲೀಸಲಾಗಿ ಮಾತಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹುಡುಗ ಬಂದ ತಾನು ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಆಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಇವನು ಸರಿಯಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಆ ಶೈಲಿ ತೋರಿಸಿದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತಾನು ಯೋಗ ಪಟು ಎಂದನು. ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಯೋಗ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೋ ಭಯ. ನನಗೆ ಪರ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸೀಟು ಸಿಗದು ಎಂದುನಿರ್ಧರಿಸದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸರದಿ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಒಳಗೆ ಹೋದೆ. ಕೂಡಲು ಹೇಳಿದರು ನನ್ನ ಅಂಕಪಟ್ಟಿ ಇತರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು. ಕೆಲವು ಪಠ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು. ಉತ್ತರಿಸಿದೆ. ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟರು. ಕೊನೆಯದು ಪರ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕೇಳಿದರು. “ನೀವು ಯಾವ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತೀರಿ?” ನನಗಂತೂ ಯಾವ ಆಟಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿಯ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ ಬರದು. ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತೆ. ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನೇ ಕೇಳಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಬಾರದ ಎರಡು ಆಟಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ನನಗೆ ಎರಡು ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. “ಮೊದಲನೆಯದು ಯಾವದು?” ಎಂದರು. ನಾನು ಮೆಲ್ಲಗೆ “ಕುಸ್ತಿ ಆಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದೆ. “ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬರೇ ಆಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಆ ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡು ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ ಎರಡನೆಯ ಆಟ ಯಾವುದು?” ಎಂದರು. “ನಾನು ಈಜಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದೆ. ಅದನ್ನು ಸಹ ಸಂದರ್ಶನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಬಾರದು. ಮತ್ತೇನನ್ನಾದರು ಕೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ. “ನಾನು ಹಳ್ಳಿಯವ, ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಮುಂದೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಹೊಳೆ ಇದೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಹೊಳೆ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವಾಗ ಈಜುತ್ತೇವೆ. ಈಜುಕೊಳದಲ್ಲಿ ಈಜಿದ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ” ಎಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ಪರಿಣಿತರಿಗೆ ಇದು ಸರಿ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪರಿಣಿತರು ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ. “ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಧರಿಸಿದ ಆಭರಣವೇನು?” ಎಂದರು. ನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಆಗ ಮತ್ತು ಪೋಣಿಸಿದ ಬಂಗಾರದ ಮುರುವುಗಳಿದ್ದವು. “ಅವು ಏನು?” ಎಂದರು. ನಾನು “ಅವು ಮುರುವು” ಎಂದೆ. “ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಧರಿಸಿದಿರುವೆ” ಎಂದರು. “ಅವು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು” ಎಂದೆ. ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಸಂದರ್ಶನ ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದರು. ಅವರಿಗೆ

ವಂದಿಸಿ ಹೊರಬಂದೆ.

ಹೊರಗೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿವವರೇ ಕೇಳಿದವರು. “ನಿಮಗೆ ಸೀಟು ಸಿಗುವದೋ” ಎಂದರು. “ನನಗೇನೂ ಖಾತ್ರಿಯಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ನನಗೆ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅಲ್ಲಯೇ ಸೇರಿವೆ” ನೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ. ಊರಿಗೆ ಬಂದು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಪ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ರೂಲಿಂಗ್ ಮೆಶಿನ್‌ದ ಸಮಸ್ತ ಕಾರ್ಯ ಪೂರೈಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ತಂದೆಗೆ ಅದೊಂದು ಸಮಾಧಾನವಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಓಲೆ ಬಂದಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಆರಿಸಿದ್ದರು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷ. ತಂದೆಯವರು ಸಾಮಾಧಾನಪಟ್ಟರು. ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಡಾ|| ಮೂಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬರಲು ಹೇಳಿದರು. ಅವರೂ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅವಸರ. ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು. ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕವನನ್ನು ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಡಾಕ್ಟರ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸೀಟು ಗಿಟ್ಟಿಸಿದವನ ಸಂಕಟ ಅವನಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಅವನಿಗೂ ಋಷಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಋಷಿಯ ಸಂಗಡ ಮುಂದೆ ಏನು? ಎಂಬ ತಳಮಳವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಬನಹಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಹೊರಟೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಈಗ ಹೊಸ ಊರೇನಲ್ಲ. ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ್ದೆ. ಅನೇಕ ಸ್ನೇಹಿತರಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಹಿರಿಯರು ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದರು. ಯಾರ ಸಹಾಯವೂ ಅವಶ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಈ ಸಲ ಹೋಗುವಾಗ ಒಂದು ಬದಲಾವಣೆ ಬಂದಿತು. ಅದೆಂದರೆ ನನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದ ಮುರುವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆದರು. ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಸರ. ಅವಳೇ ಮಾಡಿಸಿದ್ದವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಆಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಪತಾರನನ್ನು ಕರೆಸಿ ತಾನೇ ತೆಗೆಸಿದಳು. ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಲಪಿದೆ.

ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ನಾವು ಇನ್ನೂ ವೈದ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವದು ಖಾತ್ರಿ ಎನಿಸಿದರೂ ಇನ್ನೂ ಪ್ರೀಪ್ರೋಫೆಶನಲ್ ಕೋರ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಪರಿಣಿತರು ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನವರು ಈ ಕೋರ್ಸಿಗೆ ಆರಿಸಿದವರನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೈನ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ

ಫೀ ಹಣ ತುಂಬಿ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೈನ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋದೆವು. ಈ ಮೊದಲು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಸಲ ಬಂದು ಹೋದರೂ ಆ ಊರಿನ, ಆ ಪರಿಸರ ಪರಿಚಯ ಅಷ್ಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೋ ಏನೋ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಹಾರ ಕೇಂದ್ರದ ಅನುಭವ ಕೊಟ್ಟರೆ ಧಾರವಾಡದ ಪರಿಸರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದ ಅನುಭವ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ನನಗಂತೂ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ವಿದ್ವಾನ್‌ರಂದೇ ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಊರಿಗೆ ಬಂದೆ. ಹಾಸ್ಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವುದು ಬೇಡ. ಹೊರಗೆ ಕೊಠಡಿಮಾಡಿ ಇರುವದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೆ. ಕಾಲೇಜಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ರೂಮ್ ಹುಡುಕ ತೊಡಗಿದೆ. ಸಪ್ತಾಪೂರದ ಬಾವಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಮ್ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ಮನೆಯವರು ರೂಮ್ ತೋರಿಸಿದರು. ತಿಂಗಳಿಗೆ 15 ರೂಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆ. ಒಂದು ಕೊಠಡಿ. ಬೆಳಕು ಹವೆ ಸಾಕಷ್ಟು. ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಒಳಗೆ ಆ ಕಾರಣ ಗದ್ದಲ ಕಡಿಮೆ. ನಾವು ಹಿಡಿದ ಕೊಠಡಿಯ ಸಮೀಪವೇ ಒಂದು ಖಾನಾವಳಿ. ಕಾಲೇಜಿಗೂ ಸಮೀಪ. ಒಂದು ವಾರ ಪೂರ್ತಿ ಕಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ಬಂದಳು. ಆಕೆಯ ಹೆಸರು ನಾಡಗೌಡ ಎಂದು. ಅವಳು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತವಳು. ಅವಳಿಗೂ ಮೆಡಿಕಲ್ ಪ್ರೀಪ್ರೊಫೆಶನಲ್ ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಅವಳ ತಂದೆ ವಕೀಲರು. ಆಕೆ ಬಂದ ದಿನ ಅವಳ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರು. ಮಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ವಿವರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ನಾನು ಜಾಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ವಿನಂತಿಸಿದರು. ಆ ಹುಡುಗಿ ನನಗಿಂತ ಬಹಳ ಜಾಣಳಮತೆ ಕಂಡಳು. ಆ ಬಂಗಲೆ ನಾಡಗೌಡಳ ಅಜ್ಜನ ಮನೆ. ಮೊದಲ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ರೂಮ್. ನನ್ನದು ಕೆಳಗಿನದು. ಆಗ ನನ್ನದು ಬಲು ಸಂಕೋಚದ ಸ್ವಭಾವ. ಹುಡುಗಿಯರೊಡನೆ ಮಾತಾಡವದೆಂದರೆ ಮೈಮೇಲೆ ಮುಳ್ಳು. ಆಕೆ ನನ್ನ ಎದುರು ಬಂದರೆ ನನ್ನ ಮುಖ ಕೆಳಗೆ, ಆಕೆಯೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಕೆಯೇ ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಗಾಬರಿ ಘಾಬರಿ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗೀಗ ನನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಳ್ಳೆಯ ರೂಪವಂತೆ. ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳು. ಅವರವೇ ತತ್ತ್ವಗಳಿದ್ದವು. ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆಯಂತೆ ಕಲಿಯುವಾಗ ಹುಡುಗರು ಎಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೀಪ ಇರಬಾರದು. ಸಮೀಪ ಹೋದರೆ ಓದುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪ್ರೀತಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಜೀವನವನ್ನೇ ಹಾಳುಮಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರೆಂದರೆ ಗಂಡು ಹುಡುಗರನ್ನು ದಾರಿಗಡಿಸುವ ಜೀವಗಳೆಂದೇ ಅವರ ಭಾವನೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಹುಡುಗಿಯರು ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಲು ಆಜ್ಞೆ ಬಂದಿತು. ನಾನೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋದೆ. ನಾನು ಹೋಗುವಾಗ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ನಾನು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಇದ್ದೆ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಾಯ್ಡು ಎಂಬವರ ಬಂಗಲೆ ಇತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಕ್ಕೆಟ್ಟು ರೂಮ್ ಇತ್ತು. ಬಾಡಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 23 ರೂಪಾಯಿ. ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಬಕ್ಕೆಟ್ಟು ಬಿಸಿ ನೀರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೂರ್ತಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಿದೆ.

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದು ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ಯಾವ ವಿಷಯಗಳೂ ತೊಂದರೆಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಳುವ ರೂಢಿ. ಅದು ನನಗೊಂದು ವರವಾಗಿತ್ತು. ಆ ದಿನ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಹೊರಗೆಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ವರ್ಗಗಳಲ್ಲೂ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೊರಗೆ ನೋಡಲು ಕಿಡಿಗೇಡಿಯಂತೆ ಇದ್ದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಜಾಬಿನ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಬೇರೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಸಿತ್ತು. ಈಗ ನಾನೇ ಅಂಥವರ ಗುರುವಿನಂತಾಗಿದ್ದೆ. ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಬಲು ಚುರುಕಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಪ್ರಯೋಗ ಮುಗಿದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಕರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದ ಸ್ನೇಹಿತರ ಪ್ರಯೋಗ ಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೇಗೋ ಏನೋ ನನಗೆ ಅವೆಲ್ಲ ಸುಲಭ ಎನಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ಓರ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನನ್ನ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಉಳಿದವರನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು ನನಗೆ ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು. ಅವರೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿದೆ. ಅವರು ಪುಣೆಯ ಫರ್ಗ್ಯೂಸನ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಂದವರೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ನಾನು ಆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದೆ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ನೊಂದಿದ್ದೆ. ಅಂಥ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನನಗೆ ಜಾಣನಾಗಿ ಕಂಡರು. ದೋಸ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿದೆ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. “ನಿಮಗೆ ಪ್ರತಿಶತ ಎಷ್ಟು ಅಂಕಗಳು ಬಂದಿವೆ?” ನಾನು ಹೇಳಿದೆ “ಪ್ರತಿ ಶತ 47.” ಅವರಿಗೆ ಗಾಬರಿ ಬಿತ್ತು. “ಏನಿ ನನಗೆ ಪ್ರತಿಶತ 57 ಬಂದಿದೆ. ನಿಮಗೆ ನನಗಿಂತ ಮೊದಲು ಹೇಗೆ ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕಿತು?” ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. “ಏನಿ, ನಾನು ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿಯವರ ತಾಲೂಕಿನವನು. ಅವರ ವಶೀಲಿಯ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕಿದೆ” ಎಂದೆ. ಅವರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದರು.

“ಇದು ಅನ್ಯಾಯ ಇದಾಗಬಾರದು” ಎಂದರು. ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. “ಈಗ ನೀವೇನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ?” “ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು. ನಾನು ಅದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆ ಕೆಲದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನನ್ನ ಸಮೀಪದ ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ಇರತೊಡಗಿದರು. ನಾನೂ ಅಷ್ಟೆ. ಒಂದು ದಿನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದರು. ದೇಶಾವರಿ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತವು. ನಾನು ಹಾಸ್ಯ ಬೆರೆಸಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಉಳಿದ ಸ್ನೇಹಿತರು ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಗುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದರು, ಇವರೂ ನಗುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು, ಮಾತು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, “ನಿಮ್ಮ ಅಂಕಪಟ್ಟಿ ನೋಡೋಣ” ಎಂದರು. ಎದ್ದು ನನ್ನ ಟ್ರಂಕು ತೆರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಅಂಕಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ನನಗೆ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅದೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪಿಯುಸಿ ವರ್ಗದ ಅಂಕಪಟ್ಟು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿ ಆದರು. “ಏನಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ! ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಅಂಕಗಳಿವೆಯಲ್ಲ?” ನಾನು ಏನೂ ಆಗದವನಂತೆ “ಹೌದು” ಎಂದೆ. ಅನಂತರ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪವಿತ್ತಂತೆ. ನಾನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಿ.ಡಿ.ಜತ್ತಿಯವರ ವಶೀಲಿಯಿಂದ ಈ ಸೀಟು ಗಿಟ್ಟಿಸಿರುವೆ. ನನಗೆ ಕಡಿಮೆ ಅಂಕಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಎಳೆದು ನನ್ನ ಸೀಟು ಬೇರೊಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಹವಣಿಕೆ ಇತ್ತಂತೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಅಂಕಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಅಂಕಪಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಗಾಬರಿ ಆದರು. “ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಫಜೀತಿಗೆ ಸಿಲುಕುತ್ತಿದ್ದ” ಎನ್ನುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ನನ್ನನ್ನು ಪೇಚಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಲು ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಡಾ|| ಲಂಬಳ್ಯಾಳ ಬಿ.ವಿ. ಅವರು. ನನ್ನಪರಮಮಿತ್ರರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ವಿಚಾರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆ ಬದಲಿಸಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಪ್ತರಾದರು, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಅವರು ನನ್ನ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಇರಹತ್ತಿದರು. ಈ ಸ್ನೇಹ ಹೇಗೆ ನನಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವೆ. ಕಂಬಳ್ಯಾಳರು ನಾನು ಜಾಸ್ತಿ ಓದುವಂತೆ. ರ್ಯಾಂಕು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಪ್ರಚೋದಿಸತೊಡಗಿದರು.

ನಾನು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಪಿಪಿಸಿ ಕಲಿಯುವಾಗ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಆಪ್ತಸ್ನೇಹಿತರಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಯನಗೌಡರ, ನಾಶಿಪುಡಿ ಹಾಗೂ ಬಿಜಾಪುರ ಎಂಬವರು ಮುಖ್ಯರು. ರಾಯನಗೌಡರು ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಯ ಸಮೀಪದ ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕೊಠಡಿಯೂ

ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ರೂಮ್‌ಮೇಟ್ ನಾಶಿಪುಡಿ ಎಂಬುವರು. ನಾಶಿಪುಡಿ ತಮ್ಮ ಜೀಯಾಲಜಿ ವಿಷಯ ಓದಲು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದವರು. ನಾಶಿಪುಡಿ ಹಾಗೂ ರಾಯನಗೌಡರು ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕಲಿತವರು. ನಾಶಿಪುಡಿ ಬಹಳ ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಾಭಾವದವರು. ಗರ್ವ ಇಲ್ಲದವರು. ಆದರೆ ಬಹಳ ಪಕ್ಕ ಆಸಾಮಿ, ಹೆದರಿ ಹೆದರಿ ಮುದ್ದೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ತಂದೆ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು. ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಅಕ್ಕಂದಿರು, ತಂಗಿಯರು, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಇದ್ದರು. ಅವರ ತಾಯಿ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಇಟ್ಟವಳು. ಮಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಊಟ ಮಾಡಲೆಂದು ಮನೆಯಿಂದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಿದ್ದಾಗಲೇ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಊಟ ತರಲು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೇ ಇದ್ದ. ಆದರೆ ಇವರಿಗೆ ಅದು ಸರಿಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. “ನೋಡಿನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಅವ್ವ ಇಷ್ಟು ರುಚಿ ರುಚಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಊಟಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಉಂಡರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಲೇಜು ಕಲಿಯ ಬೇಕೂ ಅಥವಾ ಉಂಡು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಬೇಕೋ?” ನನಗೆ ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವರು ಇವರಿಗೆ ಇಂಥದೇ ಬುದ್ಧಿ ಕೊಡಲಿ. ನಿತ್ಯ ಅವರ ಊಟ ನನಗೆ ಸಿಗಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಮಗೂ ಖಾನಾವಳಿಯಿಂದ ಊಟ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಸತ್ತ್ವಹೀನ ರುಚಿಯಿಲ್ಲದ್ದು. ಅಂಥ ಊಟವನ್ನು ನಾಶಿಪುಡಿ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಕಾರಣ ನಾವು ನಮ್ಮ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಶಪುಡಿಯ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನಂತೂ ಅವರ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿಯೇ ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರ ತಾಯಿಯು ಅಡುಗೆಯ ರುಚಿ ಅನಿಭವಿಸಿದೆ. ನಿದ್ದೆ ಬರುವಾಗ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ನಿದ್ದೆ ಯಾರಿಗೂ ಬರದು ಎಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಜಾಸ್ತಿ ಮಲಗುವವರು ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತ ಮಲಗುವರು ಎಂದೇ ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಒಂದೇ ಸೆಕೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಥಟ್ಟನೆ ಏಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತೇನೆ. ಊಟ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಜಾಸ್ತಿ ನಿದ್ದೆ ಎಂಬ ತತ್ತ್ವ ನನಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾಯನಗೌಡರು ಸಹಪಾಠಿಗಳು. ಅವರೂ ನಾಶಿಪುಡಿಯಂತೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯವರು. ಅವರದು ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬ. ಅವರ ಅಜ್ಜ ಅಂದರೆ ತಾಯಿಯ ತಂದೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು. ಇವರಿಗೆ ಆರು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು. ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಒಬ್ಬು ಮೇಧಾವಿಗಳು. ರಾಯನಗೌಡರು ಅಜ್ಜನ (ತಾಯಿಯ ತಂದೆ) ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾವಂದಿರ ಕಾಳಜಿ ಇತ್ತು.

ರಾಯನಗೌಡರು ನನಗೆ ಬಹಳ ಆತ್ಮೀಯರು. ಇವರು ಬಹಳ ಶಿಸ್ತಿನವರು. ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದವರು. ಬಲು ಬುದ್ಧಿವಂತರು. ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರು. ಇಂದು ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಎಲುವು ಕೀಲು ತಜ್ಞರು. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದಾರೆ.

ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ ಜರಗಿತು. ನಾನು ಹುಬ್ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಯುಸಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಖಾನಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಜೊತೆ ಅಲಗೌಡ ಪಾಟೀಲ ಎಂಬ ನಮ್ಮೂರಿನ ಸ್ನೇಹಿತರಿದ್ದರು. ಅವರು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೊಡನೆ ಶಂಭು ವಿಜಾಪೂರ ಎಂಬವರೂ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಅವರೂ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮಸ್ಕಾರ ಎನ್ನವಷ್ಟು ಪರಿಚಯವಿತ್ತು. ನಾವು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕ ತಪ್ಪಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದರು. ನನಗೋ ವಿಚಿತ್ರ ಎನಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಾತಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. “ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ! ನಾನು ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿರುವೆ. ನಾಳೇ ನಾನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಫಾರ್ಮ್‌ತುಂಬಬೇಕು. ನಾವು ಬಡವರು. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಅಂಗಡಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಹುಕಾರರು ಹಣ ಕೊಡುವರು. ಈ ವರ್ಷ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಫಾರ್ಮ್ ತುಂಬಲು ಹಣವಿಲ್ಲ. ಫಾರ್ಮ್ ತುಂಬದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಓದು ಹಾಳಾದಂತೆ. ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನೋ ನಂಬಿ ಬಂದಿದೆ. ಅವರ ಹತ್ತಿರವೂ ಹಣ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷ ಹಾಳಾದಂತೆಯೆ. ಕೊನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಿರಾ?” ನನಗೋ ಅವರ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಂಥವರು ಎಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ನಿಜ. ಅವರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಎಂದರೆ ರೂ. 175 ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಆಗ ರೂ. 40 ಇದ್ದವಂತೆ. ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಕಡಿಮೆಹಣಕೊಟ್ಟರೆ ನಿರುಪಯುಕ್ತ. ಆಗ ನನ್ನ ತಂದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನನಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹಣವನ್ನು ಮುಂಗಡವೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವರು ಕೊಡುವ ಕಾರಣವೆಂದರೆ. “ನೋಡಪ್ಪಾ ನಾವು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ನಿನಗೆ ಹಣ ಬೇಕಾದಾಗ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆಗ ನೀನು ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬಾರದು.” ಆ ಹಣ ಇತ್ತು. ತಿಂಗಳಿಗೆ 100 ರೂಪಾಯಿ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ. ಮೋಸವಾದರೂ ಗಲಿ ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿದೆ. ಇದ್ದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರ

ಎದುರುಸುರುವಿ ಎಣಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ. ಅವರು ಹಣವನ್ನು ಎಣಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕಡಿಮೆ ಆಯಿತು. ವಿಜಾಪುರ ಅವರ ಮುಖ ಸಣ್ಣದಾಯಿತು. ಅದರ ಅರ್ಥ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಹೇಳಿ. ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ಇಸಿದುಕೊಂಡು ಬರುವೆನೆಂದು ಹೊರ ಹೋದೆ. ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಕೈಗಡ ಕೇಳಿದೆ. ಯಾರ ಹತ್ತಿರವೂ ಹಣವಿಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಹಣವೆಂದರೆ ಚಹ ಕುಡಿಯಲು ಇದ್ದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಹಣ ಮಾತ್ರ. ಆಗ ಯಾರೂ ರೂ.20ಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಇಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಜನರಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕೂಡಿಸುತ್ತ 20 ರೂಪಾಯಿ ಕೂಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತೆಗೆದರು. ಕೈ ಮುಗಿದು, “ಸ್ವಾಮೀಜೀ! ನನಗೂ ನಿಮಗೂ ಅಷ್ಟು ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀವು ನನಗೆ ಹಣಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ವರ್ಷ ಉಳಿಸಿದಿರಿ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಂದೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ಒಂದು ಮಾತು: ಈ ಹಣವನ್ನು ನಾನು ತಮಗೆ ಎಂದು ಮರಳಿಸುವೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮರಳಿಸುವೆ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ.” ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಕಣ್ಣೀರೆಸುತ್ತ ಹೋದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಮೂಕನಾಗಿ ನಿಂತೆ. ಈ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂದೆಯವರಿಗೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಣ ಬೇಕೆಂದು ಊರಿಗೆ ಓಲೆ ಬರೆದೆ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಳಿಸಿರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ನನ್ ಓಲೆ ತಲುಪಿದ ಕೂಡಲೇ ಓರ್ವ ಸೀರೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹತ್ತಿರ ಹಣ ಕಳಿಸಿದರು. ನನಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಎನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೈಗೊಮಡ ತಂದ ಹಣವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದೆ.

ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕಲಿಸಿದವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲೇ ಬೇಕು. ಶ್ರೀಮತಿ ತಿಗಡಿಯವರು ಫಿಸಿಕ್ಸ್ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರು. ಕಟ್ಟಿಯವರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರು. ಪ್ರೊ. ಸಾಲಿಮರ ಹಾಗೂ ಪ್ರೊ. ಶಿಂತ್ರಿಯವರು ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮತ್ತೆ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಸಾಂತ್ವನವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರಿಬ್ಬೂ ನಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಜಾಣರೆಂದು ಅಭಿಮಾನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಪ್ರೊ. ಸಾಲಿಮರ ಅವರು ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೈನ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ ಆದರು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿ, ಅಭಿಮಾನದಿಮದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ಪರೀಕ್ಷೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿದೆವು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆದವು ನಮ್ಮ ಗುಂಪಿನವರೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಪಾಸಾದೆವು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಶಂಭು ವಿಜಾಪೂರ ಅವರೂ ಬಂದು ಕೈಗಡ

ಪಡೆದ ಹಣವನ್ನು ಮರಳಿಸಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸೂಚಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ. ಒಂದು ಸಲ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಬರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಸಿದ್ದರು, ಅಂದು ಪ್ರಪಂಚದ ಡೀನರಾಗಿದ್ದ ಡಾ|| ಕಾಳೆ ಅವರು ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಗೌರವ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅವರೊಡನೆ ಇದ್ದ ಡಾ|| ನಾಡಕರ್ಣಿ ಅವರನ್ನು ಕಂಡೆವು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿಲುವು. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾರುಹೋದೆವು. ಆ ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಬ್ಬರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹರಸಿದರು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಮಲಗಿ ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿನ ಭವ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆವು. ಅದೇ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಕನಸು ಕಾನುತ್ತ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜ್ ಸೇರಿಕೊಂಡೆವು.

ಮೊದಲ ತಿಂಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಯ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂತೋಷ. ವೇಳೆ ಕಳೆದಿದ್ದೇ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ವಿಭಾಗ. ಒಂದೊಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಅವರ ಸಹಾಯಕರು. ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದ ವೈದ್ಯರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪೇ ಇರುವುದು. ವಿಷಯದ ಮೇಲಿನ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಳಿದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸಹಾಯಕರು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಿರಿಯರು ನಮ್ಮಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ನಮ್ಮ ಸಂಪರ್ಕ ಕಿರಿಯ ವೈದ್ಯರೊಡನೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಅನಾಟಮಿ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಎಂ.ಎಸ್. ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಎಂಬುವರು. ನಿಜವಾಗಿ ಅವರು ದೊಡ್ಡ ವಿಜ್ಞಾನರು. ಅವರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು ಅನಾಟಮಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ದೇಸಾಯಿ, ಡಾ|| ಮಲ್ಲನಗೌಡರು, ಡಾ|| ಕಡಗದ, ಡಾ|| ವೀರಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವರು ಇದ್ದರು. ಡಾ|| ದೇಸಾಯಿ ಜಾಣರು, ಕಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು, ಸದಾ ಹಸನ್ಮುಖಿಗಳು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ಇಟ್ಟವರು. ಡಾ|| ಕಡಗದ ಅವರು ಬಹಳ ಜಾಣರು ಹಾಗೂ ಒಳ್ಳೆಯವರು. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಿದರು. ನಾನು ಡಾಕ್ಟರ್‌ನಾದ ಮೇಲೆಯೂ ಇವರಿಬ್ಬರೊಡನೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಫ್.ಆರ್.ಸಿ.ಎಸ್. ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಸರ್ಜನರೆಂದು ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದರು.

ಫಿಸಿಯಾಲಜಿ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಡಾ|| ಸಕ್ರೇನಾ. ಇವರು ಮೂಲತಃ ಲಖನೌದವರು. ಸದಾ ಹಸನ್ಮುಖಿ. ವಿಷಯ ಪರಿಣಿತರಲ್ಲ. ವಿದ್ವಾನ್‌ರಂತೂ

ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಡೀ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಾಟಮಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಯ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಫಿಸಿಯಾಲಜಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಏಕಾಂತಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಬಸವಾರಜು ಎನ್ನುವವರು ಉಪಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಕಿರಿಯ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಡಾ|| ಸಂಬರಗಿ, ಡಾ|| ಧ್ರುವನಾರಾಯಣ ಜಾಣರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಒಲವು ಸದಾಕಾಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ಕಡೆಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಅವರ ನಡತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ರೋಚ್ಛಿಗೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಸಲ ಎದುರು ಬಿದ್ದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆದರೆ ಡಾ|| ಸಂಬರಗಿ ಅವರ ಆಟ ನಡೆಯಗೊಡಲಿಲ್ಲ.

